

YENİ ÇAĞ

- **Sovyetler Birliğinde sosyalizmin kuruluşu tecrübesi ve bunun evrensel önemi**
- **Zarodof:** İnsanlığın sosyal ilerlemesinde önemli bir aşama
- **B. Ponomaröf:** SSCB'nin kuruluşu ve gelişmesinin uluslararası önemi
- **K. Tellalof:** Eylemde sosyalist enternasyonalizm
- **R. Güyyo:** Devrimci savaşın enternasyonal tecrübesine önemli bir katkı
- **B. Aşimof:** Halkların ekonomik ve kültürel eşitsizliğinin giderilmesi
- **H. Bağdaş:** Proletarya enternasyonalizmine bağlılık
- **A. Peter:** İdeolojik mücadelede uzlaşma yoktur
- **M. Kuliçenko:** Yeni tarihsel insan topluluğu: Sovyet halkı
- **A. Yata:** Emperyalizme göğüs geren başlıca kuvvet
- **İ. İskenderi:** Barışın ve ileriliğin güçlü etkeni
- **R. Eman:** Kadınların reel kurtuluş yolu
- **İ. Nörlund:** SSCB tecrübesinin ilkesel önemi
- **P. Fedoseef:** Enternasyonalizm komünist ideolojisi ve politikasının ayrılmaz bir parçasıdır
XX Özgür halkların yolu

Özel sayfalar

- **A. Saydan:** Bu ayın olayları
Ayın yorumları

10 (100)
Ekim
1972

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

NOT: Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri *Yakub Demir* yoldaşın 5–7 Temmuz günlerinde, Prag'ta Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin 50. kuruluş yıldönümü dolayısıyla düzenlenen uluslararası teorik konferansta yaptığı konuşma «*Yeni Çağ*» dergisinin yedinci sayısında ÖZEL SAYFALARDA yayınlanmıştır.

Sovyetler birliğinde sosyalizm in kuruluşu tecrübesi ve bunun evrensel-tarihi önemi

5-7 Temmuz günlerinde, Prag'ta, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin 50. kuruluş yıldönümüne hasredilen bir uluslararası teorik konferans yapıldı. «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi ile SBKP MK'ne bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü tarafından örgütlenen bu konferansa aşağıdaki komünist ve işçi partilerinin temsilcileri katıldılar: ABD Komünist Partisi, Alman Komünist Partisi, Alman Sosyalist Birlik Partisi, Arjantin Komünist Partisi, Avusturya Komünist Partisi, Belçika Komünist Partisi, Bolivya Komünist Partisi, Brezilya Komünist Partisi, Bulgaristan Komünist Partisi, Büyük Britanya Komünist Partisi, Cezayir Sosyalist Öncü Partisi, Çekoslovakya Komünist Partisi, Danimarka Komünist Partisi, Endonezya Komünist Partisi, Fas Kurtuluş ve Sosyalizm Partisi, Filipinler Komünist Partisi, Finlandiya Komünist Partisi, Fransız Komünist Partisi, Güney Afrika Komünist Partisi, Hindistan Komünist Partisi, Irak Komünist Partisi, İran Halk Partisi, İspanya Komünist Partisi, İsrail Komünist Partisi, İsveç Sol (Komünistler) Partisi, İtalyan Komünist Partisi, Japonya Komünist Partisi, Kanada Komünist Partisi, Kıbrıs İlerici Emekçi Partisi, Kolumbiya Komünist Partisi, Lübnan Komünist Partisi, Lüksemburg Komünist Partisi, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi, Moğolistan Devrimci Halk Partisi, Paraguay Komünist Partisi, Polonya Birleşik İşçi Partisi, Portekiz Komünist Partisi, Romanya Komünist Partisi, Senegal (Afrika) Bağımsızlık Partisi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi, Sudan Komünist Partisi, Suriye Komünist Partisi, Şili Komünist Partisi, Tunus Komünist Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Ürdün Komünist Partisi, Yunanistan Komünist Partisi . . .

Konferansta, SBKP Politbüro aday üyesi ve MK Sekreteri B. N. Ponomarëf «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin kurulması ve gelişmesinin uluslararası önemi» konulu bir rapor okudu.

Konferansa katılanlar, yaptıkları konuşmalarda, SSCB'nin ulusal sorunu çözme ve sosyalizmi kurma tecrübesinin evrensel-tarihi önemini; sosyal ve

ulusal ezgiye karşı, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm davası uğrunda yürütülen dünya ölçüsündeki kurtuluş savaşına Sovyetler Birliğinin ve SBKP'nin katkısını belirttiler. Söz alanların birçoğu, SSCB'nin ellinci kuruluş yıldönümü münasebetiyle kendi memleketlerinde gerçekleştirilmekte olan tedbirlere de işaret ettiler.

Konferans materyalleri dergimizin bu sayısında özetlenmiş biçimde sunulmaktadır.

TÜSTAV

İnsanlığın sosyal ilerlemesinde önemli bir aşama

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi başyazarı

K. İ. ZARODOF'un açış konuşması

Konferansımız, devrimci kazanımlar kahramanlık destanında çok önemli bir yer tutan bir olaya hasredilmiş bulunuyor.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin kurulması, her şeyden önce Rusya emekçileri için, uluslar arasında bütün insanlık ölçüsünde temaslar için yeni bir çağ, hür halkların dostluk ve kardeşliği çağını, enternasyonalist temel üzerinde devamlı olarak birbirlerine yaklaşmaları çağını açtı. SSCB'nin yaratılması, bundan başka, toplumun sosyalistçe yeni baştan kurulması için, bütün Sovyet halklarının ekonomik ve kültürel kalkınması için gerekli koşulları sağlayan ve aynı zamanda sosyalizmin uluslararası mevzilerini güçlendiren çözümleyici etkenlerden biriydi. Bu olay, proleter enternasyonalizmi fikirlerinin söz götürmez zaferi, yeni devlet düzenin gelişmesine ilişkin Marksist prensipleri pratik olarak gerçekleştirmenin sonucudur.

SSCB'nin kurulması da, Ekim Devrimi'nin başarılması gibi, büyük Lenin'in adı ve eylemiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Emperyalizm devrinde, ulusal kurtuluş mücadelesinin, sosyalist dönüşümleri amaçlayan dünya çapındaki hareketin ayrılmaz bir parçası haline geldiği hükmünü, bu olağanüstü önemli sonucu ortaya koyan Lenin'dir. Ulusal sorun hakkında düzenli bir öğreti meydana getirmenin ve bu öğretiyi çok uluslu Rusya'nın karmaşık koşullarında yaratıcı olarak uygulamanın hizmet şerefi de Lenin'e aittir.

Ve bugün, Sovyet devletinin yarım yüzyıllık yoluna bir göz atacak olursak, Komünist Partisinin, Lenin'in partisinin, ulusal sorunu doğru biçimde çözmüş olduğunu gururla söyleyebiliriz. Esasları Lenin'in yönetmenliğinde tespit edilen milliyetler-arası iç devlet ilişkileri mekanizması «süreklilik ve sağlamlık yoklaması»na dayandı. Şüphesiz ki, bu mekanizma durmadan yetkinleştirilmekte, Sovyet insanları arasında işbirliğini daha fazla arttırmanın ve SSC Birliğini güçlendirmenin en uygun yollarını arama çabaları aralıksız devam etmektedir. Leninci milliyetler-arası ilişkiler sistemi, durmadan gelişerek, bütün Sovyet halklarına hizmet etmektedir.

Konferansımız, şüphe yok ki, çok uluslu sosyalist devletin yaratılması, Sovyet ülkesinde emekçilerin ortak çabalarıyla gelişmiş sosyalist toplumun kurulması tecrübesi üzerinde de gereken dikkatle duracak ve gayet karmaşık olan ulusal sorunun çözümünün evrensel bir önemi olduğu kanısını doğrulayacaktır.

Bana kalırsa, bu tecrübeyi incelerken, V. İ. Lenin'in Ekim Sosyalist Devrimi'nin sözün geniş ve dar anlamıyla uluslararası önemi hakkındaki

yazısında işaret ettiği metodolojik ölçütleri kılavuz edinmemiz gerekmektedir. Ekim Devrimi'nin sözün geniş anlamıyla uluslararası önemi derken, SSCB'nde ulusal-devlet kuruluşu başarılarının, Sovyet Cumhuriyetlerinin hızlı ve her yönlü kalkınmasının çeşitli ülkeler ve halklar üzerindeki etkisinin tahlili sözkonusudur. Ekim Devrimi'nin sözün dar anlamıyla uluslararası önemi derken de, yeni milliyetler-arası ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesi temel yasallıklarının, V. İ. Lenin tarafından formüle edilen ve SSCB'nde sosyalist toplumun kurulması pratiğiyle ilk olarak doğrulanan bu yasallıkların, sosyalizm yolunu tutmuş olan ülkeler ortamında kaçınılmazlıkla tekrarlanması sözkonusudur.

Marksist-Leninist devrimci savaş ve sosyalist dönüşümler enternasyonalist tecrübesini daima isabetle değerlendirmişlerdir. V. İ. Lenin, komünistlerin, daha önceki bütün devirlerin ulaşımlarını benimsemeleri, en güzel ve ilerici her şeyi alıp kullanmaları gerektiğini söyler. Ulusal-devletsel gelişme tecrübesini benimseme sözkonusu oldukça, gerek ekonomik bakımdan geri kalmış, gerekse ileri gelişmeli memleketler koşullarında sosyalizm kuruluşunun karmaşık ödevlerini çözmekte olan veya çözmeye, hazırlanan halklar tarafından bu tecrübeden yararlanma sözkonusu oldukça, bu öğüde göre hareket etmek çok daha lüzumludur. Çünkü Sovyetler Birliğinin geçtiği politik başarılar yolu, yalnızca yüzyıllar yılı katmerlenmiş bir geriliği en kısa tarihsel süre içinde giderme tecrübesiyle, milliyetler-arası düşmanlıkların üstesinden gelme ve hür halkları çok uluslu tek bir devlette birleştirme tecrübesiyle değil, aynı zamanda Sovyet devletinin dünyanın en güçlü ve bilimsel-teknik ilerleme bakımından en önde yürüyen devletlerinden biri haline getiren çok yönlü ekonomik, sosyal, politik ve kültürel gelişme tecrübesiyle doludur.

Şüphesiz ki, her tecrübeden ve bu arada Sovyet tecrübesinden yararlanma işi, yaratıcı bir yaklaşım ister; bütün artı ve eksilerin, çağdaş milletler-arası durumda çeşitli memleketlerin ulusal koşullarındaki özgüllüklerin gözönüne alınmasını gerektirir.

Ve bir de şu var: Marksist-Leninistler, günümüzde, SSCB'nin uluslararası itibarının, devrimci süreç ve tüm dünya politikası üzerindeki olumlu etkisinin artmakta olduğu kanısındadırlar. Bunu itiraf etmek, iyi veya kötü niyet sorunu değil, gözle görülür gerçeklerin saptanmasıdır. Bize göre, bu gerçekleri ciddiye almamak, gerçekliğin sağlam toprağından kayarak sübjektivizm bataklığına yuvarlanmakla, çağdaş dünya gelişmesinin tahlilinde sınıfsal yaklaşımı terketmekle birdir.

Yoldaşlar, müsaadenizle, bu konferansımızın, görüşme konusuna yaratıcı bir yaklaşım ruhu içinde geçeceğine ve SSCB'nin yarım yüzyıllık gelişme tecrübesine ilişkin birçok önemli sorunun işlenmesine katkıda bulunacağına olan inancımı belirterek, sözlerime son veriyorum.

SSCB'nin kurulması ve gelişmesinin uluslararası önemi

Boris Ponomaröf

SBKP Politbüro aday üyesi, MK Sekreteri

SSCB Birinci Sovyetler Kongresi, 30 Aralık 1922'de, Vladimir İliç Lenin'in teklifiyle, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin kurulmasını öngören tarihsel bir karar kabul etti. Sovyet ülkesinde yaşayan bütün ulus ve halkların iradesini dile getiren bu tarihsel karar, proletarya enternasyonalizminin, sosyalist enternasyonalizmin ve partimizin Leninci ulusal politikasının bir zaferiydi. Bu, aynı zamanda, uluslararası işçi sınıfının büyük zaferinden biriydi, sosyalizm güçlerinin zaferiydi.

V. İ. Lenin, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin, memleketimiz halklarına gerekli olduğunu, ayrıca, «dünya bujuvazisine karşı savaşını yürütebilmesi ve onun entrikalarından kendini savunabilmesi için dünya komünist proletaryasına»da (!) gerekli olduğunu belirtiyordu.

SSCB'nin kuruluşundan sonra elde edilen ekonomik, politik ve ideolojik başarılar, hem Sovyet devletin tarihinde, hem de insanlığın sosyal ilerlemesinde önemli bir aşamadır. Sovyet cumhuriyetlerinin tek devlet halinde birleşmeleri Oktobr Devrimi kazanımlarının sağlamlaştırılıp artırılmasında, memleketimizin hızla ve her yönlü ilerlemesinin sağlanmasında, sosyalist düzenin sahip olduğu üstünlüklerin gerçekleştirilmesinde, Sovyet devletin savunma gücünün ve uluslararası otoritesinin kuvvetlendirilmesinde büyük bir rol oynamıştır. Sovyet halklarının dostluğu, SSCB'nin dünya gelişmesi üzerinde daima önemli bir devrimci ve yenileştirici etki kaynağı olagelmektedir.

Çok uluslu Sovyet devletin geçtiği şanlı yolda elde edilen başarılar, SBKP MK'nin «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin 50. kuruluş yıldönümü hazırlıkları» başlıklı kararnamesinde genelleştirilmiştir.

V. İ. Lenin'in ulusal sorun üzerindeki teorik çalışmaları partimizle devletin ulusal politikasında elde edilen tecrübelerin genelleştirildiği SBKP'nin belgeleri, Marksizm-Leninizm hazinesine yapılmış önemli ve herkeşçe kabul edilmiş katkılardır.

Bütün insanlığın uluslar ve halklardan ibaret olduğu, ulusal biçimli devlet ve toplumsal gelişmenin daha uzun zaman yaşayacağı, ulusal unsurun gerek devletlerarası, gerekse devletleriçi ilişkilerde oynadığı ve oynamakta olduğu büyük rol gözönünde tutulduğu zaman, Lenin'in ulusal sorun teorisinin gerçekten evrensel-tarihi önemi ve partimizin bu teoriyi

(!) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 45, s. 360.

sınıf savaşı, toplumu devrim yoluyla yenileştirme alanında gerçekleştirmek için sarfettiği gayretler açık-seçik görülür.

SBKP'nin, ulusal sorun teorisine ve bu problemin pratikteki çözümüne yaptığı tarihsel katkı

Karl Marks ve Fridrih Engels, ulusal sorunu özü itibarıyla bir sosyal sorun olarak ele aldılar ve onun toplumun sosyalist temeller üzerinde yenibaştan kurulması problemiyle karşılıklı bağlantısı bulunduğunu ispat ettiler. Proletarya enternasyonalizmi prensiplerini, proletaryanın enternasyonal ve ulusal çıkarlarının birliğini bir teorik temel üzerine oturtular. Fakat, ulusal sorunun bilimsel teorisi, elbette ki, ancak, işçi sınıfının dünya sahnesinde belirmesinden sonra yaratılabilirdi. Tarih, bu sorunun çözümünde sonuç belirleyici ödevi işçi sınıfına vermiştir.

Emperyalizm döneminde ve kapitalizmden dünya çapında sosyalizme geçiş koşulları içinde ulusal sorun daha da gergin bir hal aldı.

Proletarya enternasyonalizmi prensiplerini yeni çağın koşullarına uygun olarak geliştiren Lenin, emperyalizmin egemenliğine ve kapitalizm düzenine karşı dünyayı sosyalist temeller üzerinde yenibaştan kurma uğrunda bütün dünyada yürütülen sınıfsal devrim savaşında ulusal kurtuluş hareketine büyük bir rol düştüğünü belirtti.

Lenin, proleter partisini, ulusal sorunun devrimci programı ile silâhlandırdı, bu programın hem politik isteklerinin neler olduğunu ortaya koydu, hem de metodolojik prensiplerini işledi. Bu program, Lenin'in, sosyalist devrimin gerçekleştirilmesi, proletarya diktatörlüğünün kurulup eyleme geçmesiyle ilgili strateji plânının organik bir kesimi halini aldı.

Lenin, ulusal sorunun gerçek çözümünün diyalektiğini keşfetti. Ve şu şiarı sağlam teorik temeller üzerine oturtarak pratikte de doğruluğunu ispat etti: Komünist partilerinin yönetimi ellerinde bulundurdıkları koşullar içinde bütün ulusların kaderlerini belirleme hakları, ve bu arada, devlet olarak ayrılma hakları, ulusların bölünmesine değil, daha iyi bir gelecek için, sosyalizm için yürütülen ortak savaşta gönüllü ve özgür olarak birleşmelerine yol açmalıdır.

Lenin, yeni sosyalist ulusal devlet problemini, sağlam kanıtlar temeline oturttu ve pratikte prensiplere uygun biçimde çözdü. Sosyalist tipteki uluslararası ve devletlerarası ilişkilerin teorik temellerini yarattı, çok uluslu sosyalist devleti kurmanın yol ve biçimlerini buldu.

Lenin, çok uluslu bir ülkede ulusal sorunun, ancak, köylülerle geniş küçük burjuva yığınlarına proletaryanın yönetimi altında devrimci savaşa ve daha sonra da sosyalizm kuruluşu mücadelesine celbetmek suretiyle doğru olarak çözülebileceğini ispat etti. Esasen, Oktobr Devrimi'nin üstün gelmesinin, sosyalizmin SSCB'nde zafere ulaşmasının nedenlerinden biri de, Rus işçi sınıfının, güttüğü enternasyonalist politika ile, çeşitli uluslara

mensup milyonlarca köylü yığınını kendi tarafına çekmeye, devrime ve sosyalizm kuruluşu mücadelesine sevketmeye muvaffak olmasıydı.

Lenin, ulusal sorunla ilgili sağ ve «sol» revizyonist görüşleri amansız bir eleştiri ateşine tuttu, gerek ulusal aşamaya ve ulusal kurtuluş hareketine karşı olan nihilizmin, gerekse ulusal problemlerin sosyal muhtevasını örtbas etmeye veya bozmaya çalışan milliyetçiliğin hiçbir bilimsel dayanağı bulunmayan boş iddialar olduğunu meydana çıkardı. Lenin, zulüm altında ezilen ulusların ilerici, anti-emperyalist milliyetçiliğini kabul ediyor, fakat aynı zamanda, proletarya partilerine, böyle milliyetçiliği hangi biçimlerde ve hangi çerçeveler içinde destekleyeceklerini de gösteriyordu.

Lenin, «oportünizmle sosyal nasyonalizm arasında ideolojik-politik yakınlığı, bağı, hattâ ayniyeti» ⁽²⁾ tamamiyle açıkladı. Oportünizm ve revizyonizmle birleşen milliyetçiliğin devrim için ne büyük bir tehlike olabileceğini gözler önüne serdi.

Büyük Lenin'in, ulusların kaderlerini belirleme, devlet halinde ayrılma ve ulusların özgür, gönüllü bir birlik kurmaları hakkına ilişkin şiarları, Rusya'daki devrimin gelişmesi üzerinde büyük etkiler yaptı; bundan başka, halk yığınlarının devrimci ruhta eğitilmesine, bütün dünyadaki mazlum halkların ulusal kurtuluş savaşlarının yayılmasında güçlü bir rol oynadı.

Lenin'in, parti kuruluşu sorununa enternasyonalist yaklaşımının ilkesel önemini belirtmek gerekiyor. Bilindiği üzere, bu yaklaşım, Avusturya sosyal-demokrasisinin «kültürel-ulusal otonomi» adını verdiği görüşlerine karşı yürütülen mücadele sayesinde, partiyi parçalamaya ve «ulusal evler» durumuna getirmeye çalışmış olan Rusya'daki Menşevik ve Bundçular'a karşı yürütülen savaş sayesinde zafere ulaşmıştı. Son derece önemli bir olay da şudur: Gerek 1917 yılına, gerekse Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin kurulduğu 1922 yılına kadar, uçsuz – bucaksız memleketimizin her tarafından, Rus, Ukraynalı, Belorusyalı, Letonyalı, Gürcü, Ermeni, Azeri, Estonyalı, Litvanyalı, Özbek, Kazah, Yahudi, Tatar, Kuzey Kafkas halklarının temsilcileri gibi çeşit çeşit ulusların komünistlerini saflarında toplayan birlik halindeki parti örgütleri uzun yıllar eylemde bulunmuşlardır. Bu durum, SSCB'nin kurulmasına ve ülkemizde ulusal sorunun doğru olarak çözümüne büyük ölçüde yardım etti.

Şu durumu da önemle belirtmeliyiz: Rusya'daki Şubat Devriminden sonra bir sürü milliyetçi parti türemişti. Hepsi de, burjuva milliyetçiliği ruhunda «başına buyruluk» taraftarıydılar. Halkları birbirlerine karşı kıskırtıyorlardı. Bu da ulusal düşmanlıklar doğuruyor, bir ulusta diğerine karşı kötü duygular yaratıyordu. Bu süreç daha fazla gelişseydi, Çarlığa ve karşı-devrimciliğe karşı yürütülen ortak savaşta Rusya halkları arasında doğan kardeşçe dayanışma bağları bu gelişmeyi önlemeseydi, partinin enternasyonalist temelleri üzerinde birleşen çok uluslu işçi sınıfımızın

(2) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 26, s. 151.

azimli direnişle karşılaşmasaydı, devrimin kazanımlarını korumak ve hele sosyalizmi kurmak mümkün olmayacaktı. Vatandaş Harbi gidişatının gösterdiği gibi, milliyetçiliğin mantığı, o yolda yürüyenleri, karşı-devrime, oradan da, bir halkın, bir ulusun ve bütün Sovyetler Birliği halklarının en bellibaşlı ulusal çıkarlarına ihanete götürüyordu. Milliyetçi partilerden çoğu, emperyalistlerle, müdahaleci devletlerle bağlar kurdular, onların ücretli askerleri haline geldiler. Bu da bir rastlantı değildi.

Ulusal sorunun, ülkemizde, çok uluslu devlet koşulları içinde çözülmesi, toplumun sosyalist temeller üzerinde yenibaştan kuruluşunun en önemli etkenlerinden biridir. Yoldaşlar, SSCB'nin gelişmesi üzerinde uzun uzun konuşulabilir. Meselenin önemli olan yanı bu gelişmeden elde edilen tecrübeyi bütün dünyadaki halk yığınlarının öğrenmesidir. Biz burada sadece birkaç gelişme aşaması üzerinde duracağız.

Devlet kuruculuğunda Lenin'in programının ardıcıl olarak uygulanması, bütün uluslara ait Sovyet devlet biçimlerinin yaratılması, Müttefik Devletler Birliği çerçevesi içinde Rusya'da yaşayan çok sayıdaki halklara tam politik ve hukuki eşitlik sağlanması demektir. Gönüllü uluslar birliğinin temeli işte bu suretle atıldı. Bu birlikte, bir ulusun diğerine baskı yapması olanakları ortadan kaldırılmış ve birlik, V. İ. Lenin'in öğrettiği gibi, «en tam bir güvene, açık bir kardeşçe birlik anlayışına ve tamamiyle gönül rızasına»⁽³⁾ dayanıyordu. Tarihte böyle bir uluslararası ilişkinin eşi yoktu.

Halk yığınlarının yaratıcı güçlerini yönelten parti, Büyük Anayurt Harbinin en çetin günlerinin ateşleri içinde başarılı imtihanlar geçiren Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin, çok uluslu bir ülkenin sağlam, aynı zamanda en esnek devlet kuruluş biçimi olduğunu pratikte ispat etti. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği devlet kuruluşu biçimi, memleketteki ulusal-devlet yapısının ardıcıl olarak yetkinleşmesi, bütün toplumun menfaatleriyle her ulusun ve halkın menfaatleri arasında Sovyet sosyalist demokrasisi temelleri üzerinde uyumlu bir birlik kurulması için geniş olanaklar sağlamaktadır.

Ekonomik ve kültürel kuruculuk alanlarında Lenin'in ulusal programının uygulanması, her şeyden önce, geçmişin mirası olan uluslar arasındaki eşitsizliği ortadan kaldırmak için yoğun biçimde çalışmak anlamına geliyordu. SBKP'nin politikası, memleketimizdeki birçok ulusa, Lenin'in keşfettiği, kapitalist gelişme aşamasını atlayarak, doğrudan doğruya sosyalizme geçme olanağını pratikte gerçekleştirme yolunu açtı.

SBKP tarafından saptanan ulusal biçimli ve sosyalist muhtevalı kültürel gelişme görüşü son derece büyük bir önem taşıyordu. Bu, partinin değerli bir buluşu idi. Partinin bu alandaki politikası dünya tarihi çapında bir sonuç verdi. Sovyet bilim adamları, o zamana kadar alfabeleri bulunmayan 50'den fazla dilin alfabetesini meydana getirdiler. Sovyet iktidarı, bu suretle

(3) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 40, s. 43.

ulusal hayatın en önemli alanlarından biri olan dil alanında da sadece eşitlik ve hak eşitliği ilân etmekle yetinmedi, bu hak eşitliğini gerçekleştirecek bütün gerekli *maddi* koşulları da yarattı.

İdeoloji ve politika alanında Lenin programının uygulanması, parti ile Sovyet devletinin, proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde ve insanların bilinç ve davranışlarındaki burjuva milliyetçiliği kalıntılarına, şovinizm ve nasyonalizme karşı mücadele yoluyla SSCB halkları arasında dostluğu geliştirip kuvvetlendirmek için ardıcıl olarak güttüğü politika anlamına geliyordu.

Sovyet devletinde ulusal sorunun doğru çözümü, Lenin'in bileşik, iki yönlü diyalektik formülünün gerçekleştirilmesiyle, yani hem büyük devletçilik şovinizmine, hem de yersel milliyetçiliğe karşı mücadele yolu ile sağlanıyordu. Parti, somut durumun çeşitli aşamalarında teorik ve politik savaşını yürütürken bu formülün kâh birine, kâh diğerine daha fazla ağırlık veriyordu.

Partinin, Leninci ulusal politikası büyük başarılar kazandı. Ve sağlanan başlıca kazanım şu oldu: Sosyalizm ve komünizm kuruluşu uğrunda yürütülen mücadele sürecinde yeni bir tarihsel insan topluluğu, Sovyet halkı ortaya çıktı. Aynı ekonomik ve sosyal-politik hayat koşullarının birleştirip kaynaştırdığı, Marksist-Leninist ideolojinin birbirlerine sımsıkı kenetlediği nemleketimiz halkları, birleşik, çok uluslu bir kolektiftir. Sovyet halkında ulusal özelliklerle sosyalist ve enternasyonalist temel üzerindeki genel sovyetik özellikler organik olarak birleşmiştir. Bu, Sovyet halklarının karakteristik niteliğidir.

SBKP, Sovyet ülkesi halkları arasındaki dostluğu gözbebeği gibi korumaktadır. Zira bu dostluk, Sovyetler Birliği'nin tarihsel kazanımlarına, ekonomik ve politik gücünün artmasına, Sovyet halklarının refah ve kültürünün aralıksız olarak yükselmesine, komünistlik bilinçlerinin gelişmesine yardım eden önemli bir etkindir. SBKP, milliyetçilik eğilimlerine – bunlar nerede ve hangi biçimlerde türerlerse türesinler – amansızca karşıkoymaktadır.

SSCB'nin 50. yıldönümü arifesinde toplanan SBKP XXIV. Kongresi, meclette komünizmin kuruluşunun ileri doğru geliştirilmesiyle ilgili büyük bir plân kabul etti. Plânda, her kardeş Sovyet Cumhuriyetinin bütün yönleriyle gelişmesi ve aynı zamanda ülkemizdeki ulus ve halkların gitgide daha fazla yakınlaşmaları öngörülüyor. SBKP Merkez Komitesi'nin hesap raporunda L. İ. Brejnev yoldaş şöyle dedi: «Bu yakınlaşma, ulusal özellikler dikkatle gözönünde tutularak, sosyalist ulusal kültürler geliştirilerek gerçekleştiriliyor. Hem bütün Birliğin genel menfaatlerini, hem de bu Birliği meydana getiren cumhuriyetlerden her birinin menfaatlerini daimi olarak gözönünde bulundurmak ... Partinin bu sorunla ilgili politikası işte bu temele dayanıyor.»

Tarihte, Rusya'daki kadar çok çeşitli ulus ve halkın yaşadığı, ulusal problemlerin bu derecede karmaşık olduğu bir başka memleket yoktur. Ülkemizdeki bazı halkların geçmişte kendi devletleri vardı, bazılarının yoktu. Ulusal sorun, aynı zamanda bir sömürge sorunu olarak belirdiyordu; dini ayrılıklar yüzünden bu iş karmaşıklaşıyor, aynı bölgede toplu halde yaşayan halkların karşılıklı ilişkileri ve çeşitli bölgelere dağılmış ulusal azınlıklar problemleri de bu soruna katılıyordu. SBKP, çeşitli aşamalarındaki ulusal sorunu çözme eylemlerinde yalnız iç sosyal-politik koşulları değil, aynı zamanda uluslararası koşulları da daima dikkate alıyordu. Ve parti, tarihte ilk defa, bütün bu problemlerin çözümünü sağlayan anahtarı keşfetti. SBKP, Leninci enternasyonalist politikasında, daima uzun süreli ulusal menfaatlerin, ancak dünya devrim hareketinin genel ödevlerinin çözümü sayesinde garanti altına alınabileceği fikrine dayanıyordu. Bütün bunlar, bir arada, kanımızca, SBKP'nin bu alanda biriktirdiği tecrübenin olağanüstü zenginlik ve uluslararası öneminin nedenlerini gözler önüne sermektedir.

Günümüzde ulusal sorun ve SBKP'nin elde ettiği tecrübenin önemi

Ulusal sorunun dünya çapındaki gelişmesinde yeni bir aşama başlamıştır. Bunun başlıca karakteristik çizgileri nelerdir?

Birincisi. Tüm insanlığın toplumsal gelişmesinde enternasyonal olanla ulusal olan arasındaki diyalektik bağın kuvvetlenmesidir. Bir yandan, ulusların biçimlenme, oturma ve gelişmeleri süreci hızla devam etmekte, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma için çetin bir mücadele yürütülmektedir. Bu koşullarda ulusal sorun gittikçe daha fazla günün konusu olmaktadır ve önemi artmaktadır. Öte yandan, halklar arasında yaklaşma süreci görülmekte, ekonomik bütünleşmenin objektif, özellikle teknik-ekonomik koşulları genişlemekte, ulusların arasına giren ve yakınlaşmalarını zorlaştıran engeller yokolmaktadır. Barış, demokrasi ve sosyal ilerleme mücadelesinin, onların ortak menfaatlerine uygun olduğu her gün biraz daha iyi anlaşılmakta, kültürlerin karşılıklı etkisi artmaktadır.

İkincisi. Ulusal sorunun yalnız Sovyetler Birliğinde değil, aynı zamanda diğer sosyalist ülkelerde de pratikte çözülmesi, özgür sosyalist halklar arasında yeni tip devletler-arası ilişkilerin doğması ve bu ilişkiler temeli üzerinde eşî görülmedik bir uluslar ve devletler-arası topluluğun, sosyalist topluluğun yaratılması.

Üçüncüsü. Eski sömürge ve yarı-sömürgelerin pek büyük çoğunluğunda ulusların başınabuyruk devletler halinde ayrılma prensibinin genel çizgileriyle gerçekleşmesi, genç ulusal devletlerin sağlamlaşmaları, dış politik ve dış ekonomik bağlantılarının yeni temeller üzerinde oluşması, emperyalist metropollerle sömürgeler arasındaki çelişkilerin yeni-sömürge-

çilik politikası güden emperyalizmle genç ulusal devletler arasında bir çelişkiye dönüşmesi.

Dördüncüsü. Burjuva ve küçük burjuva dönüşümlerini çoktan geçirmiş olan bir kısım gelişmiş kapitalist ülkelerde ulusal hareketin yeniden başlaması.

Beşincisi. Ulusal sorunun yeni nitelikte bir sosyal muhteva kazanması, emperyalizmin zincirlerinden kurtuluş savaşı ile sömürücülük ilişkilerine karşı yürütülen mücadele ve anti-emperyalist eğilimler arasında sıkı bağlar kurulması.

Altıncısı. Birçok kapitalist ülkede komünist partilerinin önemli birer politik güç haline gelme süreçleri, komünistlerin eylemleri arasındaki ulusal ödevlerinin çoğalmasına yol açtı. Bu da, ulusal ve enternasyonal ödevlerin doğru olarak ahenkleştirilmesi zorunluğunu artırdı. Yine aynı nedenle, komünistler, komünist partilerinin elde edeceği başarıların, uluslararası komünist hareketinin gelişmesine ve bu hareketin dünyadaki durum üzerine yaptığı etkisine sıkı sıkıya bağlı olduğu gerçeğini olanca derinliğiyle anlamak ve gözönünde bulundurmak zorundaydılar.

Ulusal menfaatleri ve emelleri emperyalizmle amansız bir uyumsuzluk içinde bulunan halk yığınlarının devrimci ve anti-emperyalist potansiyelleri, günümüzde, her zamankinden daha fazla genişlemiştir. Dünya sahnesinde sınıfsal güçlerin yeni oranı, halkların politik bilinçlerinin yükselmesi, sosyalist ülkelerin ve bütün örgütlü ilerici güçlerin kendilerini desteklediklerine inançları bu durumu yaratan koşullardır. Uluslararası hayatta meydana gelen büyük değişiklikler de bu cümledendir. Lenin'in ulusal kaderi belirleme ve hak eşitliği hakkındaki fikirleri, günümüzde gerçekten kudretli bir maddi güç halini almıştır. Ulusal kurtuluş savaşının gelişmesiyle SBKP'nin Leninci uluslararası politikasının etkisi ve tüm sosyalist topluluğun dünya barışını güçlendirmeye ve saldırgan güçleri önlemeye yönelik ortak politik doğrultuları arasında sıkı bir bağ vardır. SBKP XXIV. Kongresinde kabul edilen barış programının eyleme geçirilmesi, uluslararası gerginliğin olumlu yönde değişmesini ve hafiflemesini önemli derecede etkilemektedir. SSCB'nin dış politika alanındaki girişimleri, özellikle Federal Almanya Cumhuriyeti'yle imzalanan antlaşmaların yürürlüğe girmesi ve Amerika Birleşik Devletleri'yle yapılan çeşitli antlaşmalar, dünyadaki durumun, birçok halkın başlıca ulusal ve sosyal ödevlerini rahatlıkla çözebilecekleri elverişli bir yöne doğru gelişmesine yardım etmektedir. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, emperyalist çevreleri, dünyadaki reel durumu gözönünde bulundurmaya zorlamakta, bu çevrelerden, ulusların kendi kaderlerini belirleme, dış müdahale olmadan bağımsız ve özgür gelişme haklarına pratikte saygı göstermelerini istemekte ve bu yolda çaba harcamaktadırlar.

Günümüzde, ulusal sorunla çağımızın temel çelişkisinin gelişmesi ara-

sındaki (yani ulusal sorunla dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş süreci arasındaki) objektif bağlantı önemli derecede güçlenmiştir.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin kurulup gelişmesi, tek birlik devleti çerçevesi içinde ulusal devlet biçimlerinin gelişmesine örnek oldu; dünya sosyalist topluluğu ise, sosyalist devletler-arası ilişkiler temeli üzerinde, bağımsız ve eşit haklı sosyalist uluslar arasında daha sıkı bağların nasıl gelişeceğini gösteren bir örnek ödevini gördü.

Sosyalist ülkeler arasındaki karşılıklı ilişkilerden şimdiye kadar elde edilen tecrübe şu gerçeği gözler önüne sermiştir: Her sosyalist devletin bütün yönleriyle serbestçe gelişmesi, diğer sosyalist ülkelerin başarıları için önkoşuldur; öte yandan, her sosyalist ülke, enternasyonal ödevini yerine getirmek ve sosyalist memleketlerin ekonomik, politik ve ideolojik birleşmelerine kendi payını katmak suretiyle kendi başarılarını da sağlamlaştırıp artırmaktadır.

Sosyalist ülkeler arasındaki karşılıklı güven ve her yönlü kardeşçe sıkı işbirliği, dünya sosyalizmi gelişmesinin objektif gerekliliğini ve daha fazla kuvvetlenmesinin yasallığını yansıtmakta, aynı zamanda, sosyalist halklar ailesi üyelerinden her birinin ulusal çıkarlarının gerçekleştirilmesini garanti altına almaktadır.

Sovyet devleti, onun tecrübesi ve politikası, elli yıldan fazla bir zamandan beri, ulusal kurtuluş hareketi bölgelerinde, toplumsal ilerlemenin en güçlü reel etkenidir.

Halkların, elde ettikleri bağımsızlıkları güçlendirmek için yürüttükleri mücadelede bugün sağlamakta oldukları başarılar her zamankinden fazladır. Onların, sömürge bağımlılığına karşı direnişlerinin etki derecesi, her şeyden önce, Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin ekonomik ve askeri-politik güçlerinin son yıllarda önemli ölçüde artması sayesinde dünyada durumunda meydana gelen olumlu değişimlerden nasıl yararlandıklarına bağlıdır.

SBKP'nin ve Sovyet devletinin devrimci Küba'ya, Çin-Hindi halklarına, Arap ülkeleri ve Şili'ye, aynı zamanda Afrika'da sömürgecilik ve ırkçılığa karşı mücadele eden savaşıtlara sağladığı her yönlü destek, zamanımızdaki kurtuluş hareketine yapılan son derece önemli bir katkıdır.

Partimiz ve tüm Sovyet halkı azimli enternasyonalisttirler; kendi özgürlük ve bağımsızlıkları uğrunda, emperyalizme karşı savaşan bütün halklarla dayanışma halindedirler.

Eski sömürge ve yeni-sömürge bölgelerinde ulusal sorunun bugünkü durumunun çeşitli özellikleri vardır.

Birincisi. Emperyalizm, yeni-sömürgecilik metodlarından da yararlanarak, ustaca maskelenmiş, yeni bir ekonomik ve politik sistemle genç devletleri emri altına almayı çalışmaktadır. Bunun bir sonucu olarak, bu ülke-

lerin ekonomik bağlarını güçlendirme süreçleri, çeşitli memleketler arasındaki ekonomik, politik ve kültürel engelleri yıkmaya yönelik ortak eğilimler, emperyalist sistemin sömürücü karakteriyle sık sık çatışmaktadır. Halkların yakınlaşması için çağdaş üretim güçleri tarafından yaratılan olanaklar, böylece dondurulmakta ve yozlaştırılmaktadır.

İkincisi. Birçok ulusal devletin uluslararası hayata aktif olarak katılmasının çeşitli sonuçları vardır ve bunları gözönünde bulundurmak gerekir. Haklı ulusal menfaatlara egoizm karışmaya başladığı, bütün halkların ortak ödevleri küçümsendiği, kendine ait problemler, başka ulusların çıkarları gözönünde tutulmadan ve bazan da onların aleyhinde çözüldüğü zaman, incecik ve kaypak da olsa, tamamiyle belirli bir sınır belirir ve bu da ulusal milliyetçiliğe dönüşür.

Emperyalizm, genç devletlerin, ortak çıkarlarını korumak için birleşmelerine ve özellikle sosyalist ülkelerle işbirliğini genişletmelerine engel olmak için her türlü çareye başvuruyor ve bu alandaki çabalarını gittikçe artırıyor. Bu büyük bir tehlikedir. Çünkü kanıtlarla ispat edilmiş açık bir gerçek vardır ortada: Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist topluluğun desteği, genç ulusal devletlerin önünde, kendi politik bağımsızlıklarını güçlendirmek, ulusal ekonomilerini yaratmak, hak eşitliği ve karşılıklı yararlanma temeli üzerinde bütünleşme sürecine katılmak için reel perspektifler açmaktadır.

Sömürgecilik boyunduruğundan kurtulan ülkelerin iç işlerinde de ulusal anlaşmazlıklar beliriyor. Bunlar çeşitli süreçlerin sonuçlarıdır. Çeşitli hallerde bu gibi anlaşmazlıkların en derin kökenleri, uzak geçmişe, türlü türlü halk ve kabileleri sınırları içinde toplıyan feodal devletlerin kuruluşları zamanına kadar iner. Emperyalist istilâcıların zaptettikleri toprakların sınırları, çeşitli halkların tarihsel yerleşmelerine hiç de uygun olmayan şekilde değiştirildi. Sömürgeciler, kendilerinden önce belirmiş olan ulusal ve dinsel anlaşmazlıkları sadece kışkırtmakla yetinmediler, aynı zamanda bunları derinleştirmek için ellerinden geleni yaptılar.

Asya ve Afrika'daki çok uluslu devletlerde ulusal sorun, yalnız, köklü demokratik ve anti-kapitalist dönüşümler yapmak, yeni-sömürgecilik ve emperyalizme karşı ardıcıl bir savaş yürütmek suretiyle çözülebilir.

Afrika ve Asya'daki çok uluslu ülkelerin ilerici güçleriyle komünist partileri, Sovyetler Birliği halkları tarafından ulusal devlet kuruculuğunda biriktirilen tecrübenin öğrenilmesine haklı olarak önem vermektedirler. Hindistan Komünist Partisi'nin en yaşlı aktivistlerinden biri olan Ş. Sardesen yoldaş «Hindistan ve Rus Devrimi» adlı kitabında şöyle diyor: «Rus devriminin ve Sovyetler Birliği'nin önemli hayatî problemleri çözme yöntemlerini titizlikle ve dikkatle öğrenmemizin özgür Hindistana büyük faydası olacaktır. Biz benzeri problemlerimizi bağımsızlığımızı kazanma sürecinde çözemedik. Bunlar bugün de çözülmemiş durumdadır. Sovyetler

Birliği'nin çeşitli halkları mutlu bir aile haline getirme alanında ulaştığı başarılar, hiç şüphesiz ki, bizim de aynı hedefe yönelik olan yolumuzu aydınlatacak ve amaca varıncaya kadar birçok güçlükleri kolayca atlattımıza yardım edecektir»

Komünistler, ulusal kurtuluş hareketinin bütün biçimleriyle geniş eylemlere geçmesinin, yükselen ulusal bilincin, emperyalizme karşı şaşmaz bir şekilde yürütölen savaşın menfaatlerine, toplumsal ilerlemenin amaçlarına ve emekçilerin sosyal kurtuluşuna hizmet etmesi uğrunda çalışmayı kendilerinin en başta gelen politik ödevleri saymaktadırlar. Önemli olan şudur: Bu süreçler, çeşitli ulus ve halkları tecride, ayrılmaya değil, yakınlasmaya doğru götürmeli; anti-emperyalist güçlerin zayıflayıp parçalanmalarına değil, birleşip kuvvetlenmelerine yol açmalıdır.

Son yılların olayları da gösteriyor ki, ulusal sorunun daha XIV. yüzyılda çözöldüğünün sanıldığı sanayice gelişmiş kapitalist memleketlerde, bu problem yeniden olanca keskinliğiyle ortaya çıkmıştır. Amerika Birleşik Devletlerinde zencilerin kurtuluş hareketi, Kuzey İrlânda'daki katolik halkın emperyalist egemenliğine ve yersel gericiiliğe karşı mücadeleleri, Belçika'da Flâmanlarla Valonlar arasındaki ilişkiler, İspanya'da Katalonya ve Baskler problemi, Kanadalı Fransızlar meselesi ... Bütün bunlar, ulusal sorunun, kapitalizmin gelişmiş olduğu bölgelerde de kesin bir çözüm beklediğini ortaya koymaktadır.

V. İ. Lenın, ulusal sorunun Batı Avrupadaki rolünü küçömsiyenleri eleştirirken, emperyalist devletler arasındaki çatışmalar sırasında, ulusal özgürlükleri savunma sorununun, ulusal harbin yeniden gündem konusu olacağı bir durumun meydana gelebileceğini belirtmişti.

Böyle bir durum, bilindiği üzere, Hitler saldırganlığının birçok Avrupa kapitalist devletini ulusal felâkete sürökleğiği ve bunlardan bazılarının yokolma tehlikesiyle karşı karşıya geldikleri İkinci Dünya Harbi'nde belirdi. Faşizme karşı harp, aynı zamanda, halkların büyük ulusal kurtuluş harbiydi ve bu savaşta, ulusal menfaatlerin savunulması, demokrasi savaşıyla, birçok ölkede de sosyalizm savaşıyla organik olarak kaynaşıyordu.

Bu savaşın karakteristik yanı şudur: Proletarya enternasyonalizmi prensipleri üzerine kurulmuş olan dünyanın ilk sosyalist devleti Sovyetler Birliği, Avrupa halklarının Alman faşizminden kurtulmalarında, Japonya militarizminin bozguna uğratılmasında, Avrupa kıtasındaki devletlerin ulusal bağımsızlıklarına yeniden kavuşmaları, Doğu Avrupa halklarının, Çin halkının ve diğer bazı Asya halklarının ulusal ve sosyal kurtuluşları için gerekli koşulların yaratılmasında çözümleyici bir rol oynamıştır.

Harpten sonraki dönemde, Batı Avrupa, Japonya ve diğer kapitalist ölkeler halklarının ulusal bağımsızlıkları, bu defa Amerikan emperyalizminden gelen yeni bir tehlikeyle karşılaştı. Zira Amerikan emperyalizmi, büyük bir imperatorluk kurmak amacını güdüyor ve dünya jandarması görevini üzerine alıyordu.

Amerika Birleşik Devletleri yönetici çevrelerinin bütün çabalarına rağmen bu niyetleri, dünyaya hâkim olma, diğer devletleri tamamiyle kendi emirleri altına alma istekleri gerçekleşmedi. Ve bunda, ulusal bağımsızlıkları savunmak için demokratik güçlerin ardıcıl olarak yürüttükleri azimli mücadele başlıca rolü oynadı. Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin politikası da bu politikaya önemli katkılarda bulundu.

Son yıllarda ulusal menfaatlerin savunulması başka bir alana da yayıldı. Bu genellikle Amerikan kapitalinin emri altındaki uluslararası büyük tekelci komplekslerin diğer kapitalist ülkelerin ulusal bağımsızlıklarını baltalama çabalarına karşı gösterilen tepkidir.

«Ortak Pazar» temeli üzerinde, tekelci kapitalin elebaşlarının istedikleri gibi hüküm sürecek uluslar-üstü bir politik birliğin kurulmasıyla ilgili plânların, Batı Avrupa halklarına getireceği tehlikeleri gözden uzak tutmamak gerekir.

Ulusal problem, komünist partilerinin, toplumda derin demokratik dönüşümler yapılmasını amaçlıyan anti-monopolist programlarında çeşitli yönleriyle önemli bir yer almaktadır.

Batı Avrupa komünist partileri, göçmen emekçilerin menfaatlerini koruma mücadelesine de önem vermektedirler. Kapitalizm koşullarında ekonomik hayatta enternasyonalleşme sürecinin sömürücü ve işçi aleyhtarı bir karakteri olduğunu yabancı işçilerin durumu açıkça ortaya koymaktadır. Komünist partileriyle ilerici sendika birlikleri, kendi ülkelerinin işçi sınıfının menfaatlerini savunurlarken, yabancı işçileri de anti-monopolist mücadeleye çekmekte, burjuvazinin işçi saflarını parçalama politikasına ve bu işçilere karşı uygulanan ayırıcılığın — ekonomik, politik — bütün biçimlerine karşı, onlara eşit haklar verilmesi uğrunda savaşılmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin tecrübesi şu gerçeği inandırıcı bir biçimde gözler önüne sermiştir: Burjuva milliyetçiliği ideolojisine ve proletarya enternasyonalizmi prensibinin küçük burjuvazi tarafından yozlaştırılması çabalarına karşı ardıcıl ve amansız bir mücadele yürütülmeseydi, ne sosyalist devrim başarıya ulaşabilirdi, ne de ulusal sorun bu temel üzerinde çözülebilirdi.

Lenin, milliyetçilik bâtıl itikatlarının bir hayli güçlü olduğunu ve uzun zaman direndiğini sık sık belirtiyor, sosyalizm yeni yeni ülkelerde zafere ulaştıkça milliyetçiliğe karşı mücadele probleminin tüm uluslararası devrim hareketinin kaderi üzerinde daha büyük bir önem kazanacağını ortaya koyuyordu.

Bu mücadelenin önemini özellikle belirtmek gerekir. Çünkü, onun, zamanımızın en hayati sorunu olan harp ve barış problemiyle dolaysız ilişkisi vardır.

Bu koşullar içinde sosyalist ölkelere, komünist partilerine büyük sorumluluklar düşmektedir. İnsanlığı uluslar arasındaki çatışmalardan kurtarma ve dünyamızdaki bütün halklar arasında dostluğu kökleştirme perspektifleri onların eylemlerine bağlıdır.

Ne var ki, Çin Komünist Partisi'nin şimdiki yönetimi, zamanın bu isteklerine uymamaktadır. Onun doğrultusu, proletarya enternasyonalizmine bağlılık imtihanını vermemiş, yönetici Komünist Partisi de tarihin önünde verdiği imtihandan başarısız çıkmıştır. Bunlar, Çin Komünist Partisi'nin Maocu yönetimini gerçekte komünist hareketinden tecrit etmiş, sosyalist devletlerle, Sovyetler Birliği ile ilişkilerinin gerginleşmesine ve hattâ SSCB'ne karşı harp tehditlerine bile yol açmıştır.

Bu durumda şöyle bir soru akla geliyor: Sosyalizmin tabiatına aykırı olan bu olayın sebebi nedir?

Bilindiği üzere, kapitalist düzenin yıkılması, ulusal sorun alanında temelli bir değişime geçmek ve milliyetçiliği tamamiyle ortadan kaldırmak için bütün olanakları sağlar. Fakat 1969 yılında toplanan Komünist ve İşçi Partileri Danışma Toplantısı belgesinde de belirtildiği gibi, bu iş kendiliğinden olmaz, otomatik biçimde gerçekteşmez. Bu olanakların şu veya bu memlekette nasıl gerçekteşeceği, her şeyden önce, sübjektif etkene, yani toplumu yöneten komünist partisinin politikasına bağlıdır.

Tarihsel tecrübe göstermiştir ki, halklar ve sosyalist ölkeler arasındaki kardeşçe ilişkileri kuvvetlendirmek için komünist partilerinin, ardıcıl olarak Marksist-Leninist bir politika gütmeleri, emekçileri enternasyonalist ruhta eğitmeleri, milliyetçilik ve şovenizme karşı çetin bir mücadele yürütmeleri gerekir.

Aksi halde, Çin'de olduğu gibi, milliyetçiliğin hortlayıp kuvvetlenmesi, hattâ memleketin sosyalist ölkeler karşısında cephe alması da mümkündür. Daha ötesi de var: Olaylar göstermiştir ki, devrim savaşında ve sosyalizm yolunda ekonomik ve sosyal dönüşümler yapılırken yaratılan kaldıraç ve olanaklardan, böyle yerlerde, sosyalist topluluğa karşı milliyetçi amaçlar için yararlanılmaktadır. Oysaki sosyalist topluluk, emperyalizme karşı, barış ve sosyalizm uğrındaki dünya mücadelesinin dayanağıdır.

Gerek sosyalizm kuran ölkelerde, gerekse bu ölkeler arasında proletarya enternasyonalizmi prensiplerine dayalı ulusal ilişkiler kurulması ve ulusal sorunun doğru olarak çözölmesi, uyumsuzluk ve anlaşmazlıklara ve hele çatışmalara karşı, uzun süreli ve aktif garantiler sağlar. Ve bunun tam tersi, ideoloji ve politikada şovinist ve milliyetçi tutumların, hem uluslararası ilişkiler, hem de memleket için en olumsuz sonuçları olabilir. Bundan ötürü, bu gibi olaylara karşı mücadele, dünya sosyalizminin yeni yeni başarıları için önemli ve gerekli bir koşuldur.

Milliyetçilik ideolojisi ve politikası, yığınların ulusal bilinçlerinin yükselmesiyle karıştırılmamalıdır, çünkü bu yükseliş, doğal ve ilerici bir süreç-

tir. Baskı yapan ulusun milliyetçiliği ile baskı altında tutulan ulusun milliyetçiliğini de birbirine karıştırmamak gerekir. Çünkü mazlum ulusların milliyetçiliğinde, bilindiği üzere, ilerici, anti-emperyalist yönlü unsurlar vardır.

Bu karmaşık tarihsel durumları hesaba katmakla birlikte, şu önemli noktayı daima gözönünde bulundurmak gerekir: Milliyetçilik ideolojisi, işçi sınıfının ve genellikle emekçilerin köklü menfaatlerine, sosyalizmin menfaatlerine hizmet edemez. Baskı altında tutulmuş ulusların milliyetçiliğinde bile olumlu etkenlerle yanyana öyle şeyler de vardır ki, bunların büyüyüp yayılması, halk yığınlarındaki bilincin karanlıklar içinde kalmasına, ilerici amaçların ve hele sosyalist ve devrimci amaçların gerçekleşmesine engel olan eğilimlerin doğmasına yol açmaktadır.

Zamanımızda devrimci güçlerin sınıf düşmanı olan emperyalizmin başlıca ideoloji silâhı, denebilir ki, anti-komünizm ve anti-sovyetizmdir; milliyetçilik de bunların organik bir kesimidir. Hem emperyalizmin propaganda amaçları, hem gelişme halindeki ülkelerin gerici çevreleri, hem de revizyonizmin sağ ve «sol» yönelimleri, milliyetçilik konusunu geniş ölçüde sömürmektedirler.

Devrim savaşı tecrübesi, son yıllarda şu gerçeği defalarca ispat etmiştir: Anti-komünizmin, çokçası sosyal ilerlemeye ve ulusal bağımsızlığa yardım maskesi altında, SBKP'ne yaptığı hücumlar, gerçekte dünya devrim hareketinin tüm müfrezelerine karşı, devrimci güçlerin başlıca dayanağı olan dünya sosyalist topluluğunu yıkmaya yöneltmiştir.

Emperyalist burjuvazi, halen, milliyetçilik ideolojisinin ustaca hazırlanmış ve maskelenmiş biçimlerini geniş ölçüde kullanıyor. Fakat bu, ırkçılık gibi şovenizmin en aşırı biçimlerinden artık yararlanmadığı anlamına gelmez. Afrika'da ırkçı rejimlerin desteklenmesi, Amerika Birleşik Devletleri'nde zencilerle kızıl derili yerlilerin kovuşturulması bu silâhın kullanıldığını gösteren örneklerdir. Batı kapitalist devletleri, anti-semitizmi, son zamanlarda ise özellikle şovenizmi destekleyip körüklüyorlar.

Bugün dünyada yürütülen sosyal ve politik savaşın, gerçekte, çeşitli milliyetçi güçler arasındaki çatışmalardan başka bir şey olmadığı görüşünü halk yığınlarına kabul ettirmek için gittikçe artan bir çaba harcıyor. Emperyalist ideolojinin bu eğilimiyle güdülen amaç, bir yandan, uluslararası komünist ve işçi hareketi içinde ulusal-oportünizmi teşvik etmek; öte yandan da, umutsuzluk ve karamsarlık yaratmak, sosyalizmin ulusal düşmanlıkları ortadan kaldırma gücüne sahip olmadığı kanısını doğurarak, ona karşı beslenen güveni kaybettirmektir.

Örneğin, bir Amerikalı sosyologun aklınca, komünist politikası, «özgöl ulusal koşullara uyabilmek için, sosyal-demokratların bundan yarım yüzyıl evvel ve daha önceleri geçtikleri yolda yürümeye koyulacaktır.» Anti-komünistlerin ne istedikleri bellidir. İkinci Enternasyonal, gerçekten de,

mevzilerini sosyal-şovenizme teslim ederek ihanet yolunu seçmişti ve 1914 yılındaki iflâsının başlıca nedeni de bu idi. Şimdi de aynı sanuca ulaşmak için komünist hareketinin önüne «ulusal-komünizm» tuzağı konuluyor. Fakat onların istekleri hiçbir zaman gerçekleşmeyecektir. Çünkü, uluslararası komünist hareketinin sarsılmaz fikir temeli olan ve böyle kalacak olan Leninizm, bunun garantisidir. Kardeş komünist partilerinin yüksek ideolojik azimleri bunun garantisidir.

Burjuvazi, fikir alanında kararsızlık gösterenleri anti-komünizm ve anti-sovyetizm bataklığına çekmek için, işçi hareketi içinde beliren revizyonizm ve milliyetçilik belirtilerinden geniş ölçüde ve ustalıkla yararlanıyor. Garodî, Fişer ve Petkof gibi dönemlerin macerası, bize bunları yeniden hatırlatmış bulunuyor.

Emperyalizmin ideologlarından bir kısmı ve onlarla tam bir anlaşma havası içinde eylembirliği yapan oportünistler, kendilerini milliyetçilik düşmanı olarak gösteriyorlar. Bunlar, «uluslar-üstü birleşme» dedikleri görüşün savunucuları, zamanımız kozmopolitizminin çığırtkanlarıdır. Ne var ki, onlarınki de, mali kapitalin yayıcılık ideolojisinin bir çeşitinden başka bir şey değildir ve bunun herhalde ispata da ihtiyacı yoktur. Emperyalizm ideologları, bu hususta da kendilerine oportünistlerin sağladıkları «hazır» teorik malları ellerinde bulundurmaktadırlar. Bu sözümle, Troçkistler ve diğer «sol» oportünistler tarafından geliştirilen ve «gerçek enternasyonalizm» diye sunulan ulusal nihilizmle ilgili görüşleri kastediyorum.

Marksist-Leninistler çok iyi bilirler ki, milliyetçiliğin ve emperyalist kozmopolitizmin bütün çeşitlerine ve her türlü belirtilerine karşı mücadele, ancak, tüm ideolojik ve politik eylemlerin temel prensiplerinden biri olan proletarya enternasyonalizmini durmadan ve azami ölçüde kuvvetlendirmek suretiyle yaygınlaştırılabilir. Günümüzde, proletarya enternasyonalizminin ölçüsünü, reel sasyalizmle ilişki tarzı belirler.

Kardeş partilerin bağımsızlık, hak eşitliği ve erkinlikleriyle ilgili prensipler, komünist hareketine iyice yerleşmiştir. Bu prensipler, partilerin mücadele koşullarıyla tecrübelerinin çok çeşitli oluşuna, kendi ulus ve ülkelerindeki bütün devrimci ve demokratik güçlere öncülük rollerine uygun düşmektedir. Öte yandan, bu öncülük rolü, yalnız, proletarya enternasyonalizmine sarsılmaz bağlılık koşulları içinde gerçekleştirilebilir. 1969 yılı Danışma Toplantısının belgesinde şöyle deniliyor: «Her komünist ve işçi partisinin ulusal ve enternasyonalist sorumlulukları birbirinden ayıramaz. Marksist-Leninistler, hem vatansever, hem de enternasyonalisttirler. Onlar, ulusal kapanıklığı reddettikleri gibi ulusal menfaatlerin inkarını veya küçümsemesini, üstünlük (hegemonizm) eğilimlerini de reddederler.»

Tüm dünya kurtuluş hareketi tecrübesinin kesinlikle ispat ettiği gibi, ulusal ve enternasyonal durumlar arasındaki karşılıklı bağlantı ve gerçek oranın her türlü yozlaştırılması, halk yığınlarından kopma ve devrim perspektiflerini kaybetme sonucunu doğurmaktadır.

Sırası gelmişken şunu da belirtmeliyim: Komünist ve İşçi Partileri 1969 Danışma Toplantısı çalışmaları, bu toplantının ortaya koyduğu fikirler ve genellemeler, uluslararası komünist hareketinin tüm eylemlerinde enternasyonalist temelin güçlenmesine önemli bir yardımda bulunmuştur. Hareketimizin ve bütün devrimci güçlerin menfaatleri, komünistlerin, milliyetçiliğe büyük ümitler bağlamış olan anti-komünizme, sağ ve «sol» revizyonizme karşı daha geniş ölçüde bir ortak mücadele yürütmelerini gerektirmektedir.

Tarih, ulusal sorunun iki çözüm yolunun, yani Leninci, sosyalist yol ile kapitalist yolun muhasebesini yapmıştır.

Tekelci kapitalizm koşulları içinde burjuva demokrasisi bunalımı görülmedik bir şiddet ve açıklıkla beliriyor. Gerçi, burjuva demokrasisi ulusal eşitlik tarafılsı olduğunu resmen ilân ediyor, ne var ki o bunu gerçekleştirme yeteneğinden yoksundur. Bu bunalımın en aşırı biçimleri, insanlık düşmanı, ırkçı «teori»lerde ve pratikte de faşizmde dile geldi. Faşizm, ulusal sorunu, halkları köleleştirme ve hattâ tamamıyla yoketme yoluyla »çözme» gibi canavarcasına bir denemeye koyuldu. Fakat, faşist egemenliğin mevcut olmadığı »normal» koşullar içinde de, burjuva toplumu, halklar arasında işbirliği ve yardımlaşma sorunlarında üzerine düşen ödevleri yapamıyacak durumda bulunduğunu apaçık gösterdi. Ve »Kapitalizm koşullarında ulusal ve genellikle politik ezgi ortadan kaldırılamaz» (4) diyen Lenin'in bu sonuçlaması tamamiyle doğrulandı.

Ulusal sorunun gerçek çözüm yolu sosyalizmedir. Bu, insanın insanı sömürmesini yoketme, toplumun tüm sosyal-ekonomik, ideolojik ve kültürel hayatını temelden yenibaştan kurma yoludur. Sosyalist ülkelerin tecrübesi, ulusal ezginin ortadan kaldırılmasına, halklar arasında hak eşitliği sağlanmasına ve kardeşçe dostluk kurulmasına ilişkin Marksist-Leninist hükmün doğruluğunu kesinlikle ispat etmiştir. Bunlar, yeni toplum kuruluşunun genel kanunları ve birbirine organik şekilde bağlı bölümleridir.

Sovyetler Birliği'nin ellinci kuruluş yıldönümünün yaklaştığı şu günlerde, biriken tecrübenin büyük uluslararası önemi açık-seçik görülmektedir.

SSCB'nin tecrübesinden aldığımız ders şudur: Çeşitli ulus ve ırklara mensup halklar elbirliğiyle tarihi yaratabilir, ekonomi ve kültürü başa-riyle geliştirebilirler.

SSCB'nin tecrübesi gösteriyor ki, politik ve ideolojik emellerin aynı oluşu, proletarya enternasyonalizmi ve sosyalist vatanseverliği politikasının ardıcıl olarak uygulanışı, halklar arasında, hayatın en ağır sınavlarına dayanabilecek kadar sağlam bir birlik yaratıyor.

(4) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 30, s. 22.

SSCB'nin tecrübesi gösteriyor ki, ulusal ve sosyal ezgiden kurtulan halklar, taptaze kuvvetlerle yeni hayata girmektedirler. Uluslar arasındaki hak eşitliği ve kardeşçe yardımlaşma ilişkileri ekonomik gelişmeye yardım etmektedir. Mânevi değerlerle karşılıklı zenginleşme, çeşitli halkların ulusal kültürlerinin *en iyi yanlarının bir takımıyıldız* gibi parladığı ortak kültürün gelişmesine hizmet etmektedir.

SSCB'nin tecrübesi göstermiştir ki, büyük ve küçük bütün uluslara yakın ilgi göstermenin, ulusal nihilizme ve bujuva milliyetçiliğine karşı amansız davranmanın büyük bir önemi vardır.

SSCB'nin tecrübesi göstermiştir ki, bütün ulus ve halklara, ortak ödevleri çözmek üzere, aşağıdan yukarı devlet organlarına gerçekten eşit hakla ve demokratik bir katılma olanağı sağlayan böyle bir devlet kuruluş biçimi bulunmuş olmasının büyük bir önemi vardır.

Çağımızdaki ulusal ilişkilerin esas olumlu gelişme biçimlerini tahlil ederken, yani SSCB'nin kurulması, dünya sosyalist topluluğunun doğuşu, önceleri sömürge esaretinde bulunan bölgelerdeki memleketlerde *bağımsız ulusal devletlerin kurulması gibi bütün süreçleri incelerken, haklı olarak* şu sonuca varıyoruz: İlericiliğin düşmanları tarafından, ulusal menfaatleri küçümseyen bir güç olduğu iftirasıyla tasvir edilmek istenen sosyalizm, yeryüzü nüfusunun büyük çoğunluğunu kapsayan kesiminde ulusal bağımsızlıkların elde edilmesinde ve ulusal devlet biçimlerinin sağlanmasında büyük bir tarihsel rol oynadı.

İnsanlığın en akıllı evlâtları, halklar arasında kardeşlik yaratılmasını eskiden beri hayal etmişlerdir. Sosyalizmin ve ulusal kurtuluş devrimlerinin başarıları, insanlığı, bu ideali gerçekleştirme zamanına yaklaştırmıştır. Bütün ülkeler halkları arasındaki gerçek kardeşliğin yolu artık bilinmektedir ve tecrübeden de geçmiştir. Bu, emperyalist zulmüne karşı mücadeledir, bütün halkların özgürlük ve bağımsızlık mücadelesidir, barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda mücadeledir.

Eylemde sosyalist enternasyonalizm

Konstantin Tellalof

Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri

SBKP'nin çok uluslu emekçiler devletini yaratma ve güçlendirme alanındaki evrensel-tarihi tecrübesini tam anlamıyla değerlendirme ve yaratıcı biçimde uygulamanın, devrimci güçlerin ortak ileri hareketi bakımından çok büyük bir önemi vardır.

Bulgar komünistleri ve bütün halkımız, Sovyet devletinin bu büyük jübilesini kendi bayramları olarak kutlamaya hazırlanmaktadırlar. SSCB'nin kurulması yalnız Sovyet halkı için değil, aynı zamanda bütün dünya halkları için çok önemli bir olaydır. BKP Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Todor Jivkov yoldaş bu hususta şunları söyledi: «Bugün eğer insanlık yeni bir dünya harbinin ateşleri içinde yanmıyorsa, eğer emperyalizm kurtuluşlarına kavuşmuş halklara kendi iradesini körükörüne dayatmıyorsa, eğer sosyalist ülkeler yeni hayat kuruculuğunu başarıyla sürdürüyorlarsa, bizim bunu Sovyetler Birliğine, dünyanın altıda biri üzerinde boylu boyunca doğrulmuş olan, özgürlük ve bağımsızlık uğrunda, daha iyi bir hayat için savaş halindeki her halkın yardımına koşmaya hazır bulunan güçlü ve barışsever, kardeşçe cömert kızıl dev'e borçlu olduğumuzu, yeryüzünde, peşin yargılı olmamak şartıyla, bilinçle kavramamış insan yoktur.»

V. İ. Lenin Bolşevik Partisini meydana getirirken, ulusal sorun üzerinde özel bir dikkatle duruyordu. Ulusların kendi kaderlerini kendileri belirleme hakkını, ayrılma ve kendi başına devlet kurma hakkı da dahil olmak üzere, bu programsal şiarı ısrarla savunuyor; çünkü bunu ezilen halkların işçi sınıfına ve partisine karşı güvenini kazanmanın ve bu güveni artırmanın emin yolu sayıyordu. Lenin, bu şiarın, proletarya diktatörlüğü koşullarında da yürürlük gücünü koruduğu kanısındaydı. Ve şöyle diyordu: «Biz, halklar arasında, hiçbir ulusun diğerine ezgi yapmasına yol vermeyen, alabildiğine güven temeline, açık bilinç ve kardeşçe beraberlik temeline, tam gönüllü oydaşlık temeline dayanan bir *gönüllü* birlik yaratılmasını istiyoruz.» ⁽¹⁾ Lenin, kapitalizmden ve sömürgecilikten miras bütün güvensizlik kalıntılarını giderebilmek için çok büyük bir sabırla çalışılması gerektiğine işaret ediyordu.

Çok uluslu Sovyet devletinin doğuşu, her cumhuriyetin bir hayli çeşitli yersel koşullarını, geleneklerini ve göreneklerini gözönüne alma temeline dayanan sosyalizmin kuruluşuna geniş halk yığınlarının celbedilmesi yolunu açtı. Bütün ulusların ve halk gruplarının uyumlu gelişmesinin, uluslar

(1) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 40, s. 43.

arasında kapitalizmden miras kalan fiili eşitsizliğin giderilmesinin, onların yaratıcı kabiliyetlerini geliştirme ve aralarında sıkı bir birlik sağlamanın biricik doğru yolu buydu.

Sovyetler Birliğinde sosyalizm ve komünizm kuruluşu yıllarında, yeni bir tarihsel insan topluluğu, yani Sovyet halkı doğdu. Komünizm dâvasına içten bağlılık, sosyalist yurtseverlik ve enternasyonalizm, yüksek bir emek ve toplumsal-politik hayat aktifliği, sömürücülüğe ve ezgiciliğe, milliyetçi ve ırkçı kör inançlara tahammülsüzlük, bütün ülkeler emekçileriyle sınıfsal dayanışma bu halkın karakteristik çizgileridir.

Tarihsel tecrübe, kapitalizm koşullarında ulusların yekpâre ve sağlam bir topluluk meydana getirmelerinin imkânsız olduğunu göstermiştir. Burjuva memleketlerinde görülen bunalım belirtileri ve milliyetçi, ırkçı, dini karakterli daimi mücadele bu imkânsızlığın açık kanıtıdır.

Geçen 50 yılın tarihi, SSCB'nin en sağlam ve en esnek çok uluslu devlet biçimi olduğunu; bu devletin, memleketin ulusal-devletsel yapısının ardıcıl olarak yetkinleştirilmesine, bütün toplumun menfaatleriyle her ulusun menfaatlerinin enternasyonalizm ve sosyalist demokrasi prensipleri temeli üzerinde bağdaştırılmasına imkân verdiğini doğrulamaktadır.

Tarihte, şu veya bu memleketin toplumsal gelişmede ilerici bir rol oynadığı haller vardır. Meselâ, bilindiği gibi, sanayi kapitalizmi en önce İngiltere'de en yetkin biçimine ulaşmıştır. Marks, bu sanayi kapitalizmi örneğinin diğer memleketlere kendi kapitalist geleceğinin tablosunu gösterdiğini söyler. Lâkin, Oktobr Devrimi'nin zaferinden sonra, insanlığı bir başka örnek, bir başka gelecek kendine çeker. Bu örnek Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'dir.

Çağdaş emperyalist ideologlar, sağcı ve «solcu» revizyonistler, Sovyet tecrübesinin ulusal çerçeveyle sınırlı olduğunu, uluslararası önem taşımadığını, halklara örnek olamayacağını ve ancak az gelişmiş memleketler için bir örnek teşkil edebileceğini ispata çalışıyorlar. SSCB tecrübesini inkâr ederken de, sosyalizmin kuruluşunda enternasyonal olan ile ulusal ve spesefik olan arasındaki diyalektik birliği görmüyorlar.

Sovyetler Birliğinin çok yanlı ve zengin tecrübesi elbette yaratıcı biçimde uygulanmalıdır. Ulusal özelliklerinin dogmatik bir davranışla küçümsenmesi, örneklerin mekanik olarak kopya edilmesi Marksizm-Leninizmin yaratıcı ruhuna aykırı düşer ve sosyalizm dâvasına zarar verebilir.

Ne var ki, sosyalist devrim ve sosyalizm kuruluşu genel yasallıklarının inkârı, SBKP'nin ve Sovyet halkının evrensel-tarihi tecrübesinin küçümsenmesi ve ulusal özelliklerin haddinden fazla büyütülmesi de daha az tehlikeli değildir. Öyle ki, Lenin öğretisini ve Sovyet tecrübesini gözönünde bulundurmayanlar, anti-sosyalist elemanların, küçük burjuva milliyetçiliğinin gelişmesine yol açarlar.

Günümüzde, sağcı ve «solcu» revizyonistler, Sovyetler Birliğinin dünya

devrim sürecindeki rolünü küçük göstermeye çalışıyorlar. Teorik bir sürü düzenbazlık ve sahtekârlığa başvuran bu revizyonistler, anti-sovyetik bir temel üzerinde de enternasyonalizm olabileceğini, sosyalizmin Sovyetler Birliği olmadan ve hattâ ona karşı da kurulabileceğini ispat etmek için çırpınıyorlar.

Kanımızca, Sovyetler Birliğinde üstün gelen sosyalizmi savunmak, bugün de, dünya komünist hareketinin birincil önem taşıyan ödevidir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün sosyalist sistem ülkeleri için aktif destek bizim koşullarımızda da yüksek bir enternasyonalizm belirtisidir, zira dünya emperyalist ve gerici güçleri sahte Marksistler arasında, parçalayıcılar ve dönekler arasında kendilerine müttefikler aramaktadırlar. Pekin Maoist grubu ise, anti-sovyetizmi devlet politikası haline getirmiş bulunmaktadır. O kadar ki, büyük devlet hulyalarına dalan, milliyetçilikte gemi azya alan Pekin yöneticileri, Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerikayı eşit saymaktadırlar. Çin'deki bu durum, bir memlekette milliyetçilik ve şovenizmin gelişmesi koşulları yaratıldığı zaman, toplumsal-politik hayatta sosyalist düzeni gözden düşüren süreçlerin başladığını ve güçlendiğini, dış politika alanında enternasyonalizmle hiçbir ilişkisi olmayan amaçların ve prensiplerin ön plâna çıktığını göstermektedir.

Bulgaristan halkının büyük evlâdı, tecrübeli Leninci G. Dimitrof, milliyetçiliğe karşı mücadeleyi her komünistin yüksek ödevi sayıyordu. Ve eğer bugün, milliyetçiliğin kapitalist gericilik elinde bir âlet ve komünizmin düşmanı olduğundan hâlâ şüphe eden varsa, «sovyetologlar»ın eserleri böylelerini herhalde buna ikna edecektir. Anti-komünizmin savunucuları her şeyden önce milliyetçiliğe belbağlıyorlar. Burjuva propaganda makinesinin bütün gücü ve çabası, milliyetçilikten, dünya komünist ve işçi hareketi içindeki bu Truva Atı'ndan azami ölçüde yararlanmaya yöneltilmiştir.

G. Dimitrof'un vasiyetlerine sadakatle bağlı olan partimiz, daima ardıcıl enternasyonalizm mevzilerinde yer almış, anti-sovyetizmin ve milliyetçiliğin bütün çeşitlerine ve belirtilerine karşı kesin bir direniş göstermiştir. Todor Jivkof yoldaşın, 1969 yılı Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı'ndaki konuşmasında dediği gibi, «... Sovyetler Birliğinde ve sosyalist topluluğun diğer ülkelerindeki sosyalist düzene iftira edenler, işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının sosyalizme güvenini genellikle sarsmak istiyorlar ... Artık elli yıl var ki, yeryüzünde milyonlarca insan için, dostlarımız ve düşmanlarımız için, komünizm ve Sovyetler Birliği, komünizm ve SBKP birbirinden ayrılmaz kavramlardır. Biz Sovyetler Birliğinden yoksun bir sosyalist sistem, SBKP'den yoksun ve hele ona karşı bir milletlerarası komünist hareketi düşüneyiz.»⁽²⁾

(2) «Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı. Moskova, 1969», s. 384.

İkinci Dünya Harbi'nden sonra bazı memleketlerde sosyalist devrimin üstün gelmesi, kapitalist boyunduruğunu kırıp atan ülkeler arasındaki ilişkilerde Lenin'in ulusal sorun teorisinin uygulanması koşullarını yarattı. Biz yeni tip ilişkilerin kurulmasına tanık olmuş bulunuyoruz. Bir zamanki ulusal düşmanlık duygularının yerini artık kardeşçe ye çıkar gözetmez yardımlaşma, karşılıklı güven ve saygı almaktadır. Etraflı işbirliği, ayrı ayrı her memleketin ve tüm sosyalist sistemin güçlenmesine yardım etmektedir.

Sosyalist topluluk devletleri arasında, şimdiye kadar bilinmeyen ve kapitalist memleketler arasında varlığı mümkün olmayan ilişkiler kuruluyor. Örneğin, SSCB ile Bulgaristan arasındaki ilişkileri ele alalım. Eğer bugün Bulgaristan gelişmiş bir sanayi-tarım ülkesiyse, bu olay, daha ziyade Sovyetler Birliği'nin kardeşçe işbirliği ve karşılık gözetmez yardımıyla açıklanabilir. Sovyetler Birliği'nin yardımıyla kurulan 200 kadar işletme memleketimizin bugünkü yeni çehresini belirlemekte, bu işletmelerde demir-çelik üretiminin % 82'si, renkli metaller üretiminin % 70'i, petrol işleme ve petrokimya sanayii üretiminin de % 80'i gerçekleştirilmektedir. Memleketimiz yirmibeş yıl içinde Sovyetler Birliğinden 1 milyar 800 milyon ruble kredi almış ve bu kredi her şeyden önce sosyalizmin maddi-teknik temelini kurulması işi harcanmıştır.

Ekonomik kuruluş tecrübesinin yanı sıra, politik gelişmede, kültür devrimini gerçekleştirmede ve diğer alanlardaki Sovyet tecrübesinin de memleketimiz için ilkesel bir önemi vardır.

Partimiz Bulgaristanda sosyalizm ve komünizm için mücadeleyi daima büyük Oktobr davasıyla bağlı olarak, SBKP'nin ve Sovyetler Birliği'nin tecrübesine ve enternasyonal desteğine dayanarak yürütmüştür. Biz şimdi sosyalist gelişmemizin yeni aşamasına – ilk ve en güçlü sosyalist devlet olan Sovyetler Birliği ile her bakımdan işbirliğini ve bütünleşmeyi derinleştirme aşamasına – girmiş bulunuyoruz. Ve bu, geçici bir ödev değil, hele konjonktürel bir düşünce ve tedbir de değil, hayati bir zorunluktur ve aynı zamanda Bulgar komünistlerinin boyun borcudur.

Barış, demokrasi ve sosyalizm uğrunda mücadele, komünistler, emekçiler, bütün devrimci ve demokratik güçler, yaratılmasına Sovyetler Birliği'nin aktif olarak katıldığı çok elverişli dış politika koşullarından yararlanıyorlar. Bugün, Sovyetler Birliği uluslararası alanda geniş bir barış taarruzunu geliştirmektedir. Bu olay, Sovyet devletinin itibarını daha da artırmakta, bütün dünyada barış ve güvenliğin sağlanlaştırılması yolunda bir dizi büyük başarılar elde edilmesini sağlamaktadır.

Devrimci savaşın enternasyonal tecrübmesine önemli bir katkı

Raymon Güyyo

Fransız Komünist Partisi Politbüro üyesi

Bu bilimsel konferansa katılmamız, bize, dünyada öncü bir yer tutan, yeryüzünün bütün sosyalist güçleri ve halkları ile emperyalizm kuvvetleri arasındaki dev mücadelede belirleyici bir rol oynayan Sovyetler Birliğiyle en derin dayanışma ve dostluk duygularımızı belirtme olanağı vermektedir.

SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümü hazırlıklarıyla ilgili olarak SBKP Merkez Komitesi bir kararname yayınlamış bulunuyor. Bu belgeyi biz de okuduk. SBKP XXIV. Kongresi kararlarına ve kabul ettiği Barış Programı'na dayanan bu belge, çok uluslu ilk proletarya devletinin kurulması gibi çok önemli bir olayın anlamını ve sonuçlarını bütün ülkeler komünistlerinin daha temelli biçimde kavramalarına imkân veriyor. Fransız Komünist Partisi Politbürosu SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümüyle ilgili olarak bir dizi kararlar almış bulunuyor. Partimiz bu politik kampanyayı, Fransız işçi hareketi ve demokratik hareketinin temsilcileriyle birlikte ve geniş dünya kamuoyunun da katılımıyla tertiplemektedir.

Oktobr Devrimi, yankısı bütün dünyayı sarsan bir yıldırım darbesiydi. Rus devriminin başarıları, dünya proletaryasının sosyalizm mücadelesi için yeni ve birincil önemde bir teşvik hizmeti gördü.

Çok uluslu Sovyet devletinin kurulması ve geliştirilmesi, halklar ve etnik gruplar arasında tek devlet çerçevesi içindeki ilişkilerle, ulusal sorunun somut çözümüyle ilgili Marksist-Leninist hükümlerin eylem alanında gerçekleştirilmesi demektir. Bu kuruluş, emperyalizmin ve sömürgeciliğin barbarca ezgisi altında inliyen halklara, yoksulluk, işsizlik ve cahilliğe son verilebileceği, ulusal kültürün yokedilmesinin önüne geçilebileceği ümit ve inancını verdi ve daha önemlisi kurtuluş savaşına yol açtı.

Büyük Oktobr zaferi gibi, Sovyet devletinin doğuşu da sonsuza dek Lenin'in adıyla bağlıdır. Lenin gerçek teorisyen-yaratıcı sıfatıyla, Marks ve Engels'in ulusal soruna ilişkin fikirlerini yeni durum ve koşullar içinde geliştirdi. Bu sorunla ilgili Lenin öğretisinin temel hükümleri, 30 Aralık 1922'de kabul edilen ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin kuruluşunu bildiren Deklârasyonda ifadesini buldu.

Tarihte ilk defa olarak, uluslar arasında yeni ilişkiler açıkça tespit edildi. Bu ilişkilerin esasları şunlardı: Rusya'da halkların eşitlik ve egemenliği; bu halkların, ayrılma ve başlıbaşına devlet kurmayı da kapsıyan kendi

kaderlerini belirleme hakkı; ulus mensubiyeti ve dini inançlardan ileri gelen bütün imtiyaz ve sınırlamaların kaldırılması; ulusal azınlıkların ve etnik grupların özgür gelişmelerinin sağlanması . . .

Lenin, çok uluslu Sovyet devletinin kuruluşuna temel olan prensipleri belirliyerek, ulusal sorunun çözümü teorisini işleyip meydana getirdi. Bu teori, yurtseverlik ile enternasyonolizm arasında, ulusal sorunun doğru biçimde çözümü ile bütün ülkeler işçilerinin sınıfsal dayanışmaları gerekliliği arasında sıkı bir diyalektik bağ kurdu.

Leninizm, ulusal soruna ilişkin her türlü nihilizme karşı, ulusal özelliklerin küçümsenmesine karşı, «ulusların artık zamanını yaşadığı»nı iddia eden fikre karşı cephe almaktadır. Gerçekten de bu iddia tutarsızdır. Zira uluslar nispeten genç tarihsel kuruluşlardır; yeryüzünde henüz bağımsızlıkları uğrunda savaşmakta olan halklar vardır; uluslar – kullanılmasına emperyalist burjuvazinin her suretle engel olmaya çalıştığı – zengin potansiyel olanaklara sahiptirler.

Günümüzde bizzat burjuva ideologlarının «ulusların bertaraf edilmesi» fikrinin en ateşli propagandacısı kesilmeleri dikkate değer bir noktadır. Onlar, bu suretledir ki, halkların emperyalizm tarafından ezilmesi, ulusal emellerin boğulması politikasını, yani ulusların bağımsızlık ve egemenliğine karşı yöneltmiş olan ve tekellerin çıkarları yararına ulusal menfaatleri hiçe sayan politikayı ideolojik bakımdan temellendirmeye çalışmaktadır.

«Ulusların bertaraf edilmesi» tezinin, halkları talan etmek üzere kendileri için en elverişli koşulları yaratmaya çalışan milletlerarası tekellerin «ulusal yasaların kaldırılması»nı arzu ettiklerini açıkça belirttikleri ve örneğin Avrupa Ekonomik Birliği çerçevesi içinde «uluslar-üstü» politik organizmler yaratılmasını teşvike çabaladıkları bir sırada bilhassa yaygınlaşması da üzerinde dikkatle durulmaya değer.

«Uluslar-üstü»lük prensipi, gerek teoride, gerekse politikada, Leninizme kesinlikle aykırıdır. Netekim, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK) üyesi sosyalist ülkeler, bundan bir yıl önce kabul ettikleri Komple Program gibi gayet önemli bir belgede, tam da Leninci hükümleri kılavuz ederinerek şu açıklamayı yapmaktadırlar: «... EYK üyesi ülkeler arasındaki işbirliğinin genişletilip yetkinleştirilmesi ve sosyalist ekonomik bütünleşmenin geliştirilmesi bundan böyle de devlet egemenliğine, bağımsızlığa ve ulusal menfaatlere saygı, içişlere karışmama, tam hak eşitliği, karşılıklı fayda ve yoldaşça yardımlaşma temeline dayanan sosyalist enternasyonolizm prensipleri uyarınca gerçekleştirilecektir . . . Sosyalist ekonomik bütünleşme tam gönüllülük temeli üzerinde gelişmektedir ve bu uygulamada uluslar-üstü organlar yaratılması diye bir şey yoktur . . .»

Leninizm milliyetçiliğin her biçimini reddeder. Milliyetçilik, daima, proletaryanın kendi kurtuluşu uğrunda, sosyalizm uğrunda yürüttüğü sınıfsal

mücadeleyi ya ikinci plâna itmeye ya da genellikle yoketmeye çalışır. Bunu amaçlayan politika, halk yığınlarını aldatma çabaları içinde ultra-milliyetçi bir kılığa giren burjuvazinin çıkarına, sırf bu maksatla uygulanır. Milliyetçilik, özlüğü bakımından, ulusal menfaatlere, yani şu veya bu ulusun bugünkü ve yarınki menfaatlerine tamamiyle ters düşer. Çünkü sosyalizmle uzlaşmaz biçimde çelişen milliyetçilik kaçınılmaz olarak anti-sovyetizme dökülür.

Ulusal sorunu yalnız sosyalizm çözebilir. Ve bu, ulusal kurtuluş savaşı ile sosyal ilerleme mücadelesinin karşılıklı olarak gittikçe daha yakından bağlandıkları çağımızda bilhassa doğru ve isabetli bir hükümdür. Küba bu bağlantının esinleyici bir örneğidir. Şili'de, Irak'ta ve yeni-sömürgeciliğe karşı savaşmakta olan diğer bir çok genç devlette de buna benzer bir sürecin gelişmeye başladığı görülmektedir. Aynı bağlantı, gelişmiş kapitalist memleketlerde işçi sınıfının ve müttefiklerinin yürüttükleri anti-monopolist mücadele için de karakteristik bir çizgidir. Böylelikle, Batı Avrupa'da ve özellikle Fransa'da, demokrasi ve sosyalizm uğrunda mücadele, ulusal ekonomideki Amerikan büyük sermayesi egemenliğine karşı, memleketin milletlerarası tekellerin çıkarlarına, bunların hiç olmazsa işlerine uygun düştükçe «Küçük Avrupa» ve «Ortak Pazar» çerçevesinde politik entegrasyonlar yardımıyla gerçekleştirmek istedikleri kararlarına tabi kılınmasına karşı yürütülen mücadeleyle bağdaşmaktadır.

Ve tersine, işçi ve demokratik güçlerin ilerici demokrasi uğrundaki mücadelede üstün gelmeleri ve sosyalizme doğru başarıyla ilerlemeleri, uluslar için gelişme ve kalkınma anlamına, memleketimiz için de uluslararası alandaki eyleminde gerçek bağımsızlık anlamına gelecektir.

Lenin'in işaret ettiği gibi, her halkçı hareketin somut duruma göre genel özellikleri ve spesifik çizgileri birbirinden ayrı olarak ele alınmamalı; tam tersine, bunlar bir bütünün parçaları olarak, halkların emperyalizme karşı, sosyalizmin zaferi için yürüttükleri büyük savaşın organik parçaları olarak gözden geçirilmelidir. Metropol memleketler işçi sınıfı ile sömürge ülkeler halkları arasında ortak menfaatler, dolayısıyla de objektif bir dayanışma vardır. İşte bu gereçe çıkış noktası yapan Lenin, 1848 yılında «Komünist Partisi Manifesti»yle ileri sürülen ünlü şiarı genişleterek şöylece formüle etti: «Bütün ülkelerin proleterleri ve ezilen halklar, birleşiniz!»

Fransız Komünist Partisi daha varlığının ilk günlerinden itibaren, Fransız sömürgeciliği tarafından ezilen halklara, hürriyet ve bağımsızlıklarına kavuşmalarında yardımcı olabilmek maksadiyle ardıcıl bir mücadele yürütmüştür.

Bugün, Fransız işçi sınıfı, bağımsızlıklarına kavuşmuş olan halkların yeni-sömürgeciliğe karşı yürüttükleri savaşı desteklemektedir. Zira Fransa'nın vaktiyle egemen olduğu eski sömürgeleriyle bugünkü ilişkileri yeni-sömürgecilik ruhundan hiç de yoksun değildir; politik ve ekonomik eşitsizlik bu ilişkilerin başlıca karakter çizgisidir. Bu cümleden olarak, Fran-

sız işçi sınıfı, Viyetnam, Laos ve Kamboçya savaşçılarına politik destek göstermekte ve maddi yardımlarda bulunmaktadır. Bu destek ve yardımın günden güne artması gerekmektedir.

Fransa'da işçi sınıfı ve diğer sosyal tabakaların geniş çevreleri, kapitalist tekeller iktidarına karşı köklü politik dönüşümler isteğiyle büyük bir mücadele yürütmektedirler. Karşılaşılan güçlükler rağmen, işçi sınıfı ve halkçı güçler ittifakı kayda değer başarılar elde etmektedir. İşte FKP ve Sosyalist Partisi bu koşullar altında bir ortak eylem programı ve bir de hükümet programı hazırlamışlardır.

Sözkonusu program sosyalist bir program değildir. Bu ilerici bir ekonomik, sosyal ve politik programdır; memleketimiz için sosyalizm yolunu açacak olan ilerici demokrasi programıdır. En önemli ve ertelenmez istekler bu programda dile getirilmekte ve aynı zamanda bunları gerçekleştirmenin ekonomik yol ve araçları gösterilmektedir. Program, kişisel ve toplumsal hürriyetler, çeşitli kurumlar ve dış politika problemlerine de değinmektedir.

Fransız Komünist Partisi, ilerici demokrasi koşullarında bile, ulusal sorunun çözümü yolunda başarıya ulaşabileceği ve vaktiyle Fransız sömürgeciliğinin boyunduruğunu taşımış ülkelerle eşitlik ve içişlere karışmama temeli üzerinde bir işbirliği politikası güdülebileceği kanısındadır.

SSCB'nin 50. kuruluş yıldönümünün kutlanması, dünyada kuvvetlerinin giderek daha çok sosyalizm, demokrasi, sosyal ilerilik, ulusal bağımsızlık ve barış yararına değiştiği bir döneme rastlıyor. Emperyalizm saldırgan eylemlerinden tamamen vazgeçmiş olmasa da, barış içinde yan yana yaşama ve uluslararası işbirliği yolundan yürümek zorunda bırakılmış durumdadır. SSCB ile FAC ve Polonya ile FAC arasında imzalanan antlaşmalardan sonra, Moskova'da, SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaş ile ABD Cumhurbaşkanı Nikson arasında yapılan görüşmeler dünyamızda bir değişme olduğunu doğrulamaktadır. Fakat bir dünya harbi tehlikesi henüz kesinlikle bertaraf edilmiş değildir. Halkların yine daima uyanık olmaları, barış içinde yan yana yaşama ve silâhsızlanma yararına eylemlerine devam etmeleri gerekmektedir.

İnsanlık tarihsel gelişmesinde yeni bir aşamayı yaşıyor. Bu aşamaya Ekim Devrimi ve çok uluslu Sovyet devletinin kurulması sayesinde ulaşılmıştır.

Dünya ülkelerinin Rus işçi sınıfına, Sovyet halklarına, Sovyetler Birliği Komünist Partisine, Lenin'e şükran borcu konusunda ne söylenecektir.

Bugün onların mücadelesi, gösterdikleri fadâkârlıklar ve verdikleri kurbanlar sayesinde, bütün dünyada kardeşliği hayal edebiliyoruz. Harpsiz bir dünya düşünmek artık bir ütopya değildir. İnsanın sömürülmiyeceği, halkların sömürülmiyeceği bir dünya, eşit haklı halkların yekpâre bir aile halinde, tam bir uyum içinde yaşayacakları ve bütün insanlığın selâmeti için işbirliği yapacakları bir dünyayı düşünebiliyoruz.

Halkların ekonomik ve kültürel eşitsizliğinin giderilmesi

Bayken Aşimof

Kazakistan SSC Bakanlar Kurulu Başkanı

Sovyet halkı, büyük bayramını, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin 50. kuruluş yıldönümünü candan kutlamaya hazırlanıyor. Gerçekten eşit haklı halkların bu gönüllü ve yekpâre birliğinin doğuşunu Lenin'in dehasına borçluyuz. Komünist Partisinin ulusal politikasının esaslarını Lenin işleyip tespit etmiştir. Ve bu politika ulusların ekonomik ve kültürel eşitsizliğine son verilmesini sağlamıştır.

Marks ve Engels'in fikirlerini sürdüren ve geliştiren, emperyalizm devrinde ulusal kurtuluş hareketi tecrübesini (özellikle çok uluslu Rusya'da) genelliyen Lenin, daha sosyalist devrimin zaferinden önce, gelişmelerinde geri kalmış halkların ekonomik ve kültürel eşitsizliğinin giderilmesi ve onlar tarafından yeni toplumun kurulması prensiplerini formüle etti. Bu prensipler, Lenin'in Oktobr'dan sonraki eserlerinde ortaya koyduğu feodal ilişkilerden doğrudan doğruya sosyalist ilişkilere geçme olanağı hakkındaki öğretisinde en tam ifadesini buldu. Lenin bu eserlerinde ve öğretisinde, Sovyet ülkesinin ilk sosyalizm kuruluşu yıllarının tecrübesini gözönünde bulunduruyordu. Lenin'in bu fikirleri Sovyetler Birliği Komünist Partisi tarafından yaratıcı olarak geliştirildi ve gerçekleştirildi.

Lenin'in sosyalizm kuruluşu programının esas maddeleri, yani sanayileşme, köy ekonomisinde yığınsal kooperatifleşme, kültür devrimi, feodalizmden sosyalizme geçen halkları da kapsamına alır ve bu halklar için de zorunludur. Bu temel zorunluklar, yakın geçmişte sömürgecilik ezgisi altında, kendi politik kaderini belirleme hakkından, kendi toprağından, doğal zenginliklerinden, dilinden ve kültüründen yoksun edilerek, feodal ve yarı-feodal bağımlılık koşulları içinde bunalıtılmış olan milyonlarca insan tarafından ulaşılması mümkün amaçlar olarak anlayışla karşılanmıştır.

Komünist Partisi, sosyalizmin kuruluşuna ilişkin Lenin programı prensiplerini her halkın yaşam ve töresinin özgül sosyal-ekonomik ve kültürel koşullarına yaratıcı biçimde uyguluyor, memleketin merkez bölgelerinde oluşan tecrübenin ulusal cumhuriyetler tarafından mekanik olarak kopya edilmesine, sosyal dönüşümlerin yapma bir çabayla zorlanmasına karşı çıkıyordu.

SBKP, geçiş devresinin başlangıcında hâlâ kapitalizme kadarki ilişkilerin hüküm sürdüğü Sovyet Cumhuriyetlerinde, ülkenin merkez bölgelerindekine kıyasla bir sürü ek tedbirler (Lenin'in tespitine göre, ara tedbirler)

aldı. Bu tedbirler gerçekleştirilirken ardıcıl davranılıyor, yığınların bunlara hazırlık derecesi titizlikle gözönünde tutuluyordu.

Bu tedbirler arasında, her şeyden önce, ekonomideki sömürgecilik mirasının ortadan kaldırılması, büyük feodallerin mülklerine elkoymak suretiyle işlenir arazinin ve meraların yoksullar yararına yeniden dağıtılması, göçebelikten çıkarak konumlu hayata geçişin devletçe geniş ölçüde desteklenip örgütlenmesi, köy sovyetlerinin kurulması ve güçlendirilmesi ve daha birçok benzeri gibi uygulamalar vardı. Aynı zamanda, köy ekonomisinde mal üretimi temelinin güçlendirilmesi, işçi sınıfı kadrolarının yetiştirilmesi ve bu sınıfın politik hayattaki rolünün artırılması, cahilliğin giderilmesi ve halkın kültürünün yükseltilmesi sorunları çözümleniyordu. Bütün bunlar, insanların bilincinde feodal, ataerkil-feodal ve soy karakterli kurumların ve kalıntıların tedricen son bulmasına yardım ediyor, sosyalist ulusların ve halk gruplarının sağlamlaşmasını çabuklaştırıyordu.

Sovyet Cumhuriyetlerinin sosyal-ekonomik ve kültürel gelişmesi, federasyon çerçevesinde, yani eşitlik, dostluk ve kardeşçe yardımlaşma prensipine dayanılarak kurulmuş olan en sıkı devletsel birlik çerçevesi içinde gerçekleştiriliyordu. Evvelce kapitalizme kadarki yapının ağır bastığı halklar da dahil olmak üzere, bütün SSCB halklarının yüksek tempolu ekonomik, sosyal ve kültürel ilerlemesi, ancak bütün güçleri ve kaynakları birleştirmek suretiyle, plânlı ekonomi, sosyalist işbölümü ve üretimde kooperatifleşmeyle sağlanabildi.

Devrimden önce, göçebe ve yarı-göçebe hayvancılığı, ilkel tarımı ve az gelişmiş sanayii ile Çarlık Rusyasının bir sömürgesi olan Kazakistan, halkların ekonomik ve kültürel gerilikten hızla silkinip doğrularak, kapitalizmi atlamak suretiyle feodalizmden sosyalizme geçişlerinin parlak bir örneğidir.

Kazakistan SSC, kısa bir tarihsel süre içine, ortaçağ geri kalmışlığından ilerilik ve kalkınmaya doğru, feodal ve ataerkil-feodal ilişkilerinden gelişmiş sosyalist düzene doğru muazzam bir yol geçti. Kazakistan şimdi modern sanayii, birçok kollara sahip ve yüksek derecede makineleştirilmiş köy ekonomisi, ilerici bilim ve kültürü, halkının yüksek hayat düzeyi ile güçlü sanayi ve tarıma sahip bir Sovyet Cumhuriyetidir. Bu cumhuriyet, Fransa, İspanya, Portekiz, İtalya, Yunanistan, Norveç, Finlandiya ve İsveç'in toplam yüzölçümüne eşit 2,7 milyon km kareyi aşan bir toprağı kapsamaktadır.

Kazakistan Cumhuriyetinin hızla kalkınmasının en önemli maddi etkeni, ülkenin gelişmiş bölgelerinin gösterdikleri çok yanlı ve paha biçilmez yardımlarla Birlik genel bütçesinden verilen büyük krediler olmuştur. Bu cümleden olarak, 1920 yılları sonlarının en büyük demiryolu yapımı olan Türkistan-Sibirya (Türksib) hattı, ülkenin üçüncü maden kömürü yüksek fırını olan Karaganda, Emba rafinerileri, Rudni Altay'daki renkli maden işlet-

meleri ve daha böyle yüzlercesi hep genel devlet bütçesinden ayrılan ödeneklerle kurulmuştur.

Hayati önem taşıyan bu kuruluşlar Kazahistan'ın gelişmesinde son derece büyük bir rol oynadı. Örneğin, Cumhuriyetin sosyalist endüstrisinin en büyük eseri olan Turksib hattını ele alalım. 1.500 kilometreye uzanan bu hat, Kazahistan SSC'nin batı, güney ve doğu bölgelerini bir ekonomik bütünde birleştirmekte, Orta Asya Cumhuriyetleri ve Kazahistan'ı Sibirya ile bağlayarak, yakın bölgelerin muazzam doğal zenginliklerinin sosyalizmin hizmetine koşulmasını sağlamaktadır. Turksib ana hattı boyunca birçok köy, sanayi konum yerleri ve istasyonlar meydana gelmiştir. Hatta ewelce göçebelik ve yarı-göçebeliliğin hüküm sürdüğü bölgelerde, 1930 yıllarında artık 126 sanayi işletmesi eyleme geçirilmiş ve buralarda 26 bin kişiye iş sağlanmış bulunuyordu.

Cumhuriyetimizde, sosyalizmin bütün cephede ileri harekete geçmesi, sanayileşme ve kooperatifleşme sonucu olarak, halk ekonomisine yeteri kadar uzman sağlama problemi kesin ve aktüel bir nitelik kazandı. Birlik hükümetinin bütün gücüyle yardım ettiği merkez sanayi bölgelerinde vasıflı işçi ve uzman kadroları yetiştirme çalışmaları bütün hızıyla devam ediyordu. Bir yandan, cumhuriyetimizde de bu maksatla orta ve yüksek okullar açılıyor, gençler SSCB'nin diğer bölgelerinde öğrenime gönderiliyordu. 1940 yılında Kazahistan'ın 20 yüksek okulu ile 118 teknik okulunda 40 binden fazla öğrenci bulunuyor, 20 bin kadar Kazah genci de cumhuriyetimizin sınırları dışında öğrenim görüyorlardı.

Yakın geçmişte ellinci kuruluş yıldönümünü kutlayan Sovyet Kazahistan'ı, maden kömürü ve petrol, çıkarımı, elektrik enerjisi, demir-çelik ve renkli metaller, madeni gübreler üretimi, traktörler, diğer tarım makineleri yapımı ve daha birçok sanayi ürünleri bakımından ülkenin en büyük bölgesi haline gelmiş bulunuyor. Bugün Kazahistan sanayii, 1913 yılına kıyasla 158 misli ve 1940 yılına kıyasla hemen hemen 19 misli daha fazla üretim yapmaktadır. Bundan elli küsur yıl önce en basit sanayi ürünlerini bile dışarıdan getiren Kazahistan, bugün 70 kadar memlekete, ulusal işletmelerinin markasını taşıyan çok çeşitli ve yüksek kaliteli sanayi malları ihraç etmektedir.

SBKP'nin girişi ve Sovyet halkının kahramanlıklarla dolu çalışmalarıyla, Kazahistan'da, tarihte henüz eşi görülmemiş kısa bir süre içinde 25 milyon hektar kıraç ve boş arazi işlenir hale getirildi. Bu büyük işin gerçekleştirilmesinde de, SBKP ve Sovyet hükümeti, övgüye değer bir cömertlikle gerekli kredileri açtı, teknik araçlar ve yapı gereçleri sağladı, SSCB'nin dört bucağından heyecanla dolup taşan yüzbinlerce genç, kıraç arazinin ıslahı çalışmalarında yardımımıza koştu. Kazahistan, hububat, et, yapağı, astragan ve diğer tarım ürünleri üretiminde ülkenin önde gelen büyük bölgelerinden biri oldu. Cumhuriyetimizde hububat üretimi yıllık

ortalaması 21 milyon tona ulaştı. İçinde bulunduğumuz beşyıllık plân döneminde bu ortalamanın 24 milyon tona çıkarılması öngörülmektedir.

Sosyalizmin dönüşümler yaratan büyük gücü ve Leninci ulusal politika, kültür devriminin başarılmasında en parlak biçimde kendini gösterdi. Vakıtle okur-yazar oranının % 2'yi geçmediği ve yüksek öğrenimlerin 22 kişiden ibaret olduğu diyarda, bugün 3,3 milyon çocuğun devam ettikleri 10 binden fazla genel öğrenim okulu eylemde olup, halka okuma-yazma öğretme dâvası da daha ikinci beşyıllık plân döneminin sonunda yüzde yüz çözülmüştür. Cumhuriyetimizde 45 yüksek ve 198 orta dereceli meslek okulu vardır ve bu okullarda 424 bin genç öğrenim görmektedir. Çeyrek yüzyıl önce kurulmuş olan Kazakistan SSC Bilimler Akademisi büyük bir bilim merkezi olarak gelişmiştir ve en aktüel yönlerde çağdaş düzeyde temel ve yardımcı araştırmalar yapmaktadır.

Kazah kadınlarının kölelikten kurtarılması büyük bir sosyal başarı oldu. Bugün Kazah kadını da öğrenim yapmak, toplumsal çalışmaya, kültürel gelişmeye ve devlet yönetimine aktif olarak katılmak hak ve olanağına sahiptir. Kazakistan'da halk ekonomisinde görev alan yüksek ve orta öğrenimli uzmanların % 57'si kadındır; sağlık ve eğitim-öğretim alanlarında ise kadınların sayısı çok daha fazladır. Genel olarak cumhuriyetin 28 bin bilim görevlisinin 11 bini kadındır.

Kazakistan çok uluslu bir cumhuriyettir. İşletmelerde ve yapılarda, kol-hozlarda ve sovhozlarda, Ruslar ve Kazahlar, Ukraynalı ve Belorusyalılar, Özbekler ve Kırgızlar, Almanlar ve büyük yurdumuzun daha birçok ulusuna mensup vatandaşlar omuz omuza çalışmaktadırlar.

Kazakistan'ın güçlü ekonomik potansiyeli ve üretim güçlerinin düzeyde gelişmesi, sanayi ve köy ekonomisi üretimi hacmi bakımından ülkenin önde gelen bölgeleri arasında yer almasını sağlamıştır. Komünizmin maddi-teknik temelinin kurulmasına cumhuriyetimizin katkısı da yıldan yıla artmaktadır. Böylelikle, her cumhuriyet ülkenin topyekün halk ekonomisi kompleksinin organik bir parçası olmakta, SSCB'nin ekonomik birlik ve bütünlüğünü sağlamaktadır.

SSCB halklarının ekonomik ve kültürel eşitsizliğini giderme ve kapitalizmi atlayarak sosyalizmi kurma tecrübesi, uluslararası bir takdirle karşılanmaktadır. Gerçi, kapitalist olmıyan, sosyalist yönelimli gelişme yolunu tutan çeşitli halkların, bu uygulamada, hele ekonomi sistemi tipi, toplumsal ilişkiler, sosyal yapı ve hayat tarzı bakımından epeyce özellikleri vardır. Fakat kapitalizme kadarki gelişme düzeyinde bulunan halkların ekonomik ve kültürel eşitsizliğini giderme ve onları sosyalizme geçirme alanındaki Sovyet tecrübesi genel kapsamlı çizgiler taşımakta ve büyük bir çekim gücü kazanmış bulunmaktadır.

Proletarya enternasyonalizmine bağıllık

Haled Bağdaş

Suriye Komünist Partisi MK Genel Sekreteri

1922 yılı Aralık ayında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin kurulması, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin bir sonucuydu. Bu bütün insanlığın gelişmesi üzerinde etki yapan ve yapmaya devam eden son derece önemli bir olaydı.

Büyük Lenin, SSCB'nin kurulmasından bir yıl sonra öldü. Fakat kurduğu parti – Sovyetler Birliği Komünist Partisi – onun davasını devam ettirdi ve böylece büyük öğretmenin vasiyetlerine sonsuz bir sadakatle bağlı olduğunu ispat etti. SBKP, kurulan yeni devletin ekonomik, politik ve askeri alanlarda güçlenmesi için ardıcıl bir mücadele yürüttü, bu devleti bütün dünyada sosyalizmin ve barışın dayanağı haline, ulusal-kurtuluş hareketinin güçlü müttefiki, dünya emperyalizmine karşı savaşta yenilmez bir kuvvet haline getirdi. Halkların kurtuluş savaşı zaferleri, sosyal ilerlemede, ezgi ve sömür çemberini kırmadaki başarıları hep Sovyetler Birliğinin gösterdiği yardımın sonuçlarıdır.

Eğer bugün Suriye halkı ve diğer birçok kardeş Arap ülkesi, feodallerin, büyük toprak sahiplerinin, büyük kapitalistlerin egemenliğinden kurtulabilmiş ve sosyal ilerleme yoluna, kapitalist olmanın gelişme yoluna koyulmuş ve sosyalizmin kuruluşu için gerekli önkoşulları yaratmaya başlayabilmişse, bu ancak Sovyetler Birliğinin ve diğer sosyalist ülkelerin ekonomik, politik, askeri ve kültürel yardımları sayesinde mümkün olmuştur.

Lenin, iktidardan uzaklaştırılan burjuvazinin, dünya kapitali ve emperyalizmiyle bağlantılarında destek bulunduğunu söyler. Şimdiyse, şu veya bu memlekette sömürü ve ezgiye karşı ayaklanan ilerici güçler, işçiler, köylüler ve devrimci aydınlar, Sovyetler Birliğinin öncü ve dayanak olduğu sosyalist sistemde destek buluyorlar.

Bütün dünya devrimci süreci için büyük bir önemi olan bu objektif gerçeği kabul ve takdir edenler yalnız komünistler değildir. Diğer ilerici güçler ve geniş tabakalar, özellikle kurtuluşlarına henüz kavuşmuş memleketlerin devrimci-demokratik parti ve akımları saflarında yer alanlar da bu gerçeğin bilincine varmaya başlamışlardır. Suriye Arap Cumhuriyeti Başkanı Hafez Asad, bir mitingte, memleketimiz için Sovyetler Birliğiyle dostluğun bir taktik sorunu veya geçici bir olay olmadığını, bunun kesin bir stratejik doğrultu olduğunu söyledi. Bu kanı, Dicle ve Fırat kıyılarından Atlas Okyanusuna, Rabat'tan Bağdat'a kadar bütün Arap dünyasında doğrulanmaktadır.

Şüphesiz ki, Çin'de Mao'cuların işledikleri en büyük suç, ilerici insan-

liğin gelişmesinde Sovyetler Birliğinin tarihsel bir rol oynadığı objektif gerçeğini gizlemeye çalışmalarıdır. Bu yalnız komünist ve işçi hareketine, ulusal kurtuluş hareketine karşı değil, aynı zamanda bütün devrimcilerle karşı işlenmiş bir suçtur.

Maocuların görüş ve tutumları Marksizme yabancı olmakla kalmıyor. Bu görüş ve tutumlar Marksizme tamamen ters düşüyor. Maoist görüş ve tutum, milliyetçiliğin sonuçlarından biri olup, gerek «sol», gerekse sağ çeşitli sapmaları, yurdun ve halkın hayati menfaatlerine türlü biçimde ihanetleri haklı göstermede faydalanılan tehlikeli bir zemin teşkil etmektedir.

Şu da var ki, bu çırpınışlar her yerde tam bir başarısızlığa uğramaktadır. Çünkü hayati gerçekler bu sapık çırpınışlardan daha güçlüdür. Ve bu gerçek, bütün dünyada milyonlarca işçinin, köylünün ve diğer emekçilerin kafalarında ve kalplerinde yer etmektedir.

Sovyetler Birliğinin bütün güçlükleri aşabilmesi ve dünya emperyalizmine ve kapitalizme karşı duran yenilmez bir güç haline gelmesi olayının hangi neden ve etkenlerle açıklanabileceğini biz komünistler iyi bilmekteyiz. Ve burada başlıca ve temel etkeni belirtmek elbette yerinde olacaktır. Bu temel etken, Sovyetler Birliğinin Marksist-Leninist öğretiyeye dayanarak ulusal sorunu doğru biçimde çözmüş olmasıdır. SBKP, büyük ve küçük bütün ulusların ve halkların eşitliğini öngören proletarya enternasyonalizmi prensiplerinden yararlanmakla yetinmedi; proletarya enternasyonalizmi kavramını, sosyalist halkların ulusal menfaatleri arasındaki birliğin canlı timsali olan sosyalist enternasyonalizmi kavramına çevirdi. Sosyalist halklar arasındaki ilişkiler, bir yandan her halkın bütün alanlarda hızla ilerlemesini, öte yandan aralarında daha fazla yaklaşımlarını sağlayan yeni bir temel üzerinde kurulmaktadır. Sovyetler Birliğinin ve bütün sosyalist sistemin tecrübesi, sosyalist enternasyonalizmin her halkın özelliklerini, ulusal dilini ve ulusal kültürünü bir yana atmadığını ve yoketmediğini ispatlamaktadır. Sosyalist enternasyonalizm, halkların ulusal özelliklerini, dil ve kültürünü yoketmedikten başka, bunları yeni, sosyalist bir içerik kazandırarak daha da geliştirmekte, her ulusal kültürün zenginleşmesi için geniş ufuklar açarak ve ulusal kültürler arasında karşılıklı etkilenmeler sayesinde halkların yükselmelerini ve kardeşlik duygularıyla birbirlerine yaklaşımlarını sağlamaktadır.

Bu enternasyonalist politika Sovyet ulusları ve halklarının menfaatleri arasında her hangi bir çelişkiye yer vermez. Bu politika, aynı zamanda, Sovyetler Birliğinin menfaatleriyle dünyada diğer her halkın gerçek köklü menfaatleri ve bu arada Suriye halkının ve diğer Arap halklarının menfaatleri arasında da hiçbir çelişkiye meydan vermez. Bu böyle olmasaydı, en geniş halk yığınları arasında Sovyetler Birliğinin nüfuzu ve çekim gücü bu kadar büyük olamazdı.

Sovyetler Birliğinin tecrübesi Lenin'in şu sözlerinin doğruluğunu gös-

terdi: «Kapitalizm koşullarında ulusal (ve genellikle politik) ezgi yokedilemez. Bu amaca ulaşabilmek için sınıfların ortadan kaldırılması, yani sosyalizmin hayata geçirilmesi *gereklidir.*» (!) Bu söz her Marksist-Leninist için düstur olmalıdır. Ne varki, biz, bazı «ulusal komünizm» taraftarlarının veya Maoistler de dahil olmak üzere, kendilerine «ulusal komünistler» diyenlerin, Lenin'in verdiği hükümle ters düşen bir teoriyi Yakın-Doğu'da yaymaya çalıştıklarını görmekteyiz. Söz konusu teori, ya ulusal sorunun sosyalizmin zaferinden önce (yani emperyalist etki ve kapitalist düzen koşullarında) kesinlikle çözülebileceği sonucuna varmakta, ya da hattâ sosyalist düzen koşullarında bile ulusal ezgi olabileceğini öngörmektedir. Bu teorinin sahipleri, sosyalizm hakkında garip düşünceler ileri sürüyor, bu düzenin sınıfsal çelişkileri ve arkasından da sınıfların kendisini ortadan kaldırma anlamına geldiğini kabule yanaşmıyorlar. Tek sözle, sosyalizmin ulusal çelişkileri ortadan kaldırdığını ve ulusal sorunu kesinlikle çözdüğünü ispat eden Sovyetler Birliği tecrübesinden gerekli dersleri çıkarmak istemiyorlar.

Fakat Maoistler ne kadar çırpınsalar, onların görüşleri ve «ulusal komünizm»e ilişkin diğer benzeri görüşler bizim memleketimizde elverişli bir ortam bulamıyor. Tersine, ilerici diyebileceğimiz milliyetçilerin kendileri, pratik tecrübeye bakarak, örneğin Arap birliğine ve Filistin Arap halkının durumuna ilişkin şiarlar gibi, aşırı ve bulanık, sınıfsallığa ve gerçekliğe aykırı şiarların, bölgemizde emperyalizme ve siyonizme karşı giriştiğimiz hareketin menfaatlerine uygun düşmediğini, ulusal bağımsızlığın güçlendirilmesine, sosyalizme hizmet etmediğini anlamaktadırlar. İlerici milliyetçiler gittikçe daha açık mevziler almakta, ancak sosyalist gelişme yolunun bütün bu problemlerinin kesinlikle ve kökten çözülmesine imkân vereceği gerçeğini günden güne daha iyi kavramaktadırlar.

Halkımız, şimdi, Amerikan emperyalizminin desteklediği İsrail saldırganlığının sonuçlarını gidermek, işgal altındaki Arap topraklarının geri alınmasını sağlamak, Filistin Arap halkının meşru ulusal haklarını canlandırmak için mücadele yürütmektedir. Partimiz de, sosyal ilerleme yolunda, sosyalizme geçiş için gerekli maddi temelin yaratılması yolunda daha ileri adımlar atılması uğrunda mücadelesine devam etmektedir. Partimizin şiarı, emperyalizme ve gericiliğe karşı yöneltilmiş ilerici-demokratik Arap birliği için mücadeledir.

Her biri hayli karmaşık olan bütün bu büyük ulusal ve sosyal ödevler, ancak Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle samimi ve kuşkusuz işbirliği sayesinde yerine getirilebilir.

(!) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 30, s. 22.

İdeolojik mücadelede uzlaşma yoktur

Alois Peter

Avusturya Komünist Partisi Politbüro üyesi

Avusturya küçük bir memlektir. Onun bazan gitgide çoşan bir devrim selinin durgun bir kolunu andırdığı söylenir. Ama bu böyle değildir. Avusturya işçi sınıfı, ilerici güçlerin ulusal kurtuluş hareketini ve bu uğurdaki mücadelenin gelişmesini, emperyalizmin yoğun kuvvetlerinin en önemli kaleleri ve merkezleri olan gelişmiş kapitalist memleketlerde sınıfsal çelişkilerin giderek keskinleşmesini ve her şeyden önce sosyalist devletlerin ve bunların başlıca dayanağı olan Sovyetler Birliğinin durmadan artan etkisini dikkatle izlemektedir. Bu süreçlerin gelişmesi, Avusturya burjuvazisi ve sosyal-demokrat yöneticiler tarafından da en dikkatli biçimde gözetlenmektedir.

SSCB'nin kuruluşundan beri geçen 50 yıl içinde, birbiri ardından başarısızlığa uğrıyan gerici «ideolojik» görüşler parmakla sayılamayacak kadar çoktur. Biz bunlar arasından yalnız bir tanesine, taraftarlarının, Çarlık Rusyasındaki geriliğe işaret ederek, böyle yoksul, yarı-feodal bir ülkede sosyalizm kurulamayacağını iddia ettikleri görüşe değinmek istiyoruz. Bu görüşü savunanlar, ayrıca, Rusyanın birçok halkın barındığı bir memleket olduğunu, Çarlığın bunları kasten birbirine düşürdüğünü, dolayısıyla de burada ulusal çelişkilerin çözülmez bir problem halini aldığını ileri sürüyorlardı. Nihayet, Sovyetler Birliğinin kuruluşunun, çok geçmeden ve kaçınılmaz surette başarısızlığa mahkûm bir cürekâr deneme olduğunu söylüyorlardı.

Fakat tarihin ilk işçi-köylü devletinin halkları, Lenin partisi yönetiminde tarihsel ödevlerini başarıyla yerine getirdiler. SSCB'nde sosyalizm kuruluşunun değerli sonuçları, Lenin ulusal politikasının üstün gelmesi, özellikle Sovyetler Birliğinin ardıcıl barış mücadelesinin başarıları, birçokları için, komünistlerin tuttıkları yolun doğruluğunu ve Marksizm-Leninizmin gerçekliğini gösteren kanıtlardır. Bugün artık hiç kimse, dünya kuvvetler oranının sosyalizm yararına değişmesini inkâr edebilecek veya küçümsiyebilecek durumda değildir. Halen sosyal-demokrat partilerde kilitlet noktalarını tutmuş olan oportünistler, parti menajerleri ve teknokratlar bile, anti-sovyetik görüşlerini bir yöntem olarak ileri süremez olmuşlardır. Bu artık olanaksızdır, çünkü onların anti-komünizmi Sovyetler Birliğinin 50 yıllık varlığı boyunca ulaştığı muazzam başarıları ispatlayan söz götürmez kanıtlar karşısında tuzla-buz olmaktadır. Bundan ötürü, geçenlerde Viyana'da toplanan Sosyalist Enternasyonalı XII. Kongresinin «yeni ideolojiler» arama belgesi altında geçmiş olması rastgele değildir.

Bu kongrede ulusal sorunun hemen hemen sözünün bile edilmemiş olması da dikkate değer. Oysa Batı Avrupa kapitalist memleketlerinde güçlü milletlerarası konserlerin birçok ülkenin ulusal bağımsızlık ve egemenliğini hiçe indirmeye çalıştıkları, Asya, Afrika ve Lâtin Amerikada nice halkların ulusal kurtuluş savaşının giderek daha büyük bir önem kazandığı bilinmektedir.

Sosyal-demokrasi liderlerinin dünyada politik kuvvetler oranındaki temelli değişimleri de gayet iyi bildikleri şüphesizdir. Netekim, bu sorun kongrede uzun uzadıya görülmüştür. Fakat temel sorun, dünyanın neden değiştiği sorunu ortaya atılmış ve buna cevap verilmiş değildir. Bu da anlaşılır şeydir, zira bu soruya verilecek cevabın, ister istemez, biz komünistlerin çoktan varmış olduğumuz sonuca ulaştırması gerekecektir.

Son zamanlarda, sosyal-demokrat çevrelerde, Avrupa çapında bir «yeni ideolojik taarruz»a geçme niyetinden söz edip duruyorlar. Böyle bir «taarruz»un gereğini, Sosyalist Enternasyonalî Genel Sekreteri G. Yaniçek geçen yıl «Arbeiter-Zeitung»da çıkan «ideolojinin başlangıcı» başlıklı yazısıyla ileri sürmüştür. Yazıda özetle şöyle deniliyor: «Son yirmi yıl içinde Avrupa sosyal-demokrat partileri gerçek bir ideolojik bunalım yaşadılar.» Yazı daha öteye doğru şöyle devam ediyor: «Klâsik sosyalist fikirler – sosyal ihtiyaçların yardımına koşmak, genel eğitim, eşit haklar vb. – artık kapitalist sistem çerçevesi içinde gerçekleşmiştir. «Böylece, Sosyalist Enternasyonalî Genel Sekreterinin, en yumuşak deyişle, klâsik sosyalist hedefleri nerdeyse bir hayır cemiyetinin ödevleriyle bir tutmasına şaşmak anlamsız olur. Sosyal-demokratlar kendileri hakkında çok nadir itiraflarda bulundukları için, sözkonusu yazının ilginç birkaç cümlesini daha aktarıyoruz: «Avrupa sosyal-demokrat partilerinin çoğu, biçimsel programlarına rağmen, pratikte XIX. yüzyıldan kalma Marksist bürgülerini çıkarıp atmışlardır . . . İkinci Dünya Harbinden bu yana, partiler, birbirini ardınca, temel prensiplerini yeniden formüle etmişlerdir . . . Fakat ne yazık ki, bu, esas itibarıyla sosyal-demokrasiyi olmadığı gibi çizen ve olduğu gibi göstermiyen olumsuz bir ideoloji, savunucu bir ideolojidir.»

Sosyalist Enternasyonalî Kongresinde elbette anti-komünist ve anti-sovyetik tiradlar da eksik değildi. Fakat bu kongreyi örgütleyenler, bugün her şeyden önce dünya politikasını belirliyen yeni'ye gözlerini çevirmekten kendilerini alamadılar. Örneğin, komünistlerle sosyal-demokratlar arasında işbirliği sorununun görüşülmesine engel olamadılar. Netekim, Fransız sosyalistlerinin temsilcileri, memlekette «sosyalistler ile komünistler arasında geçici bir bağlaşma» sağlanması gereğini belirttiler. Finlândiya sosyal-demokratları, komünistlerle belirli sorunlarda eylembirliğinden yana konuştular. Güney Viyetnam sosyal-demokrat grubu sözcüsü de, Viyetnam halkına Sovyetler Birliğinin gösterdiği yardımı büyük bir takdirle anarak, komünistlerle diğer ilerici güçler arasında birlik ve bağlaşıklığı, barışın,

ileriliğin ve bütün halkların hürriyetinin en kötücül düşmanı olan Amerikan emperyalizmini yenmenin biricik yolu olarak nitelendirdi.

Böylece, bazı sosyal-demokrat partilerinde, işçi hareketi birliği fikri gitgide artan bir ısrarla kendine yol açmaya çalışmaktadır. Bu olay, aynı zamanda, 1969 yılında Moskova'da yapılan Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı'nın bazı sosyal-demokrat partilerindeki ayrımlaşmaya ilişkin sonuçlamalarının büsbütün önemini korumakta olduğunu ispatlamaktadır. Sosyal-demokrasinin yönetici organları, işçi sınıfının günden güne artan ortak eylem isteklerini gözönüne almak zorundadırlar. Fakat biz, sağcı ve «solcu» oportünizmin, komünist partilerine karşı mücadelede âdetâ kanun ve kural gibi Sovyetler Birliğine ve öteki sosyalist ülkelere yöneltilmiş gayet ince metotlar belirlediğini unutmamalıyız. Örneğin, bazı sosyal-demokratlar şöyle diyorlar: Bizler komünistlere tâviz vermeye hazırız, Sovyetler Birliğinin bazı dış politika adımlarını da onaylıyoruz. Ya siz komünistler ne gibi tâvizler vereceksiniz ve Sovyetler Birliği bizi nasıl destekliyecek?

SBKP'nin çoğu zaman hayli karmaşık koşullar içinde edindiği tecrübeye dayanan komünistler, politikada uzlaşmaların mümkün ve yararlı olacağını da bilirler. Fakat oportünistler ideolojik mücadelede bizden hiçbir tâviz ve uzlaşma beklememelidirler. Biz Avusturya komünistleri, kendi yakın geçmiş tecrübemize dayanarak, bu yargının doğruluğunu iddia edebiliriz.

Devrimci hareket birbiri ardınca yeni başarılar elde ediyor. Bu hareket sürekli bir yükseliş halindedir. Bu koşullar altında, sosyalizm kuruluşu genel yasallıkları hepimiz için artan bir önem ve aktüellik kazanıyor. Bu yasallıklar, şu veya bu memleketin tarihsel ve ulusal özelliklerine uygun olarak en değişik biçimlerde kendini gösteriyor. Biz Sovyetler Birliğinin yarım yüzyıllık tarihsel tecrübesinden, özellikle ulusal sorunun çözümü tarzından gerekli dersleri çıkarmalıyız. SSCB tecrübesi, ulusal problemlerin çözümünün ancak proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde, esnek bir taktik yoluyla ve sabırlı bir yavaşlıkla mümkün olduğunu göstermiştir.

Sovyetler Birliği objektif olarak sosyalist cephenin ve bütün ilerici hareketin esas gücüdür. Sovyetler Birliğinin tarihsel rolü dikkate alınmadan, anti-sovyetizmle mücadele edilmeden, emperyalizme karşı, barış ve sosyalizm için başarılı bir savaş yürütülmesi olanaksızdır.

Yeni tarihsel insan topluluğu: Sovyet halkı

M. İ. Kuliçenko

SBKP Merkez Komitesine bağlı

Marksizm-Leninizm Enstitüsü şube yönetmeni

Sovyet halkı yeni, tarihsel, sosyal-politik, çok uluslu insan topluluğudur. Bu topluluk, sınıfların ve sosyal grupların, ulusların ve halk gruplarının, bütün emekçilerin, sosyalizm temeli üzerinde, kendine özgü enternasyonalizmiyle Marksist-Leninist dünya görüşü temeli üzerinde, ekonomik ve kültürel hayatta hedef ve menfaat birliği, karakter, yaşayış ve geleneklerde ortak çizgiler temeli üzerinde meydana getirdikleri canlı bir alışımdır.

İnsanlığın ilerlemesi, birbirini ardından değişen veya birlikte varolan çeşitli insan toplulukları (sınıflar, uluslar, partiler vb.) yaratmış ve kendisi de toplumsal ilerlemeye büyük ölçüde yardımı dokunan bu topluluklarla şartlanmıştı. Dünyanın eşsiz bir hızla gelişmesine bağlı olarak sosyalizmin doğmasının, yeni tarihsel insan toplulukları oluşumuna da yol açması kaçınılmazdı. İnsanlık tarihinde yeni bir çağ açan Ekim Devrimi'nin zaferi arifesinde, Lenin, sosyalizmin «her ulustan emekçi yığınlarının yasal ihtiyaçlarının ve ilerici emellerinin ilk defa olarak şimdiki ulusal engellerin ortadan kaldırılması koşullarında enternasyonal bir birlik içinde yerine getirileceği yüksek biçimde yeni bir insan topluluğu yaratacağı»nı belirtiyordu. (1)

Proletarya diktatörlüğünün kurulup yerleşmesi, pratik olarak yeni sosyal-politik enternasyonal topluluğun oluşmasına başlangıç oldu. Lenin, sosyalist devrimin kazanımlarını savunmanın işçi sınıfı ile köylüleri sımsıkı birleştirdiğine, komünist partisinin izlediği politikanın Rusyada bütün ulusları bir büyük ve güçlü aile haline getirdiğine, partinin ve işçi sınıfının yönetimi altındaki sosyalizmin kuruluşu yıllarında bir «yüce bütünün oluşması»yle Sovyet halkının yekpâre birliğine ulaşıldığına, sınıflar ile sosyal gruplar arasında, uluslar ile halk grupları arasında yeni ve uyumlu ilişkiler yaratıldığına işaret ediyordu. Sovyet halkı üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet temeline dayanarak, ekonomik, sosyal-politik ve kültürel hayatın birliği, Marksist-Leninist ideoloji, işçi sınıfının menfaatleri ve komünist idealleri temeline dayanarak oluştu.

Sovyet halkının yeni bir tarihsel topluluk biçiminde oluşması iki aşamada gerçekleşmiştir. Birinci aşama, Ekim Devrimi'nin zaferinden sos-

(1) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 26, s. 40.

yalizmin genel hatlariyle kurulmasına kadarki dönemi, ikinci aşama da gelişmiş sosyalist toplumun kurulması dönemini kapsar.

Sovyet halkının bir yeni tarihsel topluluk biçiminde oluşma ve gelişmesinde, komünist partisinin, çok uluslu Sovyet işçi sınıfının yönetici eylemi büyük bir rol oynadı ve oynamaktadır. Sosyalizmde varolan bütün sınıfları ve sosyal grupları, ulusları ve halk gruplarını sınıksız kenetli bir topluluk, yüksek düzeyde bir enternasyonal birlik haline getirenler komünist partisi ve çok uluslu Sovyet işçi sınıfıdır. Bu yolda Lenin plânı gereğince SSCB'nin kurulması "büyük bir rol oynadı. Ülkenin bütün güçlerinin ve kaynaklarının yekpâre bir birlik meydana getirmeleri, hür halkların, Çarlıktan ve kapitalizmden miras ekonomik ve kültürel geriliği en kısa bir tarihi süreç içinde gidermelerine, memleketi sanayileştirme ve köy ekonomisini kooperatifleştirme davasını gerçekleştirmelerine, gerçek bir kültür devrimini başarmalarına, sosyalizmi kurmalarına ve SSCB'ni artık komünizmin kuruluşuna girişen yüksek gelişimli ve güçlü bir devlet haline getirmelerine imkân verdi.

Sovyet halkı, her şeyden önce, işçi sınıfının, kolhozcu köylülerin ve halk aydınlarının sosyal-sınıfsal, moral-politik ve ideolojik yekpâreliğini kendi kişiliğinde bağdaştıran sosyal-politik topluluktur. Sovyet halkı aynı zamanda özlüğü bakımından çok uluslu, enternasyonal insan topluluğudur. Sovyet halkının oluşma ve gelişmesinde sosyalist ulusal ilişkilerin kurulup yerleşmesi, büyük ve küçük halkların ekonomik ve kültürel gelişme eşitsizliğine, çeşitli uluslar emekçilerinin sosyal-politik aktifliğinde görülen fiili eşitsizliğe son verilmesi, Sovyet toplumunun sosyalizm temeli üzerinde gelişmesinin itici gücü olan halklararası sarsılmaz dostluğun yaratılması ve güçlenmesi çok büyük bir rol oynadı. Genel hatlariyle sosyalizmin kurulması ulusal sorunun da çözümü anlamına geliyor ve elbette bu sorunun – çözülmediği sürece – toplumun gelişmesi üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırıyordu. Bu olay, gelişmiş sosyalizmi kurma ve geliştirme davasını da büyük ölçüde kolaylaştırdı.

Sovyet ülkesinin komünizm kuruluşu yoluna koyulması, yeni tarihsel insan topluluğu olarak Sovyet halkının gelişmesinde yeni bir aşamanın başlangıcı oldu. Esas sosyal-ekonomik ve sosyal-politik yönleri komünizmin maddi-teknik temelinin kurulması, sosyalist toplumsal ilişkilerin tedricen komünist ilişkilere dönüşmesi, SBKP'nin ve işçi sınıfının yöneticilik rolünün artırılması, bu sınıfın kolhozcu köylüler ve emekçi aydınlarla birliğinin daha fazla güçlendirilmesi, yeni insanın biçimlenmesi olan bu yeni aşamayla birlikte, sosyalist ulusların ve halk gruplarının gelişme ve sınıksız kenetlenmeleri süreci boyunca ulusal ilişkilerin içeriğinde ve biçimlerinde köklü nitel değişimler başladı.

Bütün ulusların, halk gruplarının, ulusal ve etnik grupların yeni tarihsel insanın topluluğu olarak tek Sovyet halkında yekpâre bir birlik meydana

getirmelerinin belirleyici etkeni elbette ekonomidir. Bu hususta, her şeyden önce, her cumhuriyet ekonomisinin tek ve ayrı olarak değil, bütün ülkenin birleşik halk ekonomisinin organik bir parçası olarak varolduğunu ve geliştiğini gözönünde tutmak gerekmektedir.

Sosyalist ekonominin birliği ve komünizm kuruluşunda ulus mensubiyetine bakılmaksızın bütün emekçilerin hedef ortaklığı sayesinde, Sovyet halkı, uluslar arasında yaklaşmanın pasif bir sonucu olarak değil, onların daha ileri gelişmesinin aktif etkeni olarak belirmektedir. Ülkenin SSCB halkları tarafından yaratılan ekonomik potansiyeli durmadan artmakta, onların Birlik devleti, üretim güçlerinin cumhuriyetler-arası dağılımı, maddi ve emek kaynaklarının yeniden dağılımı, ekonomik gelişme düzeylerinin bir hizaya getirilmesi vb. fonksiyonlarını başarıyla yerine getirmektedir.

Bütün ulusların ve halk gruplarının ortak çizgilerinin oluşması ve insanların ulusal özelliklerine kıyasla bu çizgilerin rol ve öneminin durmadan artması, Sovyet halkının yeni bir tarihsel insan topluluğu karakterini belirleme bakımından bilhassa büyük bir önem taşır. Ulusların ve halk gruplarının ortak çizgileri denilince, her şeyden önce, ekonomik hayatın ortak oluşu, ulusal mensubiyetlerine bakılmaksızın bütün Sovyet insanların verdikleri emeğin topyekün karakteri anlaşılır.

Ekonomik hayatta ortaklık, temel ekonomik menfaatlerin birliğine, komünizmin maddi-teknik temelinin kuruluşuna her ulus ve halk grubunun azami katkıda bulunma isteğine dayanır. Sovyet halkının gittikçe güçlenen ekonomik hayat ortaklığı her ulusun ve halk grubunun hayatında günden güne önemi daha da artan bir rol oynamaktadır.

SSCB ulusların ve halk gruplarının *politik hayat ortaklığı* da yıldan yıla güçleniyor. Bu ortaklık, Sovyet biçimi iktidar temeline, gelişmiş biçimiyle sosyalist düzenin birliği temeline, SSC Brliği'nin ve Sovyet ulusal devlet düzeninin gelişme süreçleri arasındaki karşılıklı bağlantı ve sosyalist demokrasinin kökleştirilmesiyle halkların hep birlikte ilgilenmeleri temeline dayanıyor.

Sovyet ülkesinde her ulustan emekçilerin *mânevi çehresini meydana getiren ortak çizgiler* yaratılmış bulunuyor. Bu, her şeyden önce, dünya görüşleri Marksist-Leninist öğretiyeye ve bu öğretinin komünizm kuruluşu pratiği ile zenginleştirilmesine dayanan bütün ulusların ve halk gruplarının ideolojik tabanda ortaklığıdır. Ve bütün cumhuriyetler emekçilerini yansıtan bu mânevi çehrenin ortak çizgileri, Sovyet yurtseverliği ve sosyalist enternasyonalizm, Sovyet karakteri, tüm Sovyet gelenekleridir. Nihayet, çok uluslu tek Sovyet kültüründe ortaklıkları da bütün SSCB ulusları ve halk gruplarının karakter çizgisidir.

Sovyet halkının enternasyonal bilincinin durmadan gelişmesi Sovyet insanların mânevi çehresinin karakteristik bir özelliğidir. Bu enternasyonal bilinç, her ulus ve halk grubunun ulusal bilincinde (enternasyona-

lizme dayanan basit toplumsal bilinçte değil) ortak olan ne varsa hepsinin yoğun ifadesi olup, ulusal bilincin birliğinde kendini gösterir ve ona aykırı düşmez.

SSCB'nin bütün ulusların ve halk gruplarının ekonomik, politik ve mânevi hayat ortaklığının yanı sıra, halkların her bakımdan-ekonomik ve idari-politik – ortak bir edinim olarak gitgide daha çok bilincine vardıkları toprak müşterekliği de karakteristik bir özelliktir.

Bütün SSCB uluslarının ve halk gruplarının hayatında ve gelişmesinde, *aralarında teması sağlayan ortak dil* de çok önemli bir çizgidir; ekonomik, politik, kültürel ve bütün diğer karşılıklı ilişkilerin gelişme sürecinde Rusça ortak dil olmuştur. Birlik ulusları arasında temas dili olarak Rusçanın seçilmesinde gönüllülük temeline dayanılmış olup, ulusal dillerin de gelişmesi için tam bir hürriyet sağlanmış bulunmaktadır.

Sovyet ülkesi uluslarının ve halk gruplarının yukarıda işaret ettiğimiz ortak çizgilerinin büyük benzerliğine rağmen, bu çizgilerden hiçbirinin etnik karakter taşımadığını ve bu yönde gelişmediğini de önemle belirtmeliyiz. Bunların rolü yalnız sosyaldır ve ulusların ve halk gruplarının gerçekten etnik alâmetleri üzerinde büyük ölçüde dönüştürücü bir etki yaparak sadece sosyal nitelikte belirir.

Bir yandan halkların tüm kardeşlik ailesine bir yandan da ayrı ayrı her birine özgü olan bütün ortak nitelikler, yani enternasyonalizm ve yurtseverlik, kolektivizm ve köklü fikirsel inanış, devrimci iyimserlik ve komünizm kuruluşu başarılarını elbirliğiyle artırma bilinç ve duygusu Sovyet halkında tecessüm etmiş, gerçekleşmiştir. Yeni sosyal-politik enternasyonal topluluk, sosyalizm temeli üzerinde gelişmekte olan çok uluslu ülkede enternasyonal olanla ulusal olan arasındaki birliğin ve ayrılmazlığın canlı timsalidir. Sosyalizmin önemli yasallıklarından biri bu birliktedir ve söz konusu yasallık, ulusların ve halk gruplarının her bakımdan kalkınma ve gitgide birbirlerine yaklaşma eğilimlerinde kendini gösterir.

Ulusların ve ulusal ilişkilerin en yakın gelecekteki gelişmesi, bunların tam birlik yolunda tedrici, fakat sürekli yakınlaşmalarıdır. Parti, yasallıkla gerçekleşme esaslarını Lenin'in saptıdığı bu birliğe ulaşmayı program ödevi saymaktadır.

Emperyalizme göğüs geren başlıca kuvvet

Ali Yata

Kurtuluş ve Sosyalizm Partisi (Fas) Genel Sekreteri

Sovyetler Birliği artık ellinci yılını tamamlıyor. Tarihin ilk sosyalist devleti, bu elli yıl boyunca, tarihsel akış üzerinde, dünya kuvvetler oranının sosyalizm yararına değişmesi üzerinde giderek artan ve derinleşen bir etki yapageldi.

Sovyet işçi sınıfı yeni bir yurt yaratırken, tarih kendisine paha biçilmez bir mutluluk bahşetti: Onun dâhi devrimci V. İ. Lenin gibi bir önderi vardı. Bu önder, sosyalizm kuruluşu plânını çizmiş ve hayata geçirmeye başlamıştı. Onun bu zaman boyunca her sınavı başarıyla geçiren vasiyetleri, yeryüzünün bütün devrimcileri için geçişsiz bir önem ve değer taşımaktadır.

Dünyanın çok uluslu ilk sosyalist devletinin kurulması, sosyalizmin emperyalizm üzerinde zaferiydi; sağduyunun, bilimin, fedakârlığın ve yurtseverliğin kara gericilik, burjuva ideolojisi ve emperyalist talanı üzerinde zaferiydi; sosyal ve ulusal kurtuluşları uğrunda çalışan halklara yol açma anlamına gelen esinleyici bir örnekti. İnsanlık yararına Sovyet halklarının bu yaptığından daha büyük bir hizmet olabilir mi? Hayır, Sovyet halkları eşsiz bir kahramanlık göstermişlerdir.

Sovyetler Birliğinin büyük hizmeti → ve sosyalizm kuruluşu başarısının da en büyük etkeni ←, emperyalizme karşı yürüttüğü uzlaşmaz ve ardıcıl mücadeledir. Bu mücadele dünya ölçüsünde takdirle karşılandı ve Sovyet dış politikasının ana hareket çizgisi oldu. Emperyalizmin cibilliyetini değiştirmedigini, bütün halkların başlıca düşmanı olarak kaldığını, Amerikan emperyalizminin bazı uydularının da desteğiyle cihangirlik emellerinden vazgeçmediğini Sovyetler Birliği herkesten daha iyi bilmektedir. Barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin bütün dünyada yerleşmesi için çalışan, «soğuk harb»e kesinlikle son verilmesi ve milletlerarası gerginliğin azaltılması için mücadele eden, bütün memleketlerin bağımsızlık ve toprak bütünlüğüne saygı ve içişlerine karışmama prensiplerine titizlikle bağlı kalan, tartışmalı veya çözülmemiş sorunların görüşmeler yoluyla çözülmesinden yana olan Sovyetler Birliği, anti-emperyalist mücadelenin temel dayanağı olarak, emperyalizmi adım adım gerileyen ve onun saldırganlığını dizginliyen yüce kuvvet olarak kalmaktadır.

Sosyalist topluluğun baş devleti olan Sovyetler Birliği, kuruluşunun ellinci yılını tamamladığı günümüzde, dünya devrimci sürecinin belirleyici gücü olarak beliriyor. İkinci Dünya Harbinden sonra gelişen olayların Sovyetler Birliği sayesinde devrimci bir içerik kazandığını burada hatırlatmamız yerinde olur. Zira zafer savaş alanlarında kazanıldıktan başka, sos-

yalızmin ve halkların faşizme karşı savaşta üstün gelmeleri de sağlanmıştır. Böylelikle dünyada başka bir kuvvetler dengesi yaratılmış, yeni yeni sosyalist ülkeler doğmuş, Çin Devrimi, Kore ve Viyetnam Devrimleri başarılabilmektedir.

Emperyalizm üzerinde kazanılan bu zaferler sonucu olarak, ulusal kurtuluş hareketinin coşkun gelişmesi, sömürge ve yarı-sömürge memleketlerden çoğunu yabancı boyunduruğundan kurtuluşa ulaştırdı ve örneğin Cezayir, Suriye, Irak ve Mısır gibi bazı ülkelerin sosyalizm perspektiflerine açık ilerici bir gelişme yoluna koyulmalarına imkân verdi. Bütün bu memleketler, Sovyetler Birliğinin kişiliğinde, kendilerine gittikçe daha büyük ölçüde, daha çeşitli ve etraflı yardımlarda bulunan sadık, sebatlı ve karşılık gözetmez bir müttefik buldular. Sovyetler Birliğine, Sovyet yöneticilerine ve emekçi halkına derin şükran duygularımızı sunmanın yeri de burasıdır.

Sovyetler Birliği, bütün dünya halklarına örnek olduğu gibi, Arap halkları için de örnek memleket oldu. Bu sözümüz, elbette halkların her şeyde ve harfi harfine Sovyet hayat tarzına özendikleri anlamına gelmez; biz bununla, Sovyet sisteminin bütün dünya ilerici güçlerinin yöneldikleri en ilerici toplumsal sistem olduğunu halkların görmezlikten gelemeyeceklerini söylemek istiyoruz.

Sovyetler Birliği bütün biçimleriyle kapitalizmin kökünü kazımakla kalmadı, bunun yanı sıra feodalizm ve burjuvaziden miras kalıntıların yokedilmesinde de büyük bir başarıya ulaştı. Emekçi insanın kurtuluşu ve özellikle kadınlara azatlık verilmesi reel olaylardır. Böylelikle eski düşünme tarzını aşan Sovyet yurttaşları kendilerini büsbütün maddi ve mânevi ilerlemeye hasrettiler. Onların komünizm yönündeki atılımlarının bütün halklara şevk ve heyecan vermemesi olanaksızdır.

Bu örneğin, gelişmekte olan memleketler için olduğu kadar, sanayice gelişmiş memleketler için de önemi vardır. Sovyetler Birliği, gelişmekte olan memleketler için, emperyalizme karşı, yabancı tekellerin baskısına karşı, gerikalmışlık, yoksulluk ve cahilliğe karşı, toprak reformu uğrunda, bir an önce sanayileşme, ulusal kadrolar yetiştirme ve sosyal ilerleme uğrunda yürüttükleri mücadelede esinleyici bir örnektir. Ama yüksek gelişimli sanayi ülkelerinin de, artık çoktan önder devlet haline gelmiş olan Sovyetler Birliğinden öğrenecekleri vardır. Sovyetler Birliğinin ilk uzay devleti olması da, hayati önem taşıyan birçok alandaki üstünlüğünü yansıtan bir olaydır. Batı halkları, sanayi yönetimini örgütleme, ulusal zenginliklerin dağılımı sistemi, gerçek demokratik kurumlar bakımından Sovyetler Birliğinde yetkin örnekler bulabilirler.

Mânevi kurtuluş ve ilerilikte Sovyet insanların ulaştıkları düzey, korkudan, horlanma psikolojisinden, yabancılaşmadan azat yeni insanın, tek sözle hür insanın oluşup yetişmesi bütün ülkeler için bir esin kaynağı ve örneğidir.

Bilindiği gibi, düşman propaganda, daima sosyalizmin olanaksızlığını ve gereksizliğini ispata çalışagelmıştır. Bu propaganda, Ekim Devrimi'nden önce, sosyalizmin Rusya gibi geri kalmış bir memlekette yerleşip tutunamayacağını iddia ediyordu. Bugün, aynı propaganda, az gelişmiş memleketler halklarına ve gelişmiş memleketler halklarına hitabederken aynı dili kullanmakta, onlara sosyalizmin yoksul ülkelerin kaderi olduğunu, zengin ülkelerinse kapitalizmden vazgeçmeden genel bir refaha ulaşabileceklerini telkin etmeye çalışmaktadır. Bu çelişkili ve mantıktan yoksun iddialar öncelikle «devlet-üstü»lük teorisinde ifadesini bulmaktadır. Bu teori, dünyaya Birleşik Amerika ile Sovyetler Birliğinin yön verdikleri ve insanlığın gelişme kanunlarının bunları kapsamadığı iddiasındadır.

Olaylar ve gerçekler bu temelsiz uydurmaları her gün yalanlıyor. Buna rağmen, sosyalist ülkeyi emperyalist ülkeyle; insanın insanı sömürmesinden edebiyen kurtulmuş ülkeyi, yönetim sistemi sömürü ve ezgiye dayanan ülkeyle; bütün halkların kurtuluşunu destekliyen ve desteklemekte olan ülkeyi, milletlerarası jandarma kesilen ve tekellerle karagericilerin yararına çalışan ülkeyle aynı tahtaya koyan bu uydurmaların tehlikeli bir karışıklık yarattığı söz götürmez.

Kendi payımıza, bütün gerçek devrimciler gibi, biz de, Sovyetler Birliği ile Amerika Birleşik Devletlerinin her ne biçimde olursa olsun bir tutulmasına kesinlikle karşıyız. Sovyetler Birliğinin kısa bir tarihsel süre içinde zengin bir memleket haline gelmesinden ötürü duyduğumuz büyük sevinci de gizlemiyoruz. Bu ulaşım, işçi sınıfının veya diğer halkların sömürülmesi sonucu değil, fedakârca çalışma ve muazzam çabaların sonucudur. Bu da, yalnız bizim memleketimiz gibi yüzyıllar yılı süregelen derebeylik ve sömürgecilik ezgisi koşullarının sebep olduğu gerikalmışlığın acısını çeken memleketler için değil, daha yüksek bir gelişmeye ulaşabilmiş ülkeler için de özenilmeye değer bir örnektir. Biz Sovyetler Birliğinin güçlü ve sarsılmaz bir devlet olmasına, emperyalizme göğüs geren başlıca kuvvet haline gelmesine seviniyoruz. Ve bundan ötürüdür ki, anti-kömünizme kesinlikle karşı koyuyor ve onun her biçimine ve belirtisine karşı mücadele ediyoruz.

Barışın ve ileriliğin güçlü etkeni

İrac İskenderi

İran Halk Partisi Birinci Sekreteri

Son elli yılın en önemli dünya olaylarının bilimsel tahlili Sovyet devletin kuruluşunun ve SSCB'ndeki sosyalizmin kuruluşu tecrübesinin uluslararası büyük önemini söz götürmez biçimde ispat etti.

Bu tecrübe, toplumun büyük toprak sahipleri ve büyük sermayeciler olmadan da var olabileceğini, iktidardaki işçi sınıfının memleketi yönetebilecek, ulusal ekonomiyi yönetebilecek ve emekçi halkın bağrında gizli sayısız kabiliyetleri arayıp teşvik ederek yeni bir kültür yaratabilecek durumda olduğunu pratik olarak ortaya koydu. Tarihin bu ilk işçi iktidarı, geçmişin sayısız devrimci hareketlerinin hatalarından kaçınmayı başardıktan sonra, devrimin aktif düşmanlarına karşı kesin tedbirler almakta tereddüt etmedi ve aynı zamanda emekçiler için geniş bir demokrasi sağladı. Sovyet devleti tecrübesi, kapitalizmden sosyalizme geçilebilmesi için proletarya diktatörlüğünün şu veya bu biçimde mutlaka gerekli olduğunu inkârı olanaksız bir surette ispatladı.

Ekim Devrimi'nden sonra dünyanın bu uçsuz-bucaksız ülkesinin işçi sınıfı yönetici sınıf oldu, milletlerarası emperyalizmin plânlarını bozguna uğrattı, kendi egemenliğini güçlendirdi ve eşsiz bir enerjiyle sosyalist toplum kuruculuğuna girişti. Bütün bunlar uluslararası proletaryanın sosyalist bilincini artırdı, devrimci mâneviyatını, kendi güçlerine ve zaferine inancını yükseltti. Sosyalizm ve komünizm fikirleri emekçi yığınları arasında daha da yaygınlaştı ve işçi sınıfı politik bakımdan daha bilinçli ve daha savaşkan bir nitelik kazandı.

Sovyet iktidarı Rusyada ulusal ezgiye son verdikten ve Çarlığın esir ettiği halkları kendi devletlerine sahip, politik bakımdan eşit haklı ve hür halklar durumuna yükselttikten sonra, onlara, kapitalizmi atlayarak, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlardaki geriliklerini giderip kalkınmaları olanağını da sağladı.

Çok uluslu Sovyet devletinin kurulması sömürge ve bağımlı memleketler halklarının devrimci mâneviyatını yükseltti; bu halklar emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmanın pratik olarak mümkün olduğunu gördüler. Dünyanın ilk sosyalist devleti, ezgi altındaki bütün halklar için tükenmez bir moral ve politik enerji kaynağı oldu; Orta Asya ve Transkafkas halklarının proletarya iktidarı yıllarındaki ekonomik ve kültürel gelişmeleri de esinleyici bir örnek hizmeti gördü.

Partimizin İran'la komşu bazı Sovyet cumhuriyetlerini yakın geçmişte

ziyaret etmiş olan üyeleri, bu cumhuriyetler halklarının ne büyük bir heyecanla çalışmakta olduklarını gözleriyle gördüler. Üyelerimizin görüş-tükleri sıradan insanlar, memleketlerinin ekonomik gücünün, sosyal ve ulusal ulaşımının, Sovyetler Birliğinin savunma gücünün ve uluslararası itibarının artmasının ayrı ayrı cumhuriyetlerin tek sosyalist devlet çerçevesi içinde serbestçe birleşmelerinin sonucu olduğunu haklı bir gururla belirttiler.

Gürcistanı ziyaret eden partimiz temsilcisi, bu cumhuriyetin en modern bir sanayie ve yüksek düzeyde makineleştirilmiş bir köy ekonomisine sahip olduğunu gördü. Gerçekten de, devrimden önce hiçbir makine üretimi olmayan Gürcistan bugün yüksek bir gelişme düzeyine ulaşmış bulunuyor. Öyle ki, yalnız pek büyük diyemeyeceğimiz Rustavi şehri, çoğu Sovyet Cumhuriyetlerine ve 44 yabancı memlekete birçok sanayi ürünü sağlıyor. Halen cumhuriyetin 116 sanayi işletmesi, yabancı firmalar tarafından verilen siparişleri yerine getirmeye çalışıyor. Sosyalist Gürcistan yüzyıllar yılı gerikalmışlıktan silkinebilmek için dev adımlarıyla ilerlediği bir yol geçti. Yalnız 1970 yılı sanayi üretiminin 1913 yılındakinin 85 mislisine ulaştığını söylemek bu hususta bir fikir vermeye yeter sanırız.

Temsilcilerimiz SSCB'nde yaptıkları gezide, bazıları daha kapitalizm öncesi gelişme aşamasında bulunan birçok halkın Çarlık Rusyası sömürge egemenliği zamanından kalma ekonomik ve kültürel geriliğinin, ancak üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet sağlanması ve tek bir ekonomik sistem yaratılması sayesinde nispeten kısa bir süre içinde giderilmesinin mümkün olabildiği kanısına vardılar.

İran'ın ve üçü komşusu olan Sovyet Cumhuriyetlerinin gelişmelerine ilişkin verilerle yapılacak basit bir kıyaslama bile, Sovyetler Birliğinin kuruluşundan beri geçilen yol hakkında açık bir fikir vermeye yeterlidir.

İran'da 1970 yılında adam başına elektrik enerjisi üretimi 210 kilovatt-saat iken, aynı yıl içinde Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde adam başına 2.300 kvst, Tacikistan'da 1.100 kvst, Türkmenistan'da da 800 kvst elektrik enerjisi üretilmiştir.

1970 yılında Sovyet Cumhuriyetlerinde herkes için zorunlu orta öğrenim uygulanırken, İran'da 15 yaşından küçük 8 milyon çocuk okul-dışı kaldılar. 30 milyon nüfuslu İran'da yüksek öğrenime devam eden gençlerin sayısı 50 bini geçmezken, toplam nüfusu ancak 12 milyonu bulan dört Sovyet Cumhuriyetinde – Azerbaycan, Ermenistan, Türkmenistan ve Tacikistan – 1970–71 yılında yüksek okullara 200 binden fazla genç devam ediyordu.

Ulusal sorunun çözümünde Lenin prensiplerini doğru biçimde uygulayan, uluslararası alanda sömürge ve bağımlı halkları aktif olarak destekleyen SSCB emperyalizme karşı savaşımların sağlam desteği oldu. Onun bu tutumu çıkarıcı hesaplara değil, ezgi altındaki halkların anti-emperya-

list mücadelesi ile milli ve sömürgeci ezginin her türüne karşı olan sosyalist ideolojisi arasındaki derin bağlantı temeline dayanıyor.

Sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe karşı mücadele eden Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, bir yandan da harp tehlikesinin giderilmesi için çalışıyorlar. Son yılların olayları, emperyalizmin halkları kölelik ve talan boyunduruğuna vurma plânlarını suya düşürmede en güçlü etken olarak Sovyetler Birliğinin oynadığı rolü tekrar ve en inandırıcı biçimde ortaya koymuş bulunuyor.

SSCB tarafından ileri sürülen, SBKP Genel Sekreteri L. İ. Brejnef yoldaşın Sovyet Sendika Birlikleri Kongresinde 20 Mart 1972 günü yaptığı konuşmada belirttiği üzere Asya'da kolektif güvenlik sağlanmasını da öngören Barış Programı bu kıta halklarının elbette büyük ölçüde dikkatini çekmektedir. Sovyetler Birliğinin bu inisiyatifi, onun barışı koruma yolunda sadakatle uyguladığı Leninci politikasının belirtilerinden biridir. Ve bu politika, ulusal bağımsızlık, barış ve ilerilik uğrunda savaşmakta olan Asya halkları için çok değerli bir destektir.

Emperyalist çevrelerin Sovyetler Birliğine ve komünizme karşı şiddetli bir propaganda yürütmelerinde şaşılacak bir şey yoktur. Anti-komünizm ve anti-sovyetizm, emperyalizmin elinde, ulusal kurtuluş hareketini parçalama ve baltalama araçlarıdır. Emperyalizmin ajanları, halkların bağımsızlığını ve ilerici emellerini gerçekten tehdit eden entrikalarını, bu araçların yardımıyla, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarından gizlemeye çalışıyorlar. Yeni-sömürgeciler, halklar arasındaki birliği bozmak ve uluslararası dayanışmayı sarsmak maksadiyle, zararı gitgide daha belirli biçimde hissedilen milliyetçi ideolojiden de yararlanma çabasındadırlar.

Sovyet halklarının sosyalizm kuruluşunda çeşitli ulusların eşitliğine, tek toplum ve tek sosyalist devlet içindeki kardeşlik birliğine dayanan tarihsel zaferi ve komünizm yolundaki büyük başarıları bütün insanlığın ileri hareketi için güçlü bir etkidir. Bundan ötürü, Lenin'in yüce partisine, Sovyetler Birliği Komünist Partisine bağlılık, yeryüzünde barış ve ileriliğin en güçlü etkeni olan ilk proletarya devletiyle sağlam dayanışma her Marksist-Leninist için, her komünist için hayati bir gerçektir.

Kadınların reel kurtuluş yolu

R. Eman

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisinde
İsveç Sol(Komünistler) Partisi temsilcisi

Sovyetler Birliğinde yeni bir tarihsel insan topluluğunun doğuşu, kadınlar için de nitel bakımdan yeni bir durum anlamındadır. Örneğin, bundan elli yıl önce feodal sömürücülüğün hüküm sürdüğü Kazakistan'da, bugün onbinlerce kadın mahalli Sovyetlerde halkvekilliği görevi almaktadırlar.

Halkın hayatında bu demokratikleşmenin sebepleri nelerdir?

Sosyalizm üretim güçlerini muazzam bir gelişmeye ulaştırıyor. Bu süreç elbette kadınları da kapsıyor. Bu da onların toplumdaki durumunda değişimler meydana getiriyor. Zira onların toplumdaki durumunu üretim sürecinde oynadıkları rol belirliyor.

Kadınlara hak eşitliği tanıyan Sovyetler Birliği, onların, analığı, evlerinin dışındaki çalışmayla bağdaştırmaları için gerekli bütün koşulları özenle yaratmaktadır. 1970 genel sayımına göre, kadınlar, ülkede işçi ve hizmetliler toplamının % 51'ini teşkil etmektedir. RFSSC, Belorusya ve Litvanya'da bu oran % 52'yi, Estonya'da ise % 53'ü bulmaktadır.

Kadınların üretime yığınsal olarak katılmaları, onların politik ve sosyal alanda aktif bir eylem göstermelerine temel oluyor. SSCB mahalli Sovyetlerinde halkvekilliği sandalyelerinin % 45,8'i kadınlara aittir. Yüksek Sovyet'te halkvekillerinin % 31'i kadındır ve bu oran gitgide artmaktadır. Bu saydıklarımız, burjuva demokrasisiyle öğrenen kapitalist memleketlerin gelişmelerini niteliyen verilerden bir hayli daha yüksek göstergelerdir.

SSCB'nde çokçası kadınlar, dünyanın hiçbir yerinde görülmedik ölçüde, atelye şefliği, fabrika ve işletme direktörlüğü, kooperatif başkanlığı görevleri almaktadırlar. Kadınlar, gerek yönetimin orta halkasında, gerekse bütün yığınsal örgütlerde çok önemli bir rol oynuyorlar. 1968 yılında sendikaların fabrika-işletme ve mahalli komitelerinde % 56 oranında kadın vardı. Sosyalizm ve komünizm kuruluşu diyalektiği, kadınların yetenek ve kabiliyetlerinden daha iyi yararlanılmasını gerektiriyor.

Daha ileri gelişme süreci içinde – dünyanın ilerici güçleri doğru bir politika temeline dayanan ortak çabalarla, kapitalizmi sosyalizmle barış içinde yanyana yaşama prensiplerine uymak zorunda bırakabildikleri takdirde –, Sovyetler Birliğinde Lenin'in çok önem verdiği bir hedefe ulaşmanın, yani kadını evdeki «önemsiz», yıpratıcı ve üretimsiz emek»ten ⁽¹⁾ azami ölçüde kurtarmanın maddi koşulları süratle yaratılabilecektir.

(1) V. İ. Lenin. Bütün eserleri, c. 39, s. 202.

Burada hayli devamlı bir süreç söz konusu olduğu için, bu dediklerimi, Sovyet basınında çokça tekrarlanan bir görüşle, yani ev emeğini daha fazla «toplumsallaştırma»ya yönelik çabaların yanısıra, bu işin üretimde çalışan karı-koca'lar arasında yeni biçimde ve arkadaşça bölünmesi yönünde sürekli çabalar harcanması görüşüyle kanıtlamaktan kendimi alamıyorum.

Büyük Anayurt Harbi yıllarında görüldüğü gibi, Sovyet kadınları, sosyalist sistemin savunulması ve Hitlerizmin hezimete uğratılması dâvasına çok değerli bir katkıda bulundular ve böylelikle kadınların «zayıf cins» oldukları hakkındaki burjuva efsanesini de çürüttüler. Bu efsanenin amacı, kapitalist sisteminin, kadınların tam istihdamı problemini çözmekten âciz olduğunu ve düşük konjonktür dönemlerinde işsizliğin acısını en çok kadınların çektiğini, emek pazarında onların işgücüne ucuz fiyat biçildiğini gözlerden saklamaktır.

İsveç kamuoyu, kadınların gerçek hak eşitliği sorunu üzerinde büyük bir dikkatle durmaktadır. Sol(Komünistler) Partisi, sosyalizm mücadelesinde şu hedefleri belirlemiş bulunuyor: Herkese yararlı bir iş tutma hakkının sağlanması. Kazançların etkinlikle bir hizaya getirilmesi. Kadınlara, toplumsal hayatın her alanına fiilen katılma hak ve olanaklarının, aynen erkeklerin koşullarının sağlanması. Kadının kurtuluşu sürecinin erkeklerle tam eşitliğe vardırılması maksadıyla, burjuva körinancılarına ve köhnemiş görüşlere karşı kesin bir ideolojik mücadele yürütülmesi . . .

Sosyalizmin kurulmasına ilişkin Lenin *prensipleri*, kapitalizmden sosyalizme geçişi gerçekleştirmeye koyulan bütün halklar için ortaktır. Bu, İsveç için sosyalizm yolunun, yalnızca kapitalizmin genel çelişkilerinin ve halk yığınlarının yürüttükleri mücadelenin etkisi altında oluşmıyacağı anlamındadır. Bu yol, memleketimizin, sanayileşme derecesi, sınıf güçlerinin bاین- tısı, ideolojik ve politik gelenekler vb. gibi özellikleriyle, yani sosyalizm mücadelesine sahne olan tüm politik durumla da şartlıdır.

Sosyalizm hakkında reel gerçekliğe aykırı sübjektif hayallerle oyalanan bir sürü insan vardır. Sol(Komünistler) Partisi ile SBKP arasında 1972 Mayıs'ında yapılan ikili görüşmelerle ilgili bildiride partimiz reel sosyalizmi savunduğunu açıklamış bulunuyor. Ve partimiz böylece, yeni toplum düzenine ilişkin bütün temel ölçütlerin Sovyetler Birliğinde billurlaştığını ve belirttiğini anlamak istemiyen küçük burjuva akımlarından uzak bulunduğunu göstermiş oluyor.

İsveç örneği eski ulusal devletlerde olduğu gibi, eski sömürgelerde de, halk yığınlarının yürüttükleri mücadele emperyalizme ve sömürü sistemine karşı yöneltilmiştir. Ne yazık ki, burjuva görüşlerine dayanan yaşam tarzı bazan bu sorunların doğru biçimde anlaşılmasına engel oluyor. Netekim, dünyada kesin ayrım çizgisinin «zengin» memleketlerle «yoksul» ülkeler arasından geçtiği kanısı yayılmak isteniyor.

Bundan ötürü, Sol(Komünistler) Partisi XXIII. Kongresinde görüşülmeye sunulan program tasarımızda, dünyada temel çelişkinin kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişki olduğu belirtilmektedir. Bu tasarıya göre, gelişme halindeki ülkelerde görülen yoksulluk emperyalist sömürünün sonucudur ve emperyalizm zincirlerini kırmış olan sosyalizmde böyle bir yoksulluğun nedeni yoktur. Program tasarısında, ilerigelen emperyalist devletlerin, aynı zamanda Avrupa Ekonomik Birliği tipinden bölgesel blokların, eski ve yeni biçim sömürgecilikle, açık ve gizli zorlamalarla diğer halklara baskı yaptıkları belirtilmektedir. Bağımlı ülkelerin doğal zenginliklerini talan edip tüketen, onların ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerini köstekliyen ve bu ülkeleri hem yerli asalakların, hem de yabancı ezgicilerin çifte boyunduruğuna vurmaya çalışan sistem sosyalizm değil, emperyalizmin ta kendisidir. Sosyalist devletler bu ezgiye karşı yöneltilmiş ulusal ve sosyal kurtuluş hareketlerinin dayanağıdır.

Program tasarısı, İsveç'i küçük, fakat doymaz bir kapitalist memleket olarak, büyük tekellerin kazanç hırsıyla dünya pazarındaki mevzilerini genişletme çabasına düştükleri bir kapitalist memleket olarak nitelemektedir. Sermaye ihracı, işletmelerin ve üretimin yabancı ülkelere aktarımı bu maksatla yapılmaktadır. En önemli İsveç ihracat kumpanyaları, yabancı ülkelerdeki işletmelerinde, memleket içindekilerden daha çok işgücü kullanılmaktadır.

İsveç devleti, finans kapitalinin yabancı ülkelerdeki operasyonlarını destekliyor, onlara ihracat kredileri ve yatırım garantileri veriyor, diğer memleketler tekellerinin İsveç'te kök salmalarına yardım ediyor, İsveç ve yabancı büyük sermayesinin güçlenmesini aktif olarak destekliyor. Bu cümleden olarak, İsveç devleti, gelişmekte olan ülkelerin talan edilmesinde kendisinden önemli ölçüde yararlanan emperyalist döviz sistemini dört elle tutuyor, «On'lar Klübü»nün dünyada emperyalizmin mevzilerini sağlamlaştırmaya yönelik bir politika saptamasına yardım ediyor. Bu devlet, aynı zamanda, halkımızın kendi işlerini başınabuyruk olarak çözme hakkına karşı büyük sermayenin giriştiği saldırılara katılıyor, halkımızın geniş tabakalarının direnmesine rağmen, İsveç'in Avrupa Ekonomik Birliği'ne, Avrupa'da tekellerin dayattığı yeni düzene katılmasını sağlamaya çalışıyor.

Sol(Komünistler) Partisi, hangi biçimde olursa olsun, Avrupa Ekonomik Birliği'ne katılmaya karşı olduğunu, ABD tekellerinin egemenliğinin bilhassa ağır bastığı hesap makineleri üretimi, petrol işleme, elektronik tekniği gibi en önemli sanayi kollarında milletlerarası tekellerin ezgisinin güçlenmesine karşı olduğunu, tek sözle memleketteki bütün tekellere karşı olduğunu ilân etmektedir.

Parti, İsveç'in Amerikan dolarını desteklemeye son vermesinde, kapitalizmin az gelişmiş ülkelere pençesini açmış olan milletlerarası finans ve döviz örgütlerinden çıkmasında ısrar etmektedir. Biz İsveç'in mahûl

yardımlar ve destek politikasının, ulusal ve sosyal kurtuluş hareketlerini ve ilerici rejimli devletleri desteklemeye doğru yöneltilmesini istemekteyiz.

Program tasarısında, memleketimiz işletmelerinde çalışan işveçli ve yabancı bütün işçilerin eylembirliği yapmaları gerekliliği önemle belirtiliyor. İşveç işçi hareketinde, göçmen olarak çalışanların sendikal, ekonomik ve kültürel sorunlarda tam hak eşitliği için mücadele yürütmenin gerekli olduğu anlayışı güçleniyor. Çeşitli memleketler emekçilerinin milletlerarası tekellere karşı uyumlu bir direniş göstermelerinin önemi gitgide daha iyi kavranıyor. Partimiz, hürriyet, demokrasi, sosyalizm ve barış için savaşılan bütün halklara işveç emekçi halkının müttefikleri gözüyle bakıyor.

İşveç işçi sınıfının ve halkının anti-emperyalist savaşının omurgası, elbette, dünya emperyalizmi ve onun kalesi Birleşik Amerika ile binlerce bağı olan tekeli sermayeye karşı mücadeledir.

İşveç dayanışma hareketi, her şeyden önce, Çin-Hindi kahraman halklarını, İsrail saldırısına karşı savaşılan Arap halklarını, Gine-Bisay, Angola ve Mozambik yurtseverlerini, ulusal birlik ve hürriyetlerini savunmakta olan İrlandalıları desteklemeye ve onlara yardıma yöneltilmiş bulunmaktadır.

İşveç halkı, Sovyetler Birliği ve tüm sosyalist topluluk ülkeleriyle ticaret ilişkilerinin, teknik ve kültürel mübadelenin genişletilmesinden yanadır. Halkımız, büyük tekellere ve emperyalist saldırısına karşı mücadelede kesin başarılar elde edilmesi için çalışmakta, halklar arasında, egemenlik haklarına saygı, işbirliği ve karşılıklı yardımlar temeline dayanan yeni ilişkilerin kurulmasını istemektedir.

SSCB tecrübesinin ilkesel önemi

İb. Nörlund

Danimarka Komünist Partisi MK Sekreterliği ve İcra Komitesi üyesi

SSCB'nin kuruluşu, sosyalizmin ilk vatanı olan ülkede yerleşip gelişme devrini açtı ve bu suretle dünya olaylarının gidişi üzerinde yenileştirici bir etki gösterdi.

SSCB'nin meydana getirilmesi, ulusal sorunun ilk sosyalist devrim tarafından en temelli biçimde çözülmesi anlamına geliyordu. Çizilen ve daha sonraki yıllarda somut olarak hayata geçirilen siyasi hattın gerçekten evrensel-tarihi bir önemi vardı. O an'a kadar, ulusal problem asla çözülemez sayılıyor ve buna halklar arasında sonu gelmez mücadele ve düşmanlıkların «doğal» kaynağı gözüyle bakılıyordu. Sosyalizmin, ulusların geleceğini teminat altına alabilecek koşullar yarattığı kabul edilmiyordu. Ama bugün sosyalizmin eylemleri bu gibi görüşlerin bütün temelsizliğini ispat etmiş bulunuyor.

Şu da var ki, biz bugün, bütün dünyada halkların ve işçi sınıfının mücadelesi için yeni koşullar yaratılmasında çözümleyici bir rol oynamış olan SSCB'nin gelişmesi sonuçlarını yalnızca kutlamak ve büyük bir takdirle belirtmekle yetinemeyiz. SSCB'nin kuruluş jübilesi, her şeyden önce, Sovyetler Birliğinin tarihsel tecrübesinden işçi hareketinin çıkarabileceği sonuçları açıklama fırsatını vermektedir.

SSCB'nde ulusal sorunun çözülmesi hiç de basit bir iş değildi. Bu çözümde, değişik gelişme düzeylerinde bulunan, tarihsel geçmişleri birbirinden ayrı ve dolayısıyla da gelenekleri ve mânevi hayatları ayrımlı olan uluslar arasındaki ilişkiler sözkonusuydu. Ulusal problemler, ancak sosyal ilişkileri Marksizm-Leninizmin saptadığı biçimde anlayışı kılavuz edinen, doğrudan doğruya amaca yönelik bir çalışmayla çözülebilir. SBKP'nin bütün tarihi, onun, devrimci öğretiyi, gerek teorik, gerekse pratik olarak mükemmel biçimde kavrayıp benimsediğini gösteriyor. Ekim Devrimi ancak Lenin partisinin uzun yıllar süren her yönlü hazırlık çalışması sayesinde üstün gelebildi. Bundan ötürü, SSCB'nin ulusal sorunu çözümleme tecrübesi de, alabildiğine zengin, çok yönlü ve – bütün elli yıllık süre çerçevesinde – gerikalmışlık koşullarında olduğu gibi, en büyük gelişme dönemlerinde de ortaya çıkan problemleri kapsar niteliktedir.

Uluslar arasındaki ilişkilerin karmaşık ve kısmen yeni problemlerini çözmeyi amaçlayan elli yıllık mücadelenin böylesine zengin ve geniş tecrübesinden, gayet doğal olarak, sosyalizmin, devrimci sürecin önemli gelişme *yasallıkları* hakkında doğru bir anlayışın belirmesi gerekliydi.

Değişen veya yeni koşullar içinde başarılı bir mücadele yürütebilmek için bu yasallıkların doğru biçimde anlaşılması işçi sınıfı için zorunludur. *Kanunların ve ilkesel sonuçlamaların* karakteristik niteliği, değişik zamanlarda ve çeşitli koşullar içinde şaşmaz bir kılavuz hizmeti görmelerindedir. Uluslararası işçi hareketinin tecrübesi temeli üzerinde bu gibi ilkesel sonuçlamaların saptanması, çeşitli ülkeler komünistlerinin ortak ödevidir, zira onların uluslararası işbirliği yalnız ortak eylemler temeline değil, aynı zamanda ortak ideoloji temeline dayanmaktadır.

Burada, SSCB'nin elli yıllık tecrübesinden çıkan, bütün hareketimiz için önemli bazı ilkesel sonuçları sadece saymakla yetineceğiz:

1. Bu tecrübe, Marks'ın ulusal soruna ilişkin olarak yaptığı ve Lenin'in emperyalizm koşullarında geliştirdiği teorik değerlemeyi söz götürmez biçimde doğrulamaktadır. Ulusal soruna ilişkin Marksist-Leninist teori, SSCB tecrübesi temeli üzerinde daha ileri bir gelişme kaydetmiştir.

2. Bu tecrübe, ulusun kaderine gösterilen gerçek özen ile işçi sınıfının ve çeşitli memleketler halklarının uluslararası tesanütü arasındaki kopmaz bağı belirtiyor. Hiçbir ulusal ödev, enternasyonalizmi küçümseme davranışı temeli üzerinde çözülemez. Hiçbir enternasyonal ödev de, ulusal menfaatler küçümsendikçe, çözülemez.

3. Bu tecrübe, işçi sınıfı partisinin, ulusal sorunda iğfal gücü bilhassa büyük olan oportünist sapmalara karşı uyanık olması ve mücadele yürütmesi gerektiğini gösteriyor. Burada hem ulusal nihilizm, hem de ulusal ayrılım yönündeki sapmalar sözkonusudur.

4. Bu tecrübe, komünist partisinin ayrı ayrı ulusal gruplara bölünmesine asla imkân verilmemesi ve genellikle ulusal anlaşmazlıklar yüzünden komünistlerin ortak sınıfsal pozisyonunun zayıflamasından kaçınılması gerektiğini belirtiyor.

Bütün bunlar ilkesel sonuçlardır ve her biri yalnız Sovyetler Birliği koşulları için değil, genellikle doğru ve geçerlidir. Bunların bütün hareketimiz için geçerli oluşu, insanlığın karşılaştığı yeni ödevlerin çözümünde de uygulanmış ve doğrulanmış olmasından ileri gelmektedir.

Kısacası, İkinci Dünya Harbinden sonra bir sosyalist devletler topluluğunun yaratılması, SSCB çerçevesinde bir devletler ittifakı kurulması ödevinden farklı, yeni bir ödevdi. Fakat bu ödev de ancak SSCB tecrübesinden çıkan ilkesel sonuçlar gereğince ve bu sonuçlar uygulanarak çözülebilirdi. Bu prensiplerden ayrılma halleri daima olumsuz sonuçlar vermiştir. Netekim, Çin liderlerinin tutumu bu yargıyı inandırıcı biçimde doğrulamaktadır.

Emperyalist sömürgecilik sisteminin çöküşünden sonra yeni ulusal devletlerin gelişmesi, Çarlık İmparatorluğunun bir zamanki sömürge bölgelerinin geliştirilmesi ve birer Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti haline getiril-

mesi ödevinden farklı, yeni bir ödevdi. Fakat anti-emperyalist ulusal kur-tuluş hareketi de, SSCB tecrübesinin etkisi olmadan, karşılaştığı karmaşık ödevleri başarıyla çözemdi.

Bu tecrübenin, yüksek gelişimli kapitalist memleketlerde sosyalist devri-min yolları sorununun işlenmesi bakımından da önemi vardır. Lenin'den sonra, Komintern döneminde ve zamanımızda bütün kapitalist memleketler komünistleri bu sorunla meşgul olmuşlardır ve olmaktadır. Ve bu mem-leketlerin mücadelesinde henüz kesin dönüm noktasına ulaşılmış olmasa da, Marksist-Leninist öğretinin uygulanmasında büyük başarılar elde edil-miş olduğunu görmemek, hata olur. Bu dediğimizi, Komünist ve İşçi Par-tileri 1969 yılı Uluslararası Danışma Toplantısı'nın dokümanları da doğ-rulamaktadır.

SSCB tecrübesi denilince sözkonusu olan, Sovyetler Birliğinde yapılmış olanın aynen kopya edilmesi veya başka koşullar altında mekanik biçimde uygulanması değildir. Fakat SSCB'nin gelişmesi temeli üzerinde sosyaliz-min güçlenmesinin, kapitalist memleketlerde işçi sınıfının ve müttefiklerinin mücadelesi için yeni ve daha elverişli olanaklar yarattığı da, gözden uzak tutulmamalıdır. Bu yeni olanaklar da sadece Sovyetler Birliğinin *gücünün* artması sayesinde değil, aynı zamanda onun gelişmesinin *içeriği* ve *örnek-liği* sayesinde ortaya çıkmıştır.

İşte bundan ötürü, memleketlerimizde tekелci sermayeye karşı müca-delede meydana gelen yeni koşullardan yararlanma işi, toplumsal geliş-menin *genel kanunlarını* gözönünde bulundurma zorunluğunun her zaman-kindenden daha iyi anlaşılmasını gerektirmektedir. Bu kanunlar kâğıtta yazılı olmasa da, yine mevcuttur ve onların en belirgin çizgisi onların ortak karakterleridir. Bunların küçümsenmesi, şimdi demokratik ve ulusal istek-lerin emperyalizme ve tekellere karşı etkin bir silâh haline getirilmesi için yürütölmekte olan mücadele koşulları içinde silkilip atılması, mevcut prob-lemlerden sapan bir reformist çizgiden yürüme anlamına gelir. Bu da daha somut olarak hep ulusal özelliklere önem vermekte kendini gösterir; lâkin spesifik tarihsel durumlar, temel sosyal yasallıkları hiçbir zaman ortadan kaldıramaz.

Danimarka'da, burjuvazi, sermayenin egemenliğini, burjuva demokrasisi, nispeten ilerici burjuva-demokratik anayasa vb. metotlarıyla gerçekleştiri-medeki büyük bir tecrübe edildi. Vaktiyle, partimizi terkeden, genel Mark-sist-Leninist tecrübeyi ve özellikle SBKP'nin tecrübesini reddeden bir grup nifakçı, bir «yepyeni sosyalizm» getirmeyi vaadediyorlardı. Fakat bunların gördükleri destek, Danimarka'da reformist metotlar yardımıyla devlet-tekел kapitalizmini güçlendirmekten başka bir sonuç vermedi. Reddettik-leri genel prensiplerden biri, reformlar uğrunda mücadeleye ilişkin Mark-sist-Leninist anlayıştı; yani bu mücadelede ancak yığınların seferber edil-mesiyle, amaçlanan reformların devlet-tekел kapitalizminin yararlanacağı

metotlar haline getirilmesi önlenabilir ve bunların köklü dönüşümlere temel oması sağlanabilirdi.

Gerçekten de, memleketimizde şimdi, Danimarka'nın Avrupa Ekonomik Birliği'ne katılma çabalarına karşı gelişen, ulusal ve anti-monopolist karakteri sürülen anti-monopolist politika güdülmesi isteklerinin güçlenmesini tekелci kapitalizmde bunalım olayları, tekелci burjuvazinin büyük çoğunluğunun artık ellerindeki olanakları ulusal temel üzerinde devlet ayarlaması için koruma ilgisini yitirdiği ve Avrupa Ekonomik Birliği'nin ücretli emek erbabı üzerinde daha büyük bir baskıyı öngören ulus-üstü organlarından ve metotlarından yararlanmaya doğru yöneldiği sonucunu doğurmuş bulunuyor. Avrupa Ekonomik Birliği politikacıları, ulusal egemenlik kavramını hor gören bir tutum takınıyorlar. İşte, 1972 Ekim ayında yapılacak ulusal referandumda, Avrupa Ekonomik Birliği'ne katılma çabalarını suya düşürmeyi amaçlıyan demokratik yığınsal hareket bu plânlara karşı cephe alıyor. Ve bu hareket, işçi sınıfı ve diğer halk yığınları tarafından ileri sürülen anti-monopolist politika güdülmesi isteklerinin güçlenmesini sağlıyor.

Bugün olanca şiddetiyle devam eden mücadelede, komünistlerin büyük bir rol oynadıkları herkesçe kabul edilmektedir. Bu bizim ulusal sorunu Marksçı-Leninci biçimde anlamamızdan ötürü mümkün olmaktadır. Geniş bir savaştan birlik yaratılabilmesi için, ulusal nihilizmin – gerek sağcı, gerekse «solcu» varyantıyla – silkilip atılması ve ulusal benliği savunma süsü verilerek kapitalist sömürüyü şirin gösterme denemelerinin önüne geçilmesi gerekmektedir.

Ve eğer biz, Avrupa Ekonomik Birliği'nin alternatifi olarak, bugün Avrupa'da devletler-arası eşit haklı işbirliğine dayanan yeni ilişkiler kurulmasını teklif edebiliyorsak, bu, yalnız sosyalist ülkelerin çağdaş Avrupa üzerinde gitgide güçlenen etkisinin ifadesi değil, aynı zamanda ulusal sorunun sosyalizm tarafından çözümünün dünyada yeni uluslararası ilişkiler kurulmasının mümkün olduğuna güven hisleri doğurduğu gerçeğinin ifadesidir.

Eğer Batı'da devrimci hareket bugün henüz ana hedeflerine ulaşmış değilse, bunun hiç de işçi sınıfının SSCB'ndeki sosyalizm kuruluşu tecrübesini tahlil etmekle haddinden fazla uğraşmasından ileri geldiği söylenemez. Tam tersine, bu tecrübeyi iyi bilmemek, çarpık anlamak devrimci harkete ket vurmaktadır. Biz, Sovyetler Birliğinde sosyalizmi zafere ulaştırma mücadelesi tecrübesini yaymak, genel önemine vaktiyle Lenin'in parmak bastığı bu ödevi yerine getirmek için çabalarımızı daha da artırmak zorundayız.

Enternasyonalizm komünist ideolojisi ve politikasının ayrılmaz bir parçasıdır

(Kapanış konuşması)

P. N. Fedoseef

SBKP MK'ne bağlı Marksizm-Leninizm Enstitüsü direktörü

Bugünkü kapitalizmden sosyalizme geçiş devrimsel çağında ulusal düşmanlıkların ve uluslar arasında çatışmaların ana kaynağı olan yeni-sömürgeciliğin, ulusal ezgi ve eşitsizliğin ortadan kaldırılması sorununun tüm insanlığın sosyal ilerlemesinin önemli bir yanı olduğu herkesçe kabul edilmektedir.

Ulusal sorunun ölçütleri ve önemi, örneğin şu verilere bakılarak kesirilebilir:

Bugün yeryüzünde, küçük kabilelerden tutun da nüfusu milyonları bulan uluslara kadar, 2.000 dolayında çeşitli millet vardır. Bütün dünyada mevcut devletler sayısı 150'den fazla değildir. Halk gruplarının $\frac{9}{10}$ 90'ından fazlası, çok uluslu ve çok kabileli devletler kadrosu içindedirler.

Emperyalizm her alanda gericiliği körükliyerek, gerek ayrı ayrı çok uluslu burjuva devletleri sınırları içinde, gerekse milletlerarası çapta, yani emperyalist devletler ile politik ve ekonomik bakımdan bu devletlere bağımlı bulunan memleketler arasındaki ilişkilerde ulusal sorunu keskinleştirdi.

Biz Sovyetler Birliğinde ulusal sorunun çözülmüş olmasını haklı bir memnuniyetle kaydediyoruz. Çeşitli sosyalist ülkelerde bu sorunun çözümü değişik safhalarda bulunuyor. Bu tarihsel süreçte güçlüklerle karşılaşılması kaçınılmazdır. Fakat genellikle, gerçekten insancıl, gerçekten âdil ulusal ilişkilerin geliştirilmesinde sosyalist gelişme yoluyla büyük bir ilerleme kaydedilmektedir.

Ve bugün, doğal olarak, dünyanın çok uluslu ilk sosyalist devletin 50. kuruluş yıldönümü, dünya kamuoyunun bütün dikkatini üzerinde toplamaktadır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin kuruluşu ve başarılı gelişmesi, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi zaferinin yasal bir sonucu, insanlığın tarihsel ilerlemesinde önemli bir aşamadır. SSCB'nin varoluşu ve ulaştığı kudret düzeyi, XX. yüzyılda bütün dünya devrimci kurtuluş güçlerinin ortak başarısıdır.

Çok uluslu Sovyet devleti, sosyalizmin son derece karmaşık ulusal sorunu kısa bir süre içinde çözme yeteneğine sahip olduğunu, yani sömürücü toplumdan miras sınıfsal ve ulusal uzlaşmaz çelişkilerin sosyal-politik ve ekonomik köklerini kazıyabildiğini, uluslar ve halk grupları arasında dostluk ve yakınlaşmayı sağlayabildiğini bütün dünyaya gösterdi.

Çarlık Rusya'sının egemen sınıfları, gitgide yükselen devrimci hareket karşısında, emekçileri parçalayıp dağıtmak maksadiyle ulusal güvensizlik ve düşmanlıkları ellerinden gelen her araçla körüklemeye çalışıyorlardı. Ulusal ezgi durmadan artıyor, memleketin merkez ve batı bölgelerinde artık kapitalizm yerleşmişken, uzak uc bölgelerinde birçok halkın sosyal-ekonomik ve kültürel gelişmede bir hayli geri kalmış olmaları, ataerki-sosyal ve feodal toplum düzeni aşamalarında bulunmaları yüzünden de daha karmaşık bir hal alıyordu.

Sovyet egemenliği daha varlığının ilk günlerinden itibaren, tarihsel yollarının çeşitli kesimlerinde bulunan bütün bu halkları bir dostluk ailesinde birleştirmek, hepsine yalnız politik-hukuksal eşitlik değil, aynı zamanda eylemde eşitlik sağlamak, serbestçe gelişmeleri için gerekli olanakları yaratmak gibi büyük bir tarihsel ödevle karşı karşıya geldi.

Bu son derece güç bir ödevdi. Başarıldı. Şimdi bütün cumhuriyetlerimiz yüksek gelişimli bir endüstriye, makineleştirilmiş bir köy ekonomisine ve zengin bir kültüre sahiptirler. Fakat ilk yıllarda, yolun başlangıcında, harplerin yıkımına uğramış memlekette, özellikle ulusal uc bölgelerinde, teknik ve vasıflı kadro noksanlığı, hattâ ilkel bir alfabetik bilgiden bile yoksunluk bel büküyordu.

Sovyet iktidarı bütün halk güçlerini harekete getirdi, geri kalmış kabileleri ve halk gruplarını yüce bir kuruculuğa seferber etti, onlara yeni imceyi, kolektif çalışmayı, makine kullanmayı ve bilimin başarılarını uygulamayı öğretti.

Şimdi, bilimsel-teknik devrim koşulları içinde, bu problemlerin çözümünün büyük bir önemi vardır. Emperyalist devletler, bilimsel-teknik devrimin ulaşımlarından yararlanarak, kendi ülkelerinin emekçilerini sövmeye hız veriyor, kurtuluşlarına kavuşmuş, fakat üretim-teknik temel bakımından zayıf memleketleri ekonomik bakımdan esir etmeye çalışıyorlar. Biz bu yolda «üçüncü dünya» denilen ülkelerin ne gibi güçlüklerle karşılaştıklarını biliyoruz..

Komünist Partisi ve Sovyet devleti, daha sosyalizm kuruluşunun ilk yıllarından itibaren, bilimin gelişmesine, Birlik Cumhuriyetlerinde ve memleketimizin diğer ulusal bölgelerinde ulusal bilim kadroları yetiştirilmesine büyük bir ilgi gösterdiler. Bugün bütün Birlik Cumhuriyetlerimizde, kendi ulusal bilim kadrolarının diğer ulusların bilginleriyle işbirliği halinde çalıştıkları birer Bilimler Akademisi bulunmasının büyük diyebileceğim bir ilkel önemi vardır.

Bütün cumhuriyetlerde bilimsel potansiyellerin geliştirilmesi, uluslar arasında sömürücü toplumdaki kalma adaletsiz işbölümüne son vermenin zorunlu koşuludur; zira bu adaletsiz işbölümü yüzündendir ki, evvelce sömürge veya yarı-sömürge olarak bağımlı bulunan birçok ulus ve halk grubunun kaderi hep fiziki çalışma, kara işçilik olagelmıştır. Bu bölge-

lerde bilim ve kültürün gelişip yükselmesi, sosyalist uluslar arasında ekonomik, sosyal ve kültürel beraberliği güçlendirerek, komünizm kuruluşu süreci boyunca aralarında daha çok yakınlaşma için geniş olanaklar açmaktadır.

Konferansımıza katılanlardan birçoğu, SSCB'nin çeşitli cumhuriyetlerini gezip görmüşlerdir. Bu yoldaşlar, konuşmalarında, Sovyet devletinin ulusların hak eşitliğini sadece ilân etmekle kalmadığını, evvelce geri kalmış yörelerin ekonomik ve kültürel kalkınmasında da kısa bir süre içinde büyük bir başarı ve böylece de hayatın her alanında Sovyet halklarının fiili eşitliğini sağladığını en inandırıcı biçimde belirttiler.

Bunun, insanın insanı sömürmesine son vermede işçi sınıfının elde ettiği evrensel-tarihi başarının yanısıra, sosyalist demokrasinin ve sosyalist hümanizmin en parlak ve en büyük ulaşımı olduğunu söylemek hiç de abartma olmaz.

Ulusal-devlet kuruluşuna ilişkin Sovyet tecrübesinin mekanik biçimde kopya edilmesi elbette doğru olmaz. Fakat burada söz alan birçok yoldaşın haklı olarak işaret ettikleri gibi, bu tecrübeyi küçümsemekten de kaçınılması gerekir. Çünkü bu tecrübe yalnız şu veya bu spresifik çizgiyi değil, ulusal sorunu çözmenin genel yasallıklarını yansıtmaktadır. İlk defa olarak Sovyetler Birliği pratiğinde uygulanma olanağı bulan Leninci ulusal politika prensipleri, yalnız SBKP'nin edini mi değil, aynı zamanda tüm dünya komünist ve devrimci-kurtuluş hareketinin edinimidir.

Bir yanda sosyalizm koşullarında ulusal sorunun çözümü tecrübesi, öte yanda emperyalizm koşullarında ulusların aralarındaki çelişkilerin keskinleşmesi, ulusların ve aralarındaki ilişkilerin gelişmesinin ekonomik, sosyal-politik ve ideolojik etkenlere ne derece bağımlı olduğunu inandırıcı biçimde göstermiştir.

Konferansımızda, kapitalist dünyada ulusal sorunun rolünün giderek arttığından söz eden arkadaşlarımız doğru bir teşhiste bulunmuşlardır. Yapılan konuşmalarda, çözümü halkların hayati menfaatlerini ve kaderlerini de belirliyecek olan sosyal-politik ödevlerin derinlik ve ertelenmezliği bütün yönleriyle açıklanmıştır. Bunlar da, her şeyden önce, tekelci sermayenin ezgisine, insanın insanı sömürmesine ve sosyal eşitsizliğe son verilmesi, toptan yıkım ve ölüm harpleri tehlikesinin giderilmesi, doğal çevrenin daha fazla kirletilmesinin önlenmesi sorunlarıdır. İşte bundan ötürü, ulusal sorunu çağdaş kurtuluş hareketinin genel sosyal ödevlerinden, emekçilerin sermayeye karşı yürüttükleri sınıf mücadelesinden, sosyalizm üstün gelmesini ve yerleşmesini sağlama mücadelesinden koparıp ayırma denemeleri temelden yoksun ve tehlikelidir.

Çağımızda halkların yürüttükleri ulusal kurtuluş savaşı, yeni tarihsel perspektifle, yeni kapitalist toplumsal ilişkilerin yokedilmesi ve sosyalist toplumsal ilişkilerin yaratılmasıyla bağlıdır.

Sosyalist devrim, memleketimizdeki tecrübenin de gösterdiği üzere, sömürücü sınıfları, uzlaşmaz sınıfsal çelişkiyi yokederken, içsel mantık gücü kaçınılmazlığı olarak ulusal ezgiye son verme sorununu da çözmek gibi çifte bir ödevi yerine getirmektedir.

Sınıfsal ezgiye ve ulusal eşitsizliğe son verme problemlerinin çözümünün ayrılmaz bütünlük ve birliği proletarya enternasyonalizmi prensiplerinde ifadesini bulmuştur. Bu prensipler Sovyet ülkesinde bütün uluslar ve halklar arasındaki dostluk ve işbirliği ilişkilerine sistemli olarak sindirilmiştir. Sosyalist devletin dış politikasında enternasyonalizm prensipleri, sosyalist ülkeler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesinde, hürriyet ve bağımsızlıkları uğrunda savaşan halklarla dayanışmada, ulusal kurtuluş mücadelesini desteklemede ve bütün dünya emekçileri arasındaki bağları sağlamlaştırmada ifadesini bulur. Biz halklar arasındaki dostluğun, aralarındaki barışın da sağlam temeli olduğu kanısındayız. SBKP XXIV. Kongresinin kabul ve ilân ettiği Barış Programı, bütün ilerici güçlerin geniş ve aktif desteğini görmüş ve bu programın gerçekleştirilmesi uluslararası güvenliği takviyenin önemli etkeni halini almıştır.

Konferansımıza katılanlar, Sovyetler Birliği tecrübesinden çıkarılacak başlıca sonucu, sosyalist devrimin ve yeni toplum kuruculuğunun, ulusal sorunu ardıcıl biçimde çözmenin önkoşulu ve temeli olduğu gerçeğinde görmektedirler. Söz alanlar, bununla sıkı sıkıya bağlı bir hususu, yani ulusal kurtuluşun ve ulusları sosyalist temeller üzerinde sınıksız birleştirmenin çözümleyici sosyal gücünün işçi sınıfı olduğu hükmünü de önemle belirtmişlerdir.

Büyük çapta üretimle bağlı olan işçi sınıfı, yalnızca kapitalist toplumsal ilişkilere son veren en devrimci sınıf olmakla kalmıyor; bu sınıf aynı zamanda, sosyalizmde bütün bir toplumsal ilişkiler sistemini, daha somut bir deyişle, halklar arasında dostluk, işbirliği ve karşılıklı yardım ilişkilerini belirleyen yeni üretim ilişkilerinin kurulmasında toplumun en aktif, yönetici gücüdür.

Ulusal sorunu çözmek, halklar arasında yeni tip ilişkiler kurulmasını sağlamak, işçi sınıfının tarihsel ödevinin en önemli sorunlarından biridir.

Eğer ulusal kurtuluşun ve ulusların aralarında sıkı bir birlik meydana getirmelerinin sınıfsal dayanağı proletaryaysa, Sovyet halklarının enternasyonal ittifakının yönetici politik gücü de Lenin tarafından yaratılan proletarya devrimci partisi, yani Komünist Partisi olmuştur. Uluslar arasında, halk grupları arasında yakınlaşma dâvasına, bu parti, yalnızca program ve taktik prensipleriyle değil, örgütselliği, enternasyonalizm prensipi üzerinde kurulmuş olmasıyla da hizmet etmektedir.

Parti, işçi sınıfının en yakın ve en uzak ödevlerinin çözümü uğrunda her günkü mücadelede, çeşitli ırk'lara, uluslara ve halk gruplarına mensup emekçileri aynı saflarda pratik olarak birleştirmektedir. Ve bu mücadele

boyunca, proletarya enternasyonalizmi ve halklar arasında dostluk fikirlerini emekçilerin bilincine maletmektedir.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, yalnızca bütün ulusların emekçilerinin fikri ve enternasyonal bir birlikte saf tutmalarını sağlamakla değil, onların yaratıcı çabalarını ekonomik ve kültürel kurtuluşa ve politik gelişmede örgütlemek ve ahenkleştirmek suretiyle de tarihsel rolünü oynamaktadır.

Biz ulusal sorunun çözümüne komünist olmayan hiçbir partinin katkıda bulunamayacağı iddiasında değiliz. Çağımızda, nice memleketlerin ulusal kurtuluş hareketinde devrimci demokratlar aktif bir rol oynuyorlar. Çok-çası, feodal-sosyal imtiyazlı tabakalarla ve yabancı sermayeyle bağlaşılmaya doğru yönelen burjuva milliyetçi partilerinden farklı olarak, devrimci demokratlar, ulusal problemlerin çözümünü, gerici rejimlere karşı, feodal ve ataerlik-sosyal ilişkilere karşı, sosyal ilerleme için mücadeleyle mümkün görüyorlar. Bazı ulusal demokratik partilerin, kendi halklarının ulusal kurtuluşu ve ulusal bağımsızlığı için büyük çabalar harcadıkları herkesçe bilinmektedir. Komünistler, devrimci ve ulusal demokratik partilerin bu yöndeki eylemine büyük bir değer vermekte ve kendilerini desteklemektedirler. Bununla beraber, bazı anti-emperyalist partilerin bu yoldan saptıkları, anti-komünizm yolunu tuttıkları, ulusal kurtuluşun en ardıcıl savaşçıları olan komünistlere karşı baskı yöntemlerine başvurdukları da gözden kaçmıyan bir gerçektir.

Burada söz alan yoldaşlar, ulusal egoizm ve şovinizmin de sosyal ve ulusal problemlerin çözümüyle bağdaşmazlığına haklı olarak işaret ettiler. Bu cümleden olarak, emekçilerin uluslararası dayanışma ve sosyalist ülkelerin birliği prensiplerini yıkmaya kalkışan Pekin yöneticilerinin büyük devlet kuruntulu şovinist politikası tüm kurtuluş hareketi için alabildiğine tehlikelidir.

Sözlerime son vermeden önce, enternasyonalizmin, komünist ideoloji ve politikasının ayrılmaz bir organik parçası olduğunu bir daha belirtmek isterim. Enternasyonalizm, proletaryanın ulusal ilişkilerde sınıfsal görüş ve tutumunun ifadesidir; emperyalizme karşı savaşta çeşitli ulusların işçileri ve bütün emekçileri arasında sınıfsal dayanışma fikir ve hislerinin ifadesidir.

Tarihsel tecrübe, devrimci güçlerin başarılarının, aralarındaki birlik ve kenetli topluluğa bağlı olduğunu öğretiyor. Öte yandan, devrimci güçlerin halen boğuşmakta oldukları güçlükler de, daha ziyade, şu veya bu partinin ya da yöneticinin, proletarya enternasyonalizmi Marksist-Leninist prensiplerini ardıcıl olarak uygulamadaki kusurlarından ve sapmalardan ileri gelmektedir.

Zamanımızın koşullarında, enternasyonalizm prensipleri, çağımızın esas devrimci güçlerinin, yani dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkeler işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketinin azami ölçüde kenetli bir topluluk

meydana getirmelerini gerektirmektedir. Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısının bizler için eylem kılavuzu olan sonuçlaması budur.

Sözlerimi bitirirken bir kere daha belirtmek isterim ki, Sovyet yurttaşları, Sovyetler Birliğinin çaba ve başarılarına, bizim sınır-ötesi sınıf kardeşlerimiz tarafından, sosyalizm prensiplerini ve çağımızın sosyalist kazanımlarını savunan bütün dünya devrimci güçleri tarafından gösterilen enternasyonal desteğe büyük bir değer vermektedirler.

TÜSTAV

Özgür halkların yolu

Sosyalist ekonominin gelişmesi

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin kuruluşundan buyana geçen 50 yıl zarfında halk iktisadiyatının gelişmesini gösteren rakamlar

	1922	1940	1970	1972 (plan)
Nüfus (yıllsonunda) milyon kişi	133,5	194,1 ⁽¹⁾	243,9	
En önemli sanayi ürünleri:				
Elektrik enerjisi (milyar kilovat)	0,8	48,3	741	850
Petrol (akâr halindeki gaz da dahil) (milyon ton)	4,7	31,1	353	404 ⁽²⁾
Kömür (milyon ton)	11,3	166	624	650 ⁽²⁾
Dökme demir (milyon ton)	0,2	14,9	85,9	92,5
Çelik (milyon ton)	0,3	18,3	116	126
Haddeden geçirilmiş siyah madenler (milyon ton)	0,3	13,1	92,5	99,5 ⁽²⁾
Demir cevheri (milyon ton)	0,2	29,9	195	210
Asit sülfirik (milyon ton)	0,03	1,6	12,1	14,0
Suni gübre (milyon ton)				
Yüzde yüz besleyici madde bulundurması hesabıyla	0,0	0,7	13,1	15,9
Tesbit edilmiş miktarlarda	0,0	3,2	55,4	65,9
Kimyevi lif (bin ton)	—	11,1	623	746
Metal kesme makineleri (bin adet)	0,2	58,4	202	208
Otomobil (bin adet)	—	145	916	1.376
Traktör (bin adet)	—	31,6	459	478
Biçer-döğer (bin adet)	—	12,8	99,2	103
Pamuklu dokuma (milyon metre)	434	3.954	7.482	7.839
Ketenli dokuma (milyon metre)	90,8	286	725	802
Yünlü dokuma (milyon metre)	28,5	120	496	547
İpekli dokuma (milyon metre)	2,5	77,3	1.241	1.376
Toz şeker (bin ton)	210	2.165	10.221	9.366

⁽¹⁾ 1 Ocakta.

⁽²⁾ Ek plân da dahil.

	1922	1940	1970	1972 (plan)
Balık, yırtıcı deniz hayvanları, balina balığı avı ve su ürünleri üretimi (bin ton)	483	1.404	7900	8503
En önemli köy iktisadiyatı ürünleri üretimi:				
hububat (milyon ton)	50,3	95,6	186,8	
Pamuk çırçır (bin ton)	34	2.237	6.890	
Et (milyon ton)	2,2	4,7	12,3	
Süt (milyon ton)	24,5	33,6	83,0	
Yük nakliyatı (her çeşit ulaştırma araçlarıyla) (milyar ton/km)	27,0	488	3.829	4.275
Demir yolu yük nakliyatı (milyar ton/km)	18,2	415	2.495	2.705
Temel fonların işletmeye girmesi (mukayeseli fiyatlarla) (milyar ruble)	0,2	6,0	77,7	
Sermaye yatırımı (mukayeseli fiyatlarla) (milyar ruble)	0,2	6,5	82,0	92,5
Halk iktisadiyatında çalışan işçi ve memurların sayısı (milyon kişi)	6,2	33,9	90,2	94,9

*SSCB halk iktisadiyatının 1913–1971 yılları arasındaki gelişmesini gösteren rakamlar
(1913 = 1)*

	1940	1945	1950	1960	1971
Gayri safi milli hasıla	5,1	4,2	8,2	21	44
Üretilen milli gelir	5,3	4,4	8,8	23	49
Halk iktisadiyatının bütün kollarında esas üretim fonları	2,6	2,3	3,3	8,3	21
Tüm sanayi üretimi	7,7	7,1	13	40	99
Üretim araçları üretimi («A» grubu)	13	15	27	89	230
Geniş tüketim malları üretimi («B» grubu)	4,6	2,7	5,7	15	3
Tüm köy iktisadiyatı üretimi	1,4	0,9	1,4	2,2	3,1
Her çeşit ulaştırma araçlarıyla taşınan yük	3,9	3,0	5,7	15	32

	1940	1945	1950	1960	1971
Demir yollarıyla taşınan yük	5,4	4,1	7,9	20	34
Sermaye yatırımı	5,7	5,3	11	37	77
Halk iktisadiyatında çalışan işçi ve memurların sayısı	2,6	2,2	3,1	4,8	7,2
Emek verimliliği ⁽³⁾					
Sanayide	3,8	4,3	5,5	11,1	19,6
Köy iktisadiyatında	1,9	1,3	2,1	3,5	5,3
Demiryolu nakliyatında	2,9	2,0	3,2	6,6	11,4

Sovyet devleti ekonomisinin gelişmesi değerlendirilirken onun tarihinde aşağı yukarı 20 yılı, yani vatandaş harbi, yabancı ülkelerin askeri müdahalesi, İkinci Dünya Harbinin ve harplerden sonra halk ekonomisini kalındırma devrelerinin aldığı gözönünde bulundurulmalıdır.

Sosyalist ekonomik sistemin üstünlüğü Sovyet Cumhuriyetlerinin kardeşçe karşılıklı yardımıyla ahenkleştirilerek kısa bir süre içinde harabeleri ortadan kaldırılmış ve ülke ekonomisinin hızla gelişmesi imkânını sağlamıştır. Bugün Sovyetler Birliği dünyada en gelişmiş sanayi ülkeleri arasında yer almaktadır.

*SSCB sanayiinin üretim hacmi bakımından
dünyada ve Avrupada yeri*

	1913		1971	
	dünyada	Avrupada	dünyada	Avrupada
Tüm sanayi ürünleri	5	4	2	1
Elektrik enerjisi	8	6	2	1
Tabii gaz	Devrimden öncesi		2	1
	Rusyada üretilmiyordu			
Kömür (mal olarak)	6	5	1	1
Dökme demir	5	4	1	1

⁽³⁾ Bu cetvelde emek verimliliğinin yıllık artış hızı verilmektedir. 1971 yılında 1 saat için emek verimliliği 1913 yılına kıyasla sanayide 29 misli, tarımda 6 misli, demiryolu nakliyatında 17 misli artmıştır. Sanayi ürünlerindeki artışın birinci beşyılıktaki $\frac{0}{0}$ 51'i, ikinci beşyılıktaki $\frac{0}{0}$ 79'u harp yılları ve dördüncü beşyılıktaki $\frac{0}{0}$ 69'u, beşinci beşyılıktaki $\frac{0}{0}$ 68'i, altıncı beşyılıktaki $\frac{0}{0}$ 72'si, yedinci beşyılıktaki $\frac{0}{0}$ 62'si, sekizinci beşyılıktaki $\frac{0}{0}$ 73'ü ve 1971 yılında $\frac{0}{0}$ 82'si emek verimliliğinin artması sayesinde sağlanmıştır.

	1913		1971	
	dünyada	Avrupada	dünyada	Avrupada
Çelik	5	4	1	1
Demir madeni	5	4	1	1
Kok kömürü	4	3	1	1
Suni gübreler			2	1
Asit Sülfirik			2	1
Makine inşaatı ürünleri	4	3	2	1
Ana hatlarda çalışan dizel ve elektrik lokomotifleri	Devrimden önceki Rusyada üretilmiyordu		1	1
Traktörler	aynı		1 ⁽⁴⁾	1 ⁽⁴⁾
Ağaç malzeme ihracatı	2	1	1 ⁽⁴⁾	1 ⁽⁴⁾
Boy kerestesi	2	1		1
Çimento	5	4	1	1
Hazır betonarme konstrük- siyon ve parçaları			1	1
Pamuklu mensucat	3	2	1	1
Yünlü mensucat			1	1
Toz şeker (yerli ham madde)	4	2	1 ⁽⁴⁾	1 ⁽⁴⁾
Hayvan yağı			1	1

SSCB ve ABD ekonomilerinin 1951–71 yılları
arasındaki ortalama yıllık gelişme hızını gösteren rakkamlar
(yüzdelere)

	SSCB	ABD
Milli gelir	8,5	3,3
Sanayi ürünleri	10,0	4,1
Tarım ürünleri	3,9	1,7
Her çeşit ulaştırma araçlarıyla taşınan yük	8,7	2,3
Sermaye yatırımı	9,6	2,6
Sanayide çalışanların emek verimliliği	6,3	3,3

⁽⁴⁾ 1970'ten.

YENİ TOPLUM DÜZENİNİN KAZANIMLARI

Sosyalist ekonominin nispi payı
(yüzdelerele)

	1924	1928	1937	1971
Ülkenin temel üretim fonlarında ⁽⁵⁾ :				
Büyük baş hayvanlar dahil	35,0	35,1	99,0	100
Büyük baş hayvanlar hariç	58,9	65,7	99,6	100
Milli gelirden ⁽⁵⁾	35,0	44,0	99,1	100
Sanayi ürünleri	76,3	82,4	99,8	100
Tarım ürünleri (brüt)	1,5	3,3	98,5	100
Parakende ticaret işletmelerinin mal tedavülünde	47,3	76,4	100	100

Halkın sınıfsal terkihi (yüzdelerele)

	1913	1928	1939	1959	1971
Tüm nüfus (ailelerin çalışmayan üyeleri de dahil)	100	100	100	100	100
Bu arada:					
İşçi ve memurlar	17,0	17,6	50,2	68,3	80
Kolhozcu köylüler ve kooperatiflerde birleşmiş zanaatçılar	—	2,9	47,2	31,4	20
Kolhoz üyesi olmayan köylüler ve kooperatiflere katılmayan zanaatçılar	66,7	74,9	2,6	0,3	0,0
Burjuvazi, pomeşçik, tüccar ve ağa	16,3	4,6	—	—	—

⁽⁵⁾ Kolhozcu köylülerin, işçi ve memurların şahsi yardımcı tarım işletmeleri de dahil.

SSCB'nde işsizliğin ortadan kaldırılması

	İş borsaları verilerine göre işsizlerin sayısı (bin kişi)
1 Nisan 1928	1.576
1 Ekim 1928	1.365
1 Nisan 1929	1.741
1 Ekim 1929	1.242
1 Nisan 1930	1.071
1 Ekim 1930	240

1930 yılı sonlarında SSCB'nde işsizlik tamamen ortadan kaldırılmıştır.

Halkın maddi durumu ve kültür seviyesinin yükseltilmesi

	Devrimden önce (1913 yılında yahutta ona en yakın bir yılda yayınlanan veri- lere göre)	1940	1965	1971
İşsizliğin ortadan kaldırıl- ması ve her çalışanın ortalama iş gününün kısaltılması itibariyle sanayi ve kuruculukta çalışan işçilerin reel gelirlerinin artışı (1913 yılı = 1)	1	2,7	6,4	8,3
Her çalışan köylü için ortalama olarak reel gelirlerin artışı (1913 yılı = 1)	1	2,3	7,8	12
Tüketim malları sanayi üretiminde artış («B» gru- bu) (1913 yılı = 1)				
Toplam	1	4,6	20,3	32,8
Kişi başına	1	3,9	14,0	21,3
Şehirlerde konut sahaları toplamı (yılsonunda) metre kare	180	421	1.238	1590

	Devrimden önce (1913 yılında yahutta ona en yakın bir yılda yayınlanan verilere göre	1940	1965	1971
Kişi başına düşen ortalama konut hacmi (yıl sonunda) metre kare	6,3	6,5	10,0	11,2
Öğrencilerin tüm sayısı (milyon olarak)	10,6	47,6	71,9	79,7
Bu arada:				
Her çeşit genel eğitim okullarında	9,7	35,6	48,3	49,2
Orta dereceli meslek okullarında	0,05	1,0	3,7	4,4
Üniversitelerde	0,13	0,8	3,9	4,6
Devamlı çalışan çocuk bahçeleri ve çocuk yuvalarındaki çocukların sayısı (yıl sonunda) (bin olarak)	4,55	1.953	7.673	9.499
Her 1.000 kişiye düşen doktor sayısı	1,8	7,9	23,9	28
Her 10.000 kişiye düşen yatak sayısı	13	40	96	111
Ortalama ömür	32	47	70	70

Sovyetler Birliği milli gelirinin dörtte üçü halkın maddi ve kültürel ihtiyaçlarını gidermek için harcanmakta, ancak dörtte biri sosyalist üretimin geliştirilmesine ve diğer genel devlet ihtiyaçlarına ayrılmaktadır.

*Toplumsal tüketim fonlarından halka yapılan
yardım ve gösterilen kolaylıklar*

	1940	1960	1965	1970	1971
Toplam (milyar ruble)	4,6	27,3	41,9	63,9	68,6
Kişi başına (ruble)	24	127	182	263	280

Toplumsal tüketim fonlarından halka parasız eğitim ve ihtisaslaşma, parasız tıp yardımı, emeklilik maaşı, öğrenci bursları, yıllık izinlerin ödenmesi, sanatoryum ve dinlerce evleri için parasız veya indirimli kartlar, çocuk bahçeleri ve çocuk yuvalarının masraflarını karşılama ve daha bir sürü yardım sağlanmakta ve kolaylıklar gösterilmektedir. Bundan başka devlet, konut, okul, kültürel, sosyal ve tıp müesseselerinin kurulması için yılda her işçi ve memur ailesi için ortalama 200 ruble harcamaktadır.

Kurulan konutların ve konut koşullarını iyileştirenlerin sayısı

	Devlet, müessese, örgütler, kolhozlar ve halk tarafından kurulan konutlar bin adet	Meskene kavuşanların sayısı milyon kişi
1950	1.073	5,3
Beşinci beşyılıktaki	6.052	30,6
Altıncı beşyılıktaki	11.292	54,0
Yedinci beşyılıktaki	11.551	54,6
Sekizinci beşyılıktaki	11.333	54,9
1966	2.291	10,9
1967	2.312	11,1
1968	2.233	10,8
1969	2.231	10,9
1970	2.266	11,2
1971	2.298	11,4

SOVYET CUMHURİYETLERİ'NİN EKONOMİK VE KÜLTÜREL GELİŞMEŞİ

Sovyet Cumhuriyetlerinde sanayi üretimi genel hacminin gelişme hızı (1913 yılı = 1)

	1940	1950	1960	1965	1970	1971
SSCB	7,7	13	40	61	92	99
Rusya SSFC	8,7	15	43	62	92	99
Ukrayna SSC	7,3	8,4	27	41	61	65
Belorusya SSC	8,1	9,3	34	56	101	113
Özbekistan SSC	4,7	8,7	20	30	41	45
Kazakistan SSC	7,8	18	57	94	146	158
Gürcistan SSC	10	16	40	56	85	89
Azerbaycan SSC	5,9	8,3	17	24	33	35
Litvanya SSC	2,6	4,9	27	46	80	87
Moldavya SSC	5,8	12	52	93	146	166

	1940	1950	1960	1965	1970	1971
Letonya SSC	0,9	2,8	10	16	26	28
Kırgızistan SSC	9,9	21	61	102	188	211
Tacikistan SSC	8,8	13	38	58	87	95
Ermenistan SSC	8,7	22	68	107	184	201
Türkmenistan SSC	6,7	9,6	22	30	45	50
Estonya SSC	1,3	4,3	15	23	35	38

Sovyet cumhuriyetlerinde tarım üretiminin gelişme hızı
(1913 yılı = 1)

	1940	1950	1960	1965	1970	1971
SSCB	1,4	1,4	2,2	2,5	3,1	3,1
Rusya SSC	1,3	1,3	2,2	2,4	2,9	2,9
Ukrayna SSC	1,6	1,4	2,2	2,6	3,0	3,1
Belorusya SSC	1,7	1,5	2,2	2,5	3,0	3,1
Özbekistan SSC	1,8	2,4	3,5	4,3	5,5	5,2
Kazakistan SSC	1,0	1,6	4,4	4,1	6,4	6,4
Gürcistan SSC	2,5	3,3	4,6	5,5	7,1	6,3
Azerbaycan SSC	1,6	2,1	3,1	3,2	4,0	3,9
Litvanya SSC	1,4	1,2	1,8	2,0	2,6	2,6
Moldavya SSC	1,6	1,6	2,7	3,8	4,4	4,8
Letonya SSC	1,8	1,4	1,9	2,1	2,4	2,4
Kırgızistan SSC	2,0	2,2	3,6	4,6	5,7	5,7
Tacikistan SSC	2,5	2,6	4,2	5,9	7,3	7,8
Ermenistan SSC	1,6	2,2	3,9	4,3	5,4	5,2
Türkmenistan SSC	1,5	2,1	2,8	3,5	4,9	5,0
Estonya SSC	1,5	1,3	1,8	2,0	2,3	2,4

Sosyalist kültür devrimi SSCB halklarının çok büyük bir başarısıdır.

1897 yılı sayımına göre halkın % 72'si okuma-yazma bilmiyordu. Orta Asya'da okuma-yazma bilmiyenlerin sayısı % 92-98 idi. Onlarca halkın devrimden önce alfabesi yoktu, bunlar ancak Sovyet egemenliği yıllarında alfabeyle kavuştular.

Cahilliğin ortadan kaldırılmasını öngören ve 1919 yılında yayınlanan Lenin dekreti genel mecburu öğrenim prensipini yerleştirdi. 20 yıl zarfında 60 milyon kişi okuma-yazma öğrendi. 1939 yılı sayımı ülkede okuma-yazma bilmiyenlerin oranının % 13'e düştüğünü, 1959 yılı sayımı ise SSCB'nde okuma-yazma bilmiyenlerin kalmadığını gösterdi.

Halkın eğitim düzeyi
(10 ve 10 yaşından yukarı)

Her 1.000 kişiye düşen mezun sayısı			
	Yüksek okul, lise ve dengi meslek okulları	Bunlardan	
		Yüksek okul	Lise ve dengi meslek okulları
<i>1939 yılında</i>			
SSCB	108	8	100
Rusya SSFC	109	9	100
Ukrayna SSC	120	8	112
Belorusya SSC	92	5	87
Özbekistan SSC	55	4	51
Kazakistan SSC	83	6	77
Gürcistan SSC	165	15	150
Azerbaycan SSC	113	10	103
Litvanya SSC	81	3	78
Moldavya SSC	57	4	53
Letonya SSC	176	9	176
Kırgızistan SSC	46	3	43
Tacikistan SSC	40	3	37
Ermenistan SSC	128	9	119
Türkmenistan SSC	65	4	61
Estonya SSC	161	10	151
<i>1970 yılında</i>			
SSCB	483	42	441
Rusya SSFC	489	44	445
Ukrayna SSC	494	40	454
Belorusya SSC	440	35	405
Özbekistan SSC	458	36	422
Kazakistan SSC	468	35	433
Gürcistan SSC	554	73	481
Azerbaycan SSC	471	44	427
Litvanya SSC	382	35	347
Moldavya SSC	397	29	368
Letonya SSC	517	46	471
Kırgızistan SSC	452	35	417
Tacikistan SSC	420	29	391
Ermenistan SSC	516	57	459
Türkmenistan SSC	475	33	442
Estonya SSC	506	47	459

Bu beşyılıktaki Sovyetler Birliğinde zorunlu orta öğrenime geçiş gerçekleşecektir. Sovyetler Birliği yüksek lise okullarındaki öğrencilerin sayısı Avrupa'daki bütün kapitalist ülkeleri öğrencilerinin sayısından iki misli daha fazladır. Sovyetler Birliği, Amerika Birleşik Devletlerine kıyasla 4 defa daha fazla diplomalı mühendis yetiştirmektedir.

Yeryüzündeki bütün ilim işçilerinin dörtte biri Sovyetler Birliği vatanıdır.

*Birlik cumhuriyetlerinde bilim enstitüleri ağı ve
buralarda çalışan bilim işçilerinin sayısı
(1970 yılı sonunda)*

	Tüm bilim enstitüleri (yüksek okullar da dahil)	Bilim adamları	Bunlardan ilmi unvanı olanlar	
			Bilim doktoru	Bilimler adayı
SSCB	4.985	927.709	23.616	224.490
Rusya SSFC	2.709	631.111	16.135	145.071
Ukrayna SSC	782	129.781	3.123	33.317
Belorusya SSC	173	21.863	425	5.564
Özbekistan SSC	186	25.244	494	6.907
Kazakistan SSC	205	26.802	421	6.272
Gürcistan SSC	195	20.160	989	5.860
Azerbaycan SSC	140	17.082	652	5.346
Litvanya SSC	86	8.978	182	2.710
Moldavya SSC	66	5.695	113	1.834
Letonya SSC	98	8.895	175	2.517
Kırgızistan SSC	64	5.867	128	1.572
Ermenistan SSC	55	5.076	102	1.364
Türkmenistan SSC	97	12.808	482	3.346
Estonya SSC	71	4.707	133	1.610

Birlik cumhuriyetlerinde öğrenci sayısı
(öğrenim yılı başında, bin kişi olarak)

	Her çeşit genel öğrenim okullarında		Yüksek okullarda		Orta dereceli meslek okullarında	
	1914/15	1971/72	1914/15	1971/72	1914/15	1971/72
SSCB	9.656	49.220	127,4	4.598,6	54,3	4.419,8
Rusya SSFC	5.684	24.886	86,5	2.685,1	35,4	2.624,1
Ukrayna SSC	2.607	8.404	35,2	802,7	12,5	797,3
Belorusya SSC	489	1.863	—	142,8	1,4	148,9
Özbekistan SSC	18	3.407	—	234,3	0,1	167,3
Kazakistan SSC	105	3.296	—	200,5	0,3	223,4
Gürcistan SSC	157	1.045	0,3	89,2	0,5	52,7
Azerbaycan SSC	73	1.503	—	100,1	0,5	70,6
Litvanya SSC	118	581	—	58,2	1,5	65,9
Moldavya SSC	92	804	—	43,8	0,5	52,4
Letonya SSC	172	358	2,1	41,0	1,3	38,6
Kırgızistan SSC	7	779	—	48,9	—	41,5
Tacikistan SSC	0,4	810	—	45,9	—	36,0
Ermenistan SSC	35	667	—	54,9	0,1	48,6
Türkmenistan SSC	7	585	—	29,2	—	28,9
Estonya SSC	92	212	3,3	22,0	0,2	23,6

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbüro üyesi İ. Bilen yoldaşa

Değerli Bilen yoldaş,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, doğumunun 70. yıldönümünü, bütün Türk komünistleri adına içtenlikle, hararetle kutlar.

Hayatının elli yılı halkımızın milli ve sosyal kurtuluş davası uğrunda çetin şartlar altında savaştan TKP'nin saflarında geçti. Bu haklı mücadelede güçlükler, baskılar, terör seni yıldırmadı. İşçi sınıfımızın, Büyük Ekim devriminin ışıklarıyla aydınlanan savaş yolunda Marksizmi-Leninizmi, proletarya enternasyonalizmini savundun. Milletlerarası komünist hareketinin Leninci çizgisi uğrunda sağ ve «sol» akımlara karşı amansızca savaştın.

Doğumunun yetmişinci yıldönümünde Seni, yurdumuzda faşistleşen gericilikle, onu getiren ve besleyen emperyalizmle mücadelenin, barış, demokrasi ve sosyal ilerleme dâvasının aktif bir savaşçısı olarak selâmlıyoruz.

Sana sağlık, TKP'nin, emekçi sınıfların ve bütün halkımızın haklı dâvası için mücadelede kuvvet ve daha uzun ömürler dileriz.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

MERKEZ KOMİTESİ

18. 10. 1972

A. SAYDAN

Yurtta

● Asgari Ücret Komisyonu 22 Ekim günü çalışmalarını tamamlamış ve asgari işçi ücretlerini tesbit etmiştir. Bu ücretler bölgelere göre 22 ile 25 lira arasında değişmektedir. Komisyon asgari ücretler için dört bölge ayırmıştır.

Birinci bölge İstanbul'dur. Burada asgari işçi ücretleri 25 lira olarak tesbit edilmiştir. İkinci bölge Ankara, İzmir, Kocaeli illerini kapsamaktadır. Bu bölgede asgari ücret 23,5 liradır. Üçüncü bölge Anadolu'nun Güney Doğu tarafını kapsamaktadır. Bu bölgede asgari ücret 23 liradır. Anadolu'nun Doğu ve Kuzey Doğusu ise Dördüncü bölgeyi teşkil etmektedir. Burada asgari ücret 22 liradır.

Asgari ücretleri tesbit eden komisyon, hükümet, patron ve Türk-İş temsilcilerinden kurulmuştur. Bu kararı, çoğunlukta olan hükümet temsilcileri almışlardır. Basında belirtildiğine göre, patron temsilcileri asgari ücretleri çok bularak çekimser kalmışlardır. Fakat bu görünüştedir. Patron temsilcileri el atından hükümetin tesbit ettiği asgari ücretleri uygun bulmuşlardır. Türk-İş temsilcilerine gelince gazetelerde, hükümet temsilcilerinin patronların da tasvibi ile aldığı bu kararı «protesto» etmek için komisyon çalışmalarını terk ettiklerine dair bir haber çıktı. Fakat sonradan yayınlanan ve komisyonun çalışmalarını yansıtan zabıtlardan anlaşıldığına göre, Türk-İş'in istediği asgari ücretlerle, hükümetin dayattıkları arasında yalnız bir lira fark vardır. Türk-İş temsilcileri asgari ücretlerin 26 ile 23 lira olmasını istemişlerdir. Bu durum karşısında Türk-İş temsilcilerinin komisyon çalışmalarını terk etmeleri işçi yığınlarını aldatmak için girişilen bir gösterişten başka bir anlam taşımamaktadır.

Bilindiği gibi Komisyona çağrılmayan DİSK, asgari ücretlerin 72, Bağımsız İşçi Sendikaları Konfederasyonu ise 76 lira olmasını istemişlerdir.

● Anayasa Mahkemesinin 19 Ekimde açıklanan bir kararıyla 274 sayılı Sendikalar Kanununun üyeliğe ve aidatlara ait hükümleri iptal edildi. 1970 yılında Demirel hükümetinin Sendikalar Kanununda yaptığı değişikliklerin başlıcaları iptal edilmiştir. Demirel hükümeti Sendikalar Kanununda yaptığı değişikliklerle işçilerin istedikleri sendikayı seçmelerini engellemek Türk-İş'in dışında öteki konfederasyonları zayıflatmak istemiştir. Bunun için de işçilerin bir sendikadan ayrılıp başka sendikalara geçmelerini girift bir formaliteye bağlamış, fabrika idarelerine sendika aidatlarını gündeliklerden kesmek yetkisini tanımıştı.

Bilindiği gibi 1970 yılının yazında bu değişikliklere karşı İstanbul ve

Kocaeli'nde büyük işçi gösterileri yapılmış, Demirel hükümeti Sıkıyönetim ilân etmiş ve birçok sendikacıyı tutsak ettirmişti.

Sendikalar Kanununu değiştiren maddelerin iptali için Türkiye İşçi Partisi Anayasa Mahkemesine başvurmuştu.

● Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu başkanı Kemal Özer Türkiye Kömür ve Garp Linyitleri İşletmelerine karşı federasyonun grev kararı aldığını açıkladı. Özer işletme idaresinin istenen zammı yanaşmadığını, buna sebep olarak da işletmenin zarar ettiğini söyledi. Federasyon başkanı bu zararın, büyük işletmelere, tekellere maliyet fiyatının altında sembolik denecek bir fiyatla kömür verilmesinden ileri geldiğini belirtti.

● Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Su-Enerji Gen-İş Sendikası arasında sürdürülen toplu sözleşme konuşmaları sona ermiştir. İmzalanan anlaşmaya göre, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde çalışan 13 bin 500 işçinin gündeliklerine 11,5 lira zam yapılacaktır. Anlaşma 1 Mart 1972'den itibaren uygulanacaktır.

● Türkiye Yapı ve Montaj Sendikası (YMSİ-İŞ)'in tarsus Kadıncık 2 Barajı Cebri Boru ve Montaj Müteahidi Vevey Şirketi işyerinde 26 günden beri sürdürülmekte olan grev sona ermiştir.

İmzalanan toplu sözleşmeye göre, işçilerin gündeliklerine ilâve olarak 23 lira zam, 8 lira yükseklik zammı, 8 lira yemek ücreti 35 lira çocuk parası, % 75 mesai ücreti zammı ile doğum, evlenme, ölüm yardımı gibi sosyal haklar da alınmıştır.

● Besin-İş Sendikası ile Et ve Balık Kurumu yöneticileri arasında altı aydan beri süren toplu sözleşme görüşmeleri çıkmaza girmiştir. Bunun üzerine Sendika grev kararı almıştır. Grev, Kurumun, Haydarpaşa, Beşiktaş ve Zeytinburnu'ndaki işletmelerinde uygulanacaktır. Besin-İş Sendikası İstanbul Şubesi Başkanı Mustafa Günaydın yaptığı açıklamasında «mecbur edildiği takdirde sendikanın memleket ölçüsünde de greve gideceğini, işçilerin sekiz yıl içinde sadece 13 lira zam gördüklerini ve hayat pahalılığının yükü altında ezildiklerini» söylemiştir.

Türkiye Lâstik-İş Sendikası da 10 iş yerinde grev kararı almıştır. Sebep, patronların toplu iş sözleşmelerinde işçi isteklerini kabule yanaşmamalarıdır. Sendika saat ücretlerine 3 lira zam yapılmasını, çalışma şartlarının iyileştirilmesini ve bazı sosyal haklar istemektedir. Lâstik-İş Yönetim Kurulu, grev kararının alındığı toplantısında, Anayasada yapılmak istenen değişikliğe karşı olduğunu belirten başka bir karar suretini de kabul etmiştir.

● Maden-İş Sendikasının Ereğli Kömür ve Garp Linyitleri işletmelerinde aldığı grev kararı 10 Ekim'de 300 işçinin Karadon maden ocaklarına inmemesi ile başlamıştır. Maden-İş Sendikası ücretlerin artırılmasını, çalışma şartlarının iyileştirilmesini ve yeni bir toplu sözleşme imzalanmasını

istemişti. Ereğli Kömür ve Garp Linyitleri İşletmesi bu istekleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının direktivi ile reddettiğinden grev kararı alınmıştı. Grev hareketine 55 bin işçi katılmaktadır.

● İstanbul Koç-Holdinge ait Silahtarağa Demir Döküm Fabrikasında çalışan 2 bin 200 işçinin grevi bütün baskı, tehdit ve kışkırtmalara rağmen devam etmiştir.

● Kadırcık Hidro Elektrik Santrali inşaatında çalışan işçiler İsveç firmasının yeni toplu sözleşme anlaşmasına yanaşmaması üzerine greve başlamışlardır. İşçiler firmanın kendilerine hiç bir sosyal hak tanımadığını belirtmişlerdir.

● Söke Değirmencilik Şirketine ait un fabrikasında patronun, Gıda-İş Sendikasının isteklerini kabule yanaşmaması üzerine grev kararı alınmıştır.

● Genel-İş Sendikası Ankara Belediyesine ait birçok işyerlerinde grev kararı almıştır. Karar altı bin işçiyi kapsamaktadır. Genel-İş, işçilerin asgari ücretlerinin arttırılmasını, işçilere yeni sosyal haklar tanınmasını ve iş güvenliğinin sağlanmasını, çalışma şartlarının iyileştirilmesini istemektedir.

● Tekel Gıda-İş Sendikası Bursa'da 42 fırında grev kararı almıştır. Sendikanın Bursa Şubesi Başkanı İsmail Başbüyük, patronların hükümetin işçi düşmanı tutumundan yararlanarak, işçi haklarını tanımaya yanaşmadıklarını, toplu sözleşme imzalamak istemediklerini söylemiştir. Sendika, gündeliklerin, artan hayat pahalılığı ile paralel olarak artırılmasını, çalışma şartlarının iyileştirilmesini istemektedir.

● Gebze Otomobil-İş Sendikası da üç aydan beri yürütülen toplu sözleşme konuşmalarının olumlu sonuç vermemesi sebebiyle grev kararı almıştır. Karar 400 işçiyi kapsamaktadır.

Gebze Otomobil İş Sendikasının bu grev kararını desteklemek maksadiyle Muğla şöförleri de boykot kararı almışlardır.

● Tes-Büro-İş, Sümerbank idaresi ile toplu sözleşme görüşmelerinin, idarenin olumsuz tutumu yüzünden çıkmaza girmesi üzerine grev kararı almıştır. Sümerbankın 274 iş yerinde greve gidilecektir. Grev hazırlıkları ile ilgili olarak bir demeç veren sendika başkanı özetle şunları söylemiştir: «Sümerbank yönetimi ile görüşmeleri Nisan ayından beri sürdürüyoruz. Aramızda anlaşma olmadı, Uzlaştırma kuruluna baş vuruldu. Yönetim, uzlaştırma kurulunun kararını da kabul etmedi. İdare hükümetin işçi düşmanı politikasından yararlanmak istiyor.»

● Türkiye Gazeteciler Sendikası, Eskişehir Şubesi «İstiklal» ve «Millî İrade» gazetelerinde grev kararı almıştır. Basın işçileri ücretlerine zam, çalışma şartlarının iyileştirilmesini ve bazı sosyal haklar istemektedirler. Toplu sözleşme konuşmalarında olumlu sonuç alınmadığı için sendika grev kararı almıştır.

● Petrol-İş bir bildiri yayınlıyarak «patronların asgari ücreti pazarlık konusu yaptıklarını» belirtmiş ve Tek-Gıda-İş'in aldığı grev kararına katılacaklarını açıklamıştır.

● Türkiye Deri-İş Sendikası İzmir iş yerlerinde grev kararı almıştır. Karar patronların toplu sözleşme konuşmalarında işçi isteklerine yanaşmaması üzerine alınmıştır.

● Besin-İş Sendikasının Et ve Balık Kurumunda aldığı grev kararı uygulanmaya başlandı. Uygulanmasından kısa bir zaman sonra hükümet grevi 30 gün erteledi. Sendika başkanı Demirkan Tuncay hükümetin kararına karşı Danıştaya başvurulacağını açıkladı.

● Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve parti Yönetim Kurulu üyelerinin uzun zamandan beri Ankara 3. Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde süren duruşmaları sona erdi. Behice Boran ve 12 yönetim kurulu üyesi 12,5–15 yıl ağır hapse mahkûm edildiler.

Behice Boran ve arkadaşlarının mahkûmiyet kararı, gerek ülkede gerekse dış ülkelerde işçi ve aydınlarımız arasında hiddet uyandırdı. Çünkü Behice Boran ve arkadaşları yıllarca Anayasayı çiğneyenlere karşı savaşmış ve Anayasanın uygulanmasını istemişlerdir. On yıl kadar faaliyet gösteren İşçi Partisinin saflarındaki eylemlerinden ötürü hiç bir kovuşturmaya da uğramamışlardır.

Londra'da, Paris'te ve Batı Almanya'nın değişik şehirlerinde Türkiye elçilik ve konsoloslukları önünde işçi ve aydınlarımız o ülkelerin işçi ve aydınları ile birlikte protesto gösterileri tertiplediler.

Ankara 3. No. lu Sıkıyönetim Mahkemesinin terör kararının yayınlandığı günlerde Anayasa Mahkemesinin de iki kararı açıklanıyordu. Mahkeme 1.402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun, yurttaşları 30 gün gözaltında tutmak ve sıkıyönetim mahkemelerinin sıkıyönetimden sonra da devam etmesi konularındaki hükümlerini iptal ettiği gibi, Sendikalar Kanunun birçok maddelerini de iptal ediyordu. Anayasa Mahkemesine gönderilen dilekçelerin altında yalnız Türkiye İşçi Partisinin, Behice Boran ve yönetim kurulu üyelerinin imzaları vardı.

● Ankara 2. No. lu Sıkıyönetim Mahkemesinde TOS yöneticilerinin savunmaları 24 Ekim tarihinde devam etti. 24 Ekim günü TOS Genel Başkanı Fakir Baykurt ve ikinci başkanı Dursun Akçam savunmalarını yaptılar. Yurdun bütün canlı sorunlarını kapsayan bu savunmalardan basın çok kısa özetler verdi. Gerek Fakir Baykurt gerekse Dursun Akçam yurtsever öğretmenlere karşı işlenen cinayetlerden söz ettiler. Bu cinayetlerin cezasız kaldıklarını, suçluların korunduğunu, suçsuzların ise bir buçuk yıldan beri zindanlarda tutulduklarını, yargılandıklarını belirttiler. Ünlü yazar Baykurt «gözlerimin ışığı bitinceye, parmaklarım kırılıncaya kadar yazacağım. Gerçekleri halkıma duyuracağım» sözleri ile savunmasını bağladı.

● 22 Ekimde Türk Hava Yollarına ait «Truva» adlı bir uçak dört kişi

tarafından Sovya'ya kaçırıldı. Uçak İstanbul Ankara seferini yapıyordu. Uçağı kaçırılanlar idama mahkûm edilen gençlerden Ziya Yılmaz'ın ve daha on iki devrimci gencin serbest bırakılmasını, toprak reformunun yapılmasını, grev yasaklarının kaldırılmasını istiyorlardı. Bu şartlar yerine getirilmediği takdirde uçağı 72 yolcusu ile havaya uçuracaklarını söylüyorlardı.

Olay sıkıyönetim terörüne karşı bir tepkiydi. Ama bu gibi yöntemlerle de devrim hareketine bir katkıda bulunulmayacağı açıktı.

Melen hükümeti uçağı kaçırılanların bütün şartlarını reddetti.

Verdiği notalarla da sorumluluğu Bulgar hükümetine yüklemek gibi mantık dışı bir davranışta bulundu. Bulgar hükümeti verdiği cevapta Melen hükümetinin bütün iddialarını reddetti ve sorumluluğun hiç bir türlü temaslara yanaşmayan Türk hükümetine ait olduğunu belirtti. Fakat daha kötü sonuçların meydana gelmesini engellemek için elinden geleni yapacağını da belirtti.

Bulgar hükümetinin gayreti ile uçağı kaçırılanlar bir müddet sonra yolcuları ve uçağı serbest bıraktılar ve Bulgar makamlarına teslim oldular.

● 21 Ekim günü İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının kararıyla, dünyaca tanınmış yazar ve gazeteci İlhan Selçuk, İlhami Soysal tutsak edildiler. Tutuklamaların nedeni açıklanmadı.

Bir gün sonra Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi Anayasa profesörü Mümtaz Soysalı tutsak etti ve faşist bir bilir kişinin raporuna dayanarak 6 yıl 8 ay ağır hapse, iki buçuk yıl da sürgüne mahkûm etti.

● Farsa'nın tanınmış burjuva gazetelerinden «Le Monde» 20 Ekim tarihli sayısında Amnesty International örgütünün Türkiye'deki işkencelerle ilgili bir raporunu yayınladı. Raporda, sıkıyönetim iktidarlarının zindanlarında ve işkence odalarında uygulanan işkencelerin bir özeti verilmektedir. Raporda belirtildiğine göre, sıkıyönetim zindanlarında en korkunç işkenceler uygulanmakta, kadınların ve erkeklerin ırzına geçilmektedir. Elektrik cereyanı uygulamak, psikolojik işkence yapmak, tutukluların en yakınlarını da tutukluların gözü önünde işkenceye tabi tutmak, tutukluların gözü önünde başkalarına işkence yapmak gibi barbarlıklar günlük olaylar haline gelmiştir. Amnesty International örgütü bu kanıya güvenilir belgelere dayanarak gelmiştir.

● Strazburg'ta bulunan Avrupa Konseyi parlamentosunda da Türkiye'de sıkıyönetim zindanlarında uygulanan işkenceler söz konusu oldu.

25 Ekim tarihli «Le Monde» gazetesinin açıkladığına göre, Strazburgda toplanan Avrupa Konseyi parlamentosunda söz alan Hollanda İşçi Partisi temsilcisi Denkert, Türkiye'de on sekiz aydan beri uygulanan sıkıyönetim idaresinde insan haklarının çiğnendiğini söylemiş, Yunanistan'ın Avrupa Konseyinden çıkarılmasını gerektiren şartların Türkiye'de de meydana gel-

diğini söylemiştir. Denkert, Avrupa İnsan Hakları Anlaşmasına saygı göstermesi için Türk hükümetine baskı yapılmasını da önermiştir.

Öte yandan Norveç İşçi Partisi milletvekillerinden Bayan Aasen de Türkiye'de resmi makamların terörcülüğe karşı savaşmak bahanesiyle, bütün halka karşı giriştikleri terörü yermiş ve Türkiye'deki durumu incelemek üzere Konseyden bir komisyonun Türkiye'ye gitmesini teklif etmiştir. İsveç delegesi Ahlmark bu teklifi desteklemiştir.

Türkiye Parlamentosunu Avrupa Konseyinde temsil eden MGP Genel Başkanı ve Başbakan Melen'in en yakın arkadaşı Feyzioğlu konuşmacılara verdiği cevapta konkre delillere dayanan suçlamalara karşı demagoji yapmış, bazı provokatörlerin eylemlerini, teröre dayanak olarak göstermeye kalkışmıştır. Bu konuşmasıyla da Konseyde bulunanların çoğunluğunu tatmin edememiştir. Konsey toplantısında bulunan Dışişleri Bakanı Bayülken'in konuşması da olumlu etki yapmamıştır.

Gerek Feyzioğlu gerekse Bayülken Norveç delegesi bayan Aasen'in durumu incelemek üzere Türkiye'ye bir heyet göndermek üzere yaptığı teklif hakkında susmuşlardır.

● Maliye Bakanlığı sözcüsü yaptığı bir açıklamada gelecek yıl bütçesinin 65-66 milyar lira civarında olacağını söylemiştir. Bilindiği gibi Başbakan Melen gazetecilere, 1972 bütçesinin 16 milyar lira açıkla kapana-cağını söylemişti.

Maliye Bakanlığı sözcüsü gelecek yıl bütçesinin açığı hakkında herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. Fakat uzmanların belirttiğine göre gelecek yılın bütçe açığı 20 milyarın üstünde olacaktır.

● 18 Ekim tarihli «Cumhuriyet» gazetesinde Türkiye, Yunanistan ve İran'ın ekonomik gelişmeleri hakkında Birleşmiş Milletler Örgütü'nün hesapları açıklanmıştır. Açıklama bu üç komşu ülke hakkındaki gelişmeyi şu rakamlarla belirtmektedir: 1952-54 yıllarında Türkiye ve Yunanistan'da adam başına düşen milli gelir 210-220 dolar civarında. Türkiye'de adam başına düşen milli gelir 1972 yılında 350 dolara yükseldi. Yunanistanda ise bu zaman içinde 1.000 dolara. 9 milyonluk Yunanistan'ın yatırım mallarına dönük ithalatı 550 milyon dolar civarında. 36 milyonluk Türkiye'ninse 480 milyon dolar civarında.

İran'da ise milli gelir adam başına 429 dolara yükselmiştir. İran önümüzdeki beş yıl içinde 490 milyar lira yatırım yapacaktır. Türkiye'nin aynı süre içindeki yatırımları ise 291 milyar lira civarında.

Birleşmiş Milletlerin bu rakamlarına bakıp da emperyalizme bağlı Yunanistan ve İran gibi ülkelerin hızla kalkındığı gibi bir kaniya kapılmamak gerek. Bu ülkeler, yalnız Türkiye'ye kıyasla daha hızlı bir gelişme süreci içindeler. Bunun da nedeni, bu ülkelerdeki burjuvazinin, Türk burjuvazisine kıyasla, emperyalizme karşı çıkarlarını daha fazla koruduğudur. Em-

peryalizme karşı direniş oranıyla, gelişme oranı birbirinden ayrılmaktadır. Direnme arttığı oranda gelişme de artıyor.

DÜNYADA

● Mısır Başbakanı Aziz Sıtkı 16 Ekim tarihinde Sovyetler Birliğini ziyaret etti. 19 Ekim günü ziyaret sona erdi ve ortak bildiri yayınlandı. Bildiriye göre taraflar emperyalizmin ve siyonizmin saldırılarına ortaklaşa karşı koyacaklardır. Sovyetler Birliği Mısır'ın savunma gücünü artırmak, ekonomisini geliştirmek için yardımlarına devam edecektir.

● İtalya Başbakanı Anderotti'nin Sovyetler Birliğini ziyareti 27 Ekimde sona erdi. Yayınlanan ortak bildiride şu noktalar var: iki ülkenin ekonomik, kültürel ve politik ilişkileri geliştirilecektir. Tarafların dışişleri bakanları altı ayda bir buluşacak ve iki ülkeyi ilgilendiren konular hakkında fikir değiş tokuşunda bulunacaklardır.

● Ortak Pazar'a üye dokuz ülke devlet ve hükümet başkanlarının toplantısı 19 Ekim günü Paris'te başladı. İki gün süren toplantı sonucunda yayınlanan ortak bildiride, 1980 yılına doğru dokuz ülkenin tam birliğe gidecekleri, 1974 yılında para birliğinin sağlanacağı, bunun için de 1973 yılında ortak bir para fonunun yaratılacağı bildirilmektedir. Ayrıca Ortak Pazar ülkeleri, ortak üye olan Afrika ve Orta Doğu ülkeleri ile ilişkilerini de yeniden gözden, geçirmişler, bu ülkeleri sömürmek için yeni sömürgecilik yöntemleri aramışlardır. Dünya Para Fonu çevrelerinden bu vesile ile açıklandığına göre, Ortak Pazar tekelleri az gelişmiş ülkelere yaptığı yatırımlarda dolar başına 2,5—3 dolar kazanmaktadırlar.

Ekimin 26'sında Lüksemburg'da başlayan Ortak Pazar Maliye Bakanlarının toplantısında ise para birliği, enflasyonu önleme, tarım ve sanayi mamullerinin fiyatlarını tesbit konularında anlaşmazlıklar başgösterdi. Böylece, Paris toplantısında büyük bir propaganda ile ilân edilen anlaşmaların, genelliklerden öteye geçmediği, konre konular ele alındığında anlaşmazlıkların eskisi gibi hüküm sürdüğü görüldü.

Üçüncü beş yıllık plân

26 Ekim'de 3. Beş Yıllık Plân Millet Meclisinde kabul edilerek resmen yürürlüğe girdi. Plâna Mecliste 193 milletvekili beyaz oy yani kabul oyu verdi. 98 milletvekili de karşı oy kullandı.

Plân böylece AP, MGP oyları ile kabul ediliyordu. CHP ve DP karşı oy kullandılar. CHP'nin karşı oy kullanması, plânın gerici ve büyük çıkar çevrelerine daha geniş menfaatler sağlamasından ileri geliyordu. DP muhalefetinin böyle bir nedeni yoktu. Bu partinin yöneticileri Plânın yerli yabancı büyük çıkar çevrelerine daha büyük vurgunlar sağlaması için çalışmışlar, tarım bölümünde ise büyük toprak beylerinin çıkarlarını Plâna beyaz oy veren partiler kadar savunmuşlardır. Karşı oy vermelerinin sebebi, AP yöneticilerinin tarafında bulunmamak ve seçim yatırımı yapmaktır.

Mecliste Plân görüşmeleri sırasında en çok AP ve DP yöneticileri verdikleri önergelerle ve yaptıkları konuşmalarla, yabancı sermayeye ve bu sermayenin yerli uzantısı olan büyük sermaye gruplarına daha geniş çıkarlar ve vurgunlar sağlamaya çalıştılar. Bu yönde 103 kadar önerge verdiler. Hükümet önergelerden bir kısmını kabul etti, bir kısmını etmedi. Örneğin, yabancı sermayeye «ihracata dönük olmak şartıyla» Türkiye'de rafineri kurmak müsaadesi verildi. Yabancı sermaye ayrıca kara yolları kurabilecek. Yolları kullananlardan vergi ve harç kesebilecek. Birinci ve İkinci Beş Yıllık Plânlarda, Devlet Sektörünün yatırım hakkı, büyük özel sektöre kıyasla üç misli fazlaydı. 3. Beş Yıllıkta iki sektör bu konuda eşit duruma getirilmiştir. Ayrıca hükümet, Kamu sektörüne yapılan ithalatın, devlet eliyle yapılması teklifini reddetmiştir. Böylece yerli yabancı ithalat-ihracat şirketlerinin devlet sektörünün ithalatından büyük vurgunlar vurmak imkânları muhafaza edilmiştir.

Hükümet AP ve DP yöneticilerinin bu yönde yaptığı tekliflerden bir kısmını da «milli menfaatler doğrultusunda bulmadığı için» kabul etmemiştir. Bu konuda da hükümetle AP, DP muhalefeti arasında danışıklı bir görüş yapıldığını söylemek yanlış olmaz. Çünkü Türkiye'de Beş Yıllık Planlar sorunu ele alınırken, ülkenin ekonomik hayatına hakim olan iki kanunu gözönünde tutmadan gerçekleri görmek imkânsızdır.

1. — Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu
2. — Petrol Kanunu

Yabancı sermaye gruplarına imtiyazlar tanıyan bu kapitüler kanunlar, Birinci ve İkinci Beş Yıllık Planlara hakim olmuşlar yabancı sermayeye iş ve yatırım alanları açmak konusunda Planların boşluklarını doldurmuşlardır. Mesela, ilk iki beş yıllık planlarda, yabancı sermayeye petrol ve rafineri sanayiinde yatırım yapabilmesi hakkında bir hüküm yoktu. Üçüncü Beş Yıllıkta ise «ihracata dönük olmak şartıyla» yabancı sermayeye petrol

rafinerisi kurmak yetkisi tanınmaktadır. Burada Ataş Rafinerisinin varlığı unutuluyor. Ataş Rafinerisi Birinci ve İkinci Beş Yıllık planlar devrinde kurulmuştur. Kuranlar Amerikan Kalteks'le İngiliz Şel petrol tekelleridir. Bu rafineri dışardan ham petrol getirir, rafine eder, istediği kadarını iç piyasaya sürer, istediği kadarını da dış piyasada satar. Hem petrolü getirirken olduğu gibi, işlenmiş petrolü dışarı satarken de gümrükten muaf-tır. İpraş Rafinerisinde de durum budur. Hal böyleyken 3. Beş Yıllık Plan-da «ihracata dönük olmak şartıyla» yabancı sermayeye Türkiye'de rafineri kurmak hakkını tanımak, kamuoyu ile eğlenmekten başka bir anlam taşımaz.

Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununun öteki adı «Randel Kanunu»dur. Menderes devrinde kanun tasarısı Randel adında bir Amerikalı uzman tarafından hazırlanmıştır. Petrol Kanununun öteki adı da Corc Bol Kanu-nudur. Bu kanunun tasarısını da Corc Bol adında bir Amerikalı uzman hazırlamıştır.

Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa göre, Planlarda yeri olmamasına rağmen, yabancı sermaye, Ereğli Demir Çelikte olduğu gibi demir-çelik sanayiine girmiştir. İlaç ve kimya sanayiine girmiştir. Montaj sanayii yarat-mıştır. Ambalajcılığı getirmiştir. Kâr transferleri sistemini kurmuştur. Perez ve Çukurova Elektrik Sanayii Anonim Şirketleri örneklerinde olduğu gibi elektrik santralleri kurma ve elektrik enerjisi üretme sanayiine yerleşmiş-tir. Kalkınma ve Sanayi Bankası, Dünya Bankası, İktisadi İşbirliği ve Kal-kınma Teşkilatı gibi bankalarla Türkiye'nin sermaye ve kredi piyasasına hakim olmuştur. Hattâ büyük tarım işletmelerine girdiği gibi, OYAK ve Karşılıklı Savunma Yardım Programı gibi holdinglerle Harp sanayiine, silâh ticaretine, ordu donatımı ve malzemesi ithaline de hakim olmuştur.

Bunlardan hiç birinin, ne Birinci, ne İkinci Beş Yıllık Planlarda yeri yoktu.

3. Beş Yıllık Plan bu durumun ancak bir kısmını «legalize» etmiştir, resmileştirmiştir. 3. Beş Yıllık Planın bu konudaki boşlukları yine Randel ve Corc Bol kanunları ile doldurulacak, yabancı sermaye Türkiye'deki eko-nomik hayatın, istediği, çıkar bulduğu dalında yerleşmek, yahut etki ala-nını genişletmek olanaklarını bulacaktır.

3. Beş Yıllık Plan bu bakımdan, işbirlikçi burjuvazinin, büyük toprak bey-lerinin emperyalizmle daha sıkı ve daha yakın bir bütünleşmesini öngören, yurdun doğru bir yönde ve yeter hızla sanayileşmesini ve kalkınmasını baltalayan politik bir belgedir.

DISK, Maden-İş, Yol-İş ve Genel-İş gibi işçi sendikaları federasyonları yayınladıkları bildirilerle 3. Beş Yıllık Plana karşı cephe almışlar ve bu Planın yurt sorunlarını çözümleyemeyeceğini belirtmişlerdir.

Parlamento içinde de, CHP muhalefeti, Planı, büyük sermaye gruplarına yeni yeni çıkarlar sağladığı ve halka karşı olduğu için şiddetle yermiştir.

Böylece Plana karşı işçi sınıfının ve milli burjuvazinin politik akımları arasında yeni bir paralel meydana gelmiştir.

Amerikan emperyalizminin Viyetnam'daki yeni oyunu

26 Ekim sabahı Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti devlet radyosu, Vaşington'la varılan anlaşmanın metnini Viyetnam ve dünya kamuoyuna açıklıyordu. Uzun süren konuşmalardan sonra Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti temsilcisi Le Dük Tho ile Amerika Cumhurbaşkanı Nikson'un danışmanı ve temsilci Kissincer dokuz maddelik bir metin üzerinde anlaşmışlardı. Evvelâ ateş kesilecek. Ateş kesten sonra altmış gün içinde Amerikan ve peyk devletler kuvvetleri Viyetnam'dan çekilecek. Bu arada üç akımı temsil eden güçlerden Saygon'da bir hükümet kurulacak. Esirler karşılıklı serbest bırakılacak. Hükümet altı ay içinde genel seçimleri tertipliyecektir. Genel seçimlerle kurulan hükümetin ödevlerinden biri, ülkeyi kademeli bir şekilde birleştirmek olacaktır. Amerikan ve peyk devlet kuvvetleri aynı zamanda Laos ve Kamboç'tan da çekilecek ve bu halkların da kaderlerini tayin etme hakkını tanıyacaktır. Amerika Birleşik Devletleri Çin-Hindi yarım adasında sebep olduğu harp yıkımlarını onarmak için gereken tazminatı da ödeyecektir. Bu anlaşma 31 Ekim günü taraflarca resmen imzalanacaktır.

Varılan anlaşmanın metni özetle buydu. Fakat Amerika Cumhurbaşkanı Nikson ve iktidardaki grubu anlaşmayı 31 Ekim günü imzalamıyacaklarını, anlaşmada «üzerinde konuşulacak daha noktalar» bulunduğunu yaymaya koyuldular. Oysa taraflar bir yıldan fazal bir zamandan beri konuşuyor ve bütün söyleyeceklerini ortaya koyuyor, belirttiğimiz şekilde bir anlaşmaya da varmışlardı. Sosyalist ülkeler, dünya kamuoyu bu anlaşmaların 31 Ekimde mutlaka imzalanmasını istiyordu.

Nikson ve grubunun bu tutumu, 7 Kasım günü yapılacak cumhurbaşkanlığı, kısmi parlamento ve eyalet valileri seçimleri ile yakından bağlıydı. Nikson barışçı görünmek, Viyetnam saldırısına karşı olan Amerikan kamuoyunu kazanmak istiyordu. El altından Saygon diktatörünü ve kuklası olan Tiyö'yü kışkırtıyordu. Tiyö, sık sık verdiği demeçlerle varılan anlaşmaya karşı çıkıyordu. Böylece Amerikan emperyalizmi saldırıdan yana, oynak ve kaypak politikasını daha açık, daha onursuz yöntemlerle yürütmeye çalışıyordu.

«Yeni Çağ» dan Okuyuculara

Sayın Okuyucular,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Ve biz, bunları elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okuyucularımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Çünkü bu numaralarda, genellikle adreste küçük bir hata, derginin elinize geçmesini engellemektedir. Sonra, adres değiştirdiğinizde, yeni adresinizi bize derhal bildirmanız gerekir.

Dergiye arkadaşlarınız arasında da tanıtmak ve okutmakla ulusal ve sosyal kurtuluş dâvamızın saflarına yeni savaşçılar kazandırmış olursunuz.

Dergiye henüz abone olmıyanlar, arzu ettikleri takdirde, adresimize bir mektup yazarak isteklerini bildirebilirler.

Bundan başka aşağıdaki kitapları edinmek isteyenler de bu dileklerini bir mektupla adresimize yazabilirler.

1. DÂVA VE MÜDAFAA (1951 tevkiflerinde Türkiye Komünist Partisi yönetiminin başında bulunan *Zeki Başımar*'ın Askerî Mahkeme önünde yaptığı müdafaa),
2. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI,
3. NAZIM HİKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 7 cilt çıkmıştır),
4. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
5. LENİN (biyografisi),
6. *S. Üstüngel*'in Sovyetler Birliği'ni anlatan «GÜNEŞLİ DÜNYA» adlı eseri,
7. *Ahmet Saydan*'ın, Alman ulusunun sosyalist devletini bütün yönleriyle tanıtan «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ» adlı eseri,
8. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA.

Adresimiz:

Yeni Çağ – Stredisko pro rozširovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

İÇİNDEKİLER

	Soyfa
Sovyetler Birliğinde sosyalizmin kuruluşu tecrübesi ve bunun evrensel tarihi önemi	727
<i>Zarodaf</i>	
İnsanlığın sosyal ilerlemesinde önemli bir aşama	729
<i>B. Panomaröf</i>	
SSCB'nin kurulması ve gelişmesinin uluslararası önemi	731
<i>K. Tellalaf</i>	
Eylemde sosyalist enternasyonalizm	747
<i>R. Güyyo</i>	
Devrimci savaşın enternasyonal tecrübesine önemli bir katkı	751
<i>B. Aşımaf</i>	
Halkların ekonomik ve kültürel eşitsizliğinin giderilmesi	755
<i>A. Bagdaş</i>	
Proletarya enternasyonalizmine bağlılık	759
<i>A. Peter</i>	
İdeolojik mücadelede uzlaşma yoktur	762
<i>M. Kuliçenka</i>	
Yeni tarihsel insan topluluğu: Sovyet halkı	765
<i>A. Yata</i>	
Emperyalizme göğüs geren başlıca kuvvet	769
<i>İ. Iskenderi</i>	
Barışın ve ileriliğin güçlü etkeni	772
<i>R. Eman</i>	
Kadınların reel kurtuluş yolu	775
<i>İ. Nörlund</i>	
SSCB tecrübesinin ilkesel önemi	779
<i>P. Fedoseef</i>	
Enternasyonalizm komünist ideolojisi ve politikasının ayrılmaz bir parçasıdır	783
Özgür halkların yolu	789

Özel Sayfalar

TKP Merkez Komitesinin Türkiye Komünist Partisi MK Politbüro üyesi <i>İ. Bilen</i> yoldaşa 70. doğum yıldönümü dolayısıyla gönderdiği tebrik mesajı	801
<i>A. Saydan</i>	
Bu ayın olayları	802
Ayın yorumları	809

«Bariş ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 32 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Fiyatı 1 lira